Poštnina plačana v gotovini.
Leto XVI., št. 301
Ljubljana, nedelja 29. decembra 1935
Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. 5. — Tel. 3492, 2492, Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455. Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190. Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Medsebojna povezanost vsega sveta

Ko je s pristankom na pariške mirovne predloge angleška vlada tako nenadno preokrenila svojo politično smernico v abesinski aferi, je ves svet začudeno povpraševal za razlogi te presenetljive spremembe. Četudi je prejšnji minister Hoare potem prevzel vso odgovornost na sebe, le malokdo verjame, da bi bil res postopal na lastno pest in ne vsaj po načelnem sporazumu z Baldwinom in drugimi vodilnimi člani londonskega kabineta. Po Edenovem imenovanju za Hoareovega naslednika je sicer angleška politika navidezno krenila nazaj v stari pravec, vendar se bo moralo šele pokazati, ali gre pri tem za resno voljo, ali pa le za začasen umik pred viharjem protestov, ki so se dvigali v angleški javnosti in tudi v drugih evropskih deželah. Kakšen bo nadaljnji razvoj, je nemogoče soditi, dokler niso znani razlogi, ki so pred dobrim tednom privedli angleške državnike do pristanka na pariški kompromis. To vprašanje je zaradi tega še vedno ne le izredno zanimivo, marveč tudi izredno važno, saj zavisi od njega v veliki meri usoda Evrope v bližnji bodočnosti.

Med vzroki, ki se jim ne da odrekati realnosti, je brez dvoma razvoj dogodkov na Daljnem vzhodu in na vsem območju Tihega oceana. Že včeraj smo opozorili na veliko naraščanje napetosti med Japonsko in Rusijo. Pri sporu za zunanjo Mongolijo je navidez od evropskih držav res prizadeta samo Sovjetska Rusija, v bistvu pa gre pri ekspanziji japonskega imperializma v enaki meri tudi za interese britskega imperija. Znano je, da je Anglija dolgo naravnost podpirala Japonsko ter ji stala ob strani, ko je odrivala Rusijo od obal Tihega oceana. Polagoma pa se je pokazalo, da postaja japonsko osvojevanje nevarno vsem belim državam, ki so zainteresirane v področju Tihega oceana. Bolj in bolj se zato tudi v Angliji uveljavlja naziranje, da se bo treba angažirati za to, da se postavijo meje širjenju japonskega vpliva in japonske vojaške oblasti.

Prelom z dosedanjo prijateljsko politiko napram Japonski bi za Anglijo nikakor ne bil majhna stvar. Tem bolj usoden bi lahko bil, čim bolj je Anglija angažirana na drugih straneh. Ker pa se zdi, da odločitve ne bo mogoče več dolgo odlašati, je razumljivo, da bi Anglija zelo rada abesinsko afero likvidirala čim prej. Saj se ne da utajiti, da Japonska spretno izrablja nasprotja, ki pretresajo evropsko politično sfero, in da je njena nova imperialistična ofenziva v tesni zvezi z evropskimi konflikti.

Na veliki konferenci, na kateri naj se pripravijo tla za novi sporazum o omejitvi pomorskega oboroževanja med Ameriko, Japonsko, Anglijo, Francijo ter Italijo, je Tokio postavil kategorično zahtevo po pariteti z Ameriko in Britanijo. To je gotovo danes najhujši problem med velikimi silami, zainteresiranimi ob Tihem oceanu. Zlasti so zoper načelo pomorske paritete v Londonu, ki se morajo po pravici sklicevati, da ležijo britanske kolonije raztresene po vsem svetu, dočim ima Japonska svojo posest brez primere bolj koncentrirano. Tudi Amerika se more s pridom sklicevati na podobne razloge. Njena posest sicer ne šteje kolonij na tolike dimenzije, toda vendar leži ob dveh oceanih in je za njeno varnost teže skrbeti, kljub temu da je Panamski prekop omogočil hitrejši prehod iz enega oceanskega področja v drugega. Stvarni razlogi govorijo prav gotovo zoper pariteto, toda kakor vselej v podobnih situacijah ne odločajo samo racionalni momenti, marveč mnogo krepkejši nagibi in argumenti, to je dejstva fizične moči. In na to gradi Japonska, pa je za to jako malo upanja, da bi se dala pregovoriti. Zakaj malokatera država je s toliko sistematičnostjo, pa hkrati s toliko brutalnostjo stremela za svojim ekspanzivnim in imperialističnim ciljem kakor to dela Japonska.

Odnošaji napram Japonski so važni za London še prav posebno z vidika njenega kolonialnega sestava. Ob Tihem oceanu leži Avstralija in Nova Zelandija, dva napredujoča dominiona, ki nudita v izobilju zemlje, prikladne za japonsko kolonizacijo. Zato je tamkaj strah pred japonsko ekspanzivnostjo posebno velik in zato je tamkaj prijateljstvo s Tokiom najmanj popularno. Še posebno se bo nerazpoloženje stopnjevalo sedaj, ko se je pričela Amerika umikati s Filipinov. Dokler je prevladovala v Washingtonu ekspanzivna politika, se je ena njenih glavnih smeri obračala čez Tihi ocean. Takrat se je govorilo o bodoči vojni med Ameriko in Japonsko kot o najbližnji vojni nevarnosti na svetu. Odtlej se je situacija močno spremenila. Amerika se je v svoji zunanji politiki popolnoma preorientirala in je opustila vsako misel na ekspanzijo. Osamosvojitev Filipinov je eden najbolj vidnih izrazov te nove politike. Za Avstralijo in Novo Zelandijo pomeni ta sprememba povečano obremenitev, s tem pa tudi za Anglijo. Povečano nevarnost predstavlja ameriški umik za Rusijo, ker je Japonska sedaj osvobojena strahu pred Ameriko in se lahko tem bolj neženirano obrača na zapad. Da je večja angažiranost Rusije v Aziji zvezana z zmanjšanjem njene moči v Evropi, je naravno. Ravno tako pa je naravno, da bi oslabljena Rusija bila huda skušnjava za nekatere evropske države.

Tako se vrti to zapleteno kolo mednarodnih povezanosti brez konca in kraja. Japonski ofenzivni sunki so opominjevalni alarm, da so v Tokiu pripravljeni in odločeni brezobzirno izrabiti ugodno priliko, ki bi jim jo nudili eventualni zapletljaji v Evropi. Več ko verjetno je, da je vse to okrepilo angleško željo po skorajšnji likvidaciji abesinskega konflikta. Ker pa angleški državniki niso tako kratkovidni, da ne bi bili s tem razvojem že v naprej računali, je pa tudi verjetno, da položaj ob Tihem oceanu ni bil edini in niti ne glavni nagib za njihovo novo abesinsko politiko. Kaj je bilo zares odločilno, bo morala pokazati šele bodočnost.

Pyrrhova zmaga Lavala

Po celodnevni, mestoma viharni debati je bil snoči v poslanski zbornici samo z večino 43 glasov sprejet vladni predlog o prehodu na dnevni red

Pariz, 28. decembra. raw. Z naraščajočo napetostjo je vsa francoska, pa tudi mednarodna javnost pričakovala izid današnje parlamentarne bitke med Lavalom in nasprotniki njegove zunanje politike. Debata, ki se je pričela včeraj popoldne z velikim Lavalovim govorom, se je nadaljevala danes ves dan ter je dosegla v večernih urah, ko je ponovno povzel besedo Laval, svoj višek. Današnja razprava je bila mestoma zelo razburljiva. Levičarske skupine so ostro kritizirale Lavala in njegovo politiko in mu očitale, da je povzročil s svojim oklevanjem na levo in desno splošno nesigurnost v Evropi. Prišlo je do tako razburljivih prizorov, da je moral predsednik zbornice sejo ponovno prekiniti. Pri zaključnem glasovanju je dobil samo 43 glasov večine, kar po splošnem pričakovanju ne bo ostalo brez dalekosežnih posledic. Značilno je namreč dejstvo, da so vsi govorniki radikalno socialistične stranke, ki ima v vladi več ministrov, ostro kritizirali Lavala, iz česar sklepajo, da bo prišlo sedaj do demisije radikalskih ministrov, kar bi povzročilo seveda tudi padec Lavala. Isto mnenje izražajo tudi vsi današnji listi, ki sodijo, da je postal položaj Lavalove vlade nevzdržen, čeravno notranjepolitični razlogi govore proti izzivanju vladne krize v sedanjem trenutku mednarodne napetosti.

Nadaljevanje debate

Na sinočnji seji je govoril med drugimi še predsednik radikalske frakcije Deibos, ki je ostro kritiziral Lavalovo politiko mešetarjenja na račun kolektivne varnosti in Društva narodov ter z obžalovanjem ugotovil, da je Laval izgubil zaupanje radikalnih socialistov. Njegov govor je predstavljal senzacijo dneva, ker so že v tem videli znak, da bodo radikalni socialisti glasovali proti vladi. Za njim je poslanec Telier zagovarjal politiko sankcij proti Italiji, toda Francija ne sme prevzeti vsega rizika. Izjavil se je za načela Društva narodov in priznal Lavalu, da stremi njegova politika po ohranitvi miru. Zato kljub neuspehu zasluži priznanje in zaupnico. Komunist Peri je odločno nastopil proti favorizirranju Italije in zamerjal Lavalu, da se ni oziral v enaki meri na položaj in stališče Abesinije, ki je enakopravni član Društva narodov. Kritiziral je tudi politiko sankcij in izjavil, da bo glasoval za nezaupnico Lavalovi vladi. Po govoru poslanca nezavisnih socialistov Sterna, ki je govoril o krizi Društva narodov, je bila sinočnja seja ob 21.30 prekinjena.

Današnja dopoldanska seja je bila v znaku vedno večje nervoznosti. Posamezni govorniki so začeli medsebojno obračunavati ter je ponovno prišlo do hudega prerekanja med levico in desnico. Kaže da je današnja zunanja politična debata znova poostrila notranjepolitično napetost, ki se je zadnje dni že nekoliko polegla. Demokratski poslanec Peze je naglašal, da je bil doslej pakt Društva narodov osnova francoske zunanje politike. Francija je doslej vedno podčrtavala potrebo kolektivnega nastopa in zahtevala podporo vseh članic za primer, da bi bila sama napadena. Sedaj, ko je napadena druga članica Društva narodov, pa Francija okleva. Kako more potem še računati na pomoč drugih, če sama ne daje dobrega zgleda. Laval je s svojo politiko izpodkopal vsa zaveništva Francije. Poslanec desnice Grandmaison se je bavil s pomorsko konferenco, čije neuspeh bo škodoval prestižu Društva narodov, ki je že itak hudo omajan.

Vihar v zbornici

Popoldanska seja se je pričela ob 15 in je bila zelo viharna. Socialist Viento je kritiziral Lavalovo politiko očitajoč mu da je zapustil tradicionalno zunanjo politiko Francije, slonečo na načelu vzajemne pomoči. Republikanec Dennet je branil Lavala in izjavil, da bo glasoval za vlado. Med njegovim govorom je prišlo do hudega prerekanja ter je moral predsednik sejo prekiniti.

Posvetovanja frakcij

Med prekinitvijo seje so imele vse parlamentarne frakcije konference, na katerih so razpravljale o stališču, ki naj ga zavzamejo pri glasovanju. Seje nekaterih frakcij so bile zelo burne, ker so bila mnenja deljena. Najbolj viharna je bila seja radikalnih socialistov, ki so bili razcepljeni. Večina pa je bila za to da se izreče Lavalu zaupnica in je pooblastila predsednika frakcije da vloži tozadevni predlog o prehodu na dnevni red.

Po zopetni otvoritvi seje je govoril desničarski poslanec Haye, ki je branil Lavala in naglašal, da tudi njegov naslednik ne bo mogel postopati drugače. Padec Lavala v sedanjem trenutku bi napravil vtis, kakor da je moral odstopiti pod pritiskom angleške javnosti.

Radikalni poslanec Monzie je obširno kritiziral celokupno Lavalovo politiko in mu očital, da je povzročil zmedo v Srednji in Vzhodni Evropi. Z obžalovanjem bodo zaradi tega radikalni socialisti glasovali proti vladi, v kateri imajo svoje zastopnike.

Pozornost je zbudil nastop desničarskega poslanca Herauda, ki je izjavil, da bo glasoval proti vladi, ki je škodovala interesom Francije.

Laval brani svojo politiko

Ob 19. je stopil na govorniški oder ministrski predsednik Laval in v skoro enournem govoru odgovoril na kritiko posameznih govornikov. V svojem govoru je med drugim izvajal:

Pri svojem odgovoru na tendenčni proces, ki se vodi proti meni, se hočem nasloniti samo na dejstva. Na tej podlagi mi bo lahko odgovorita. Nisem se nikoli izneveril paktu DN in obveznostim Francije do DN. Dne 3. septembra sem na zborovanju DN izjavil, da temelji francoska politika docela na načelih DN in da bi smatrali vsako kršitev kolektivne varnosti za kršitev naše lastne varnosti. Sedaj hočem poizkusiti v podrobnostih odgovoriti na vprašanja, ki so se čula v teku debate. Pred pričetkom sovražnosti v Afriki bi bil lahko, ne da bi se bil izneveril DN, ostal pasiven. S tem bi sledil samo zgledu večine drugih držav, članic DN. Toda že 10. septembra sem imel v Ženevi razgovore z angleškim zunanjim ministrom Hoareom in zunanjim ministrom Edenom. **Že takrat smo razpravljali o vprašanju, kako bi se v primeru napada spravil v tek mehanizem kolektivne varnosti in sankcij, to smo storili že dolgo pred sklepom sveta DN. Že takrat sem se z angleškima ministroma sporazumel o tem, da se izključijo vsi vojaški ukrepi, kakor tudi ukrepi, ki bi dovedli do blokade, končno tudi, da se izključi zatvoritev prekopa. Že takrat smo sporazumno izločili vse, kar bi moglo povzročiti vojno proti Italiji. Omejili smo se na finančne in gospodarske sankcije.**

Nato je Laval opisal zgodovino in delovanje ženevskega sankcijskega odbora in od njega sklenjene gospodarske in finančne ukrepe, ki jih je Francija vedno vestno izvajala. Vprašanje razširjenja in poostritve sankcij se je sporazumno s kanadskim delegatom stavilo na dnevni red sankcijskega odbora. Takrat sem predlagal odgoditev odločitve sankcijskega odbora, toda le zaradi tega, ker so me zadržavali notranje politični posli. Vendar sem smatral za svojo dolžnost, da se pred poostritvijo sankcij odkritosrčno razgovorim z angleškim tovarišem Hoarejem o morebitnih posledicah. Pariški razgovori so se vršili v okviru mandata, ki smo ga dobili v Ženevi na predlog belgijskega ministrskega predsednika.

V pariških mirovnih načrtih smo vedno videli le osnovo za sporazum, ne pa neizpremenljiv in neelastičen načrt. Z vso odločnostjo pa moram odklanjati očitek, da sam oslabil odnošaje Francije do Anglije in da sem kompromitiral bodočnost francosko-angleške antante. Vprašanje petrolejskih sankcij še ni aktualno. Angleška vlada je sama izjavila, da je proglasitev vezana na pogoj, da bodo tudi one države, ki niso članice DN, sodelovale pri tem ukrepu.

Ameriški kongres pa se najbrže ne bo pred drugo polovico januarja bavil z razširjenjem nevtralnosti. Očita se francoski vladi, da še ni mobilizirala niti enega vojaka, niti ene vojne ladje, da bi v primeru spora v Sredozemskem morju izpolnila svoje obveznosti glede pomoči. Izjaviti moram, da so tehnične podrobnosti tega varnostnega ukrepa po točki 3 člena 16 pakta DN odvisne od odločitve DN. Društvo narodov pa dosedaj še ni imelo prilike priporočati takih ukrepov. Dne 18. oktobra sem kot odgovor na vprašanje angleške vlade izročil angleškemu poslaniku v Parizu noto, ki potrjuje, da francoska vlada brez pridržka priznava svoje obveznosti do DN v smislu člena 16.

Končno je izjavil Laval, da ne želi posebnega sporazuma med Francijo in Nemčijo, marveč smatra za potrebno, da se doseže nemško-francosko zbližanje v okviru kolektivne varnosti Evrope.

Svoj govor je končal Laval z apelom na poslansko zbornico, naj dobro premisli vse posledice, ki lahko nastanejo za Francijo, ako pride do spremembe zunanjepolitičnega kurza Francije, čije varnost počiva slej ko prej na načelih Društva narodov in na vzajemnem sodelovanju z Anglijo.

Glasovanje

Z 20 glasovi odklonjena nezaupnica

Ob 20.15 je predsednik ob največji napetosti odredil glasovanje. Najprvo je prišla na glasovanje resolucija radikalnih socialistov, ki izreka vladi nezaupnico. Zbornica je to resolucijo z 20 glasovi večine odklonila. Od 612 poslancev se je glasovanja udeležilo 572, tako da bi znašala nadpolovična večina 287 glasov. Predlog radikalne frakcije je bil zavrnjen z 296 glasovi proti 276, tako da je za vlado glasovalo 10 poslancev manj, kakor pa znaša polovica vseh poslancev.

in pičla večina za zaupnico

Sledilo je glasovanje o vladnem predlogu prehoda na dnevni red, na katerega je Laval vezal zaupnico. Za predlog so glasovali 304 poslanci, proti pa 261, tako da je vlada dobila 43 glasov večine. Vladna večina je sprejela izid glasovanja s ploskanjem in ovacijami Lavalu, levica pa s protestom.

Seja je bila ob 20.30 prekinjena ter se je nadaljevala ob 21. Na dnevnem redu je razprava o zakonskem načrtu glede razpusta oboroženih strankarskih organizacij.

Dnevni red, ki ga je sprejela zbornica, pravi: **Francoska zbornica bo ostala zvesta angleško-francoskim tradicijam, odobrava izjave vlade ter ji zaupa, da bo ob spoštovanju statuta DN nadaljevala svoje prizadevanje za mednarodni sporazum. Zbornica odklanja vsak dodatni predlog ter prehaja na dnevni red.**

Možnost ostavke Lavalove vlade

Izid glasovanja je napravil v vladnih krogih dokaj porazen vtis. Posebno porazno je dejstvo, da je velika večina radikalov glasovala proti vladi. Kakor splošno pričakujejo, bo posledica tega ostavka radikalskih ministrov s Herriotom na čelu, kar bo imelo za posledico krizo celotne vlade. Herriot je takoj po glasovanju sklical konferenco svojih ožjih zaupnikov, Laval pa je odšel v Elizejsko palačo, da poroča predsedniku republike. Če bo prišlo do ostavke radikalnih ministrov, se bo to zgodilo po vsej verjetnosti še nocoj, nakar bo tudi Laval takoj izvajal konsekvence. Odločitev pa se pričakuje najkasneje jutri dopoldne.

Belgijski kralj zopet posreduje

Ponovni prihod kralja Leopolda III. v London tolmačijo kot njegovo novo posredovanje v sporu med Anglijo in Italijo

London, 28. decembra. o. Politični krogi pripisujejo ponovnemu prihodu belgijskega kralja Leopolda III. v London velik pomen. Kralj Leopold je bil že pred nekaj tedni v Londonu in so se tedaj takoj po njegovem odhodu razširile govorice, da je osebno posredoval za mirno likvidacijo italijansko-abesinskega spora. In res je kmalu po kraljevem posredovanju odpotoval Hoare v Pariz in sklenil pariški sporazum.

Belgijsko poslaništvo sicer izjavlja, da je kralj Leopold prispel v London samo zato, da bi si zdravil svoje bolne oči, zanimivo pa je, da specialista, ki ga imenuje komunike, sedaj sploh ni v Londonu in da na njegovi kliniki nimajo niti pojma o očesni bolezni belgijskega kralja. Zaradi tega so se tudi sedaj pričeli širiti glasovi, da je prišel kralj Leopold v London ponovno z namenom, da posreduje med Italijo in Anglijo, katerih odnošaji so se v poslednjih dneh po Hoarejevi ostavki znova hudo poslabšali.

Tudi uradni komunike pravi, da je kralj Leopold prišel v London strogo incognito, toda novinarji, ki so bili poslednji trenutek obveščeni o njegovem prihodu, so ugotovili, da je prispel kljub silnemu viharju v Rokavskem prelivu. Njegov parnik je res prispel z nekaj ur zamude. Po informacijah dobro poučenih krogov naj bi Leopold paraliziral radikalni nastop Edena proti Italiji. Preprečil naj bi uvedbo petrolejskih sankcij, ki bi vsekakor izzvala resne zapletljaje v Evropi in povzročila popolno prekinitev odnošajev med Italijo in Anglijo. Pri tem poudarjajo, da je kralj Leopold v skrbeh tudi iz čisto dinastičnih razlogov. Znano je namreč, da je svak italijanskega prestolonaslednika, ki bo prej ali slej postal italijanski kralj, in bi imel gotovo velike težave, če bi ostali tudi v bodoče napeti odnošaji med Italijo in Anglijo, katere prijateljstvo se je zaradi Mussolinijeve vojaške ekspedicije proti Abesiniji v zadnjem času tako zelo omajalo.

Do srede januarja ni pričakovati izpremembe situacije

London, 28. decembra. AA. Londonski listi so mnenja, da do srede januarja ni pričakovati novih diplomatskih poizkusov za ureditev italijansko-abesinskega spora, zlasti, ker je angleški poslanik v Rimu odpotoval v London na tritedenski dopust.

»Morningpost, opozarja v zvezi s pogajanji, ki jih vodijo zastopniki Velike Britanije z državami ob Sredozemskem morju o izvajanju vseh določb čl. 16. pakta DN, da je Turčija pripravljena na odločno izvajanje določil pakta in da pri tem niti ne zahteva, da bi se razveljavile določbe lausannske pogodbe, ki prepoveduje Turčiji utrjevanje dardanelskih ožin.

Poslanik Drummond odpotoval v London

Rim, 28. decembra. d. Danes je angleški poslanik Eric Drummond odpotoval na tritedenski dopust v Anglijo. V političnih krogih označujejo njegov odhod v tem smislu, da se v italijansko-abesinskem sporu ne morejo pričakovati v bližnjem času nobeni pomembnejši dogodki.

Operacija praškega poslanika dr. Protiča

Bratislava, 28. decembra. g. Jugoslovenskemu poslaniku v Pragi dr. Protiću, ki je bil prvi dan Božiča na službenem potovanju v Beograd, je med vožnjo postalo tako slabo, da so ga v Bratislavi morali spraviti v sanatorij, kjer se je pokazala potreba takojšnje operacije slepiča. Operacija je dobro uspela ter je stanje poslanika zadovoljivo.

Odklonjena avstrijska prošnja

Washington, 28. decembra. AA. Zunanje ministrstvo je odklonilo prošnjo avstrijske vlade za odgoditev odplačila 405.000 dolarjev, ki zapade 1. januarja za posojilo 24 milijonov dolarjev. To posojilo je Amerika posodila Avstriji za zimsko pomoč l. 1920. Ministrstvo je svoj odgovor utemeljilo, da bi moglo avstrijski prošnji ustreči samo s pristankom kongresa.

Samomor kitajskega generala

Nanking, 28. decembra. AA. Stari revolucionarni general Hsuifanting, šef generalnega štaba prve armade je snoči izvršil samomor. V svoji oporoki pravi, da žrtvuje kri in srce za to, da bi se voditelji Kitajske prebudili in se otresli lastnega egoizma. Njegova žrtev naj zbudi v vsem narodu odločen odpor proti Japonski.

Carigrajski patrijarh v agoniji

Atene, 28. decembra. AA. Iz Carigrada poročajo, da patrijarh Potije II. umira.

Beneševa novoletna poslanica

Praga, 28. decembra. p. Predsednik Beneš je imel danes po radiu kratek novoletni nagovor. Govor so posneli za zvočni film, ki ga bodo po vseh češkoslovaških kinematografih predvajali ob novem letu kot poslanico prezidenta republike. Poslanica se glasi:

»Kot predsednik češkoslovaške republike bom šel po isti poti kakor prvi predsednik, ter bom storil vse, kar je v mojih močeh,

da bo prihodnje leto miru po svetu in v državi,

da se čim prej popravijo gospodarske in socialne razmere,

da končno zmaga zavest o potrebi kolektivnega in konstruktivnega sodelovanja na mednarodnem področju,

da ostane češkoslovaška republika, ki je bila vselej močna trdnjava mednarodnega miru, tudi v burnih časih sijajen svetilnik disciplinirane in zrele demokracije.«

Božično politično zatišje

Diplomatski lov na Belju — Narodna skupščina se bo sestala sredi januarja — Današnji opozicijski shodi

Beograd, 28. decembra. p. Radi katoliških božičnih praznikov in bližajočega se pravoslavnega božiča je v beograjskih politič. krogih precejšnje zatišje. Večina ministrov je odsotna. Predsednik vlade se nahaja na Belju, kjer se te dni vršijo veliki lovi na divje prešiče in jelene. Na lov je povabljeno veliko število prijateljev predsednika in celokupni diplomatski zbor. Prihodnja seja vlade se bo vršila najbrž šele po Novem letu.

Tudi skupščinski odbori se sestanejo zopet šele prve dni januarja. Navzlic temu je bilo v Narodni skupščini danes precej poslancev. Neodvisni klub jugoslovenskih poslancev je sklical za danes sejo, ki je trajala dopoldne in popoldne in na kateri se je vršila obširna razprava o politični situaciji, kakršna je nastala zaradi spora v JRZ in dogodkov v vodstvu JMO.

Kakor je izjavil predsednik narodne skupščine novinarjem se bo narodna skupščina sestala okrog 15. januarja ter izročila državni proračun, ki ji je sedaj tudi že v podrobnostih predložen, svojemu finančnemu odboru. Vlada računa, da bo finančni odbor mogel končati svoje delo do konca januarja in bi se naj proračunska razprava v plenumu pričela prve dni februarja. V drugi polovici januarja bodo v skupščinskih odborih končane tudi razprave o trgovskem in zadružnem zakonu in bosta ta dva projekta zrela za sklepanje v plenumu narodne skupščine. Kar se tiče zakona o prekrških, izgleda, da bodo razprave o njem za enkrat odložene. Načrti političnih zakonov skupščini še niso predloženi.

Za jutri je sklicanih zopet nekaj opozicijskih shodov beograjskih opozicionalnih voditeljev. Davidović bo govoril v Skoplju, dr. Dragoljub Jovanović in dr. Ribar sta sklicala shod v Starem Bečeju ter povabila tudi predstavnike SDK iz Vojvodine dr. Kostića, dr. Moća in dr. Nagya. Vsi trije pa so odklonili, češ da njim samim zborovanja niso dovoljena, na shode beograjske opozicije pa v teh okolnostih ne marajo iti.

Beograd, 28. decembra, p. O seji jugoslovenskega nacionalnega nezavisnega poslanskega kluba je bilo nocoj izdano poslednje poročilo: Jugoslovenski nacionalni nezavisni poslanski klub je na svoji seji dne 28 decembra razpravljal o politični situaciji in v tem pravcu sprejel potrebne sklepe. Izvajajoč določbe svojih statutov, je klub soglasno izvolil svoj izvršni odbor, ki mu načeluje narodni poslanec Vasa Jovanović. Izvršni odbor je dobil vsa potrebna navodila za svoje delo.

Madžarski strah izgovor za nova nasilja

Madžarski šovinisti govore o možnosti druge delitve Madžarske in zahtevajo popolno iztrebljenje manjšin

Bratislava, 26. decembra

Budimpeštanski list »Pesti Hirlap« je nedavno objavil članek znanega pisatelja Kolomana Porzselta, ki zahteva, da se mora po vsej Madžarski obnoviti in poživiti delovanje madžarizacijskih društev, kakršno je cvetelo zadnjih 40 let pred svetovno vojno. Omenjeni pisatelj pravi v svojem članku: »Madžari danes preglasno zahtevajo pred svetom vzpostavo nekdanje Ogrske. Doma pa se na skrivnem šušlja, da bi bilo dobro, ko bi se posrečilo obdržati vsaj stanje, kakršno je danes, kajti ne smemo si prikrivati, da se na mnogih mestih razpravlja o novi delitvi Madžarske«. **Zaradi tega je treba vsaj današnjo državo popolnoma pomadžariti.** Stotisoči Nemcev in Slovakov, dalje desettisoči Rumunov in Srbov so še vedno grd madež na ščitu madžarske narodne države, ne glede na to, da so ti znatni tujerodni drobci tudi velika opasnost za Madžare, ker so biološko krepkejši od Madžarov in se tudi hitreje množe. Madžarizacijska društva bodo imela dovolj dela v občinah, kjer je drugorodni živelj tako močan, da izpodriva večinsko narodnost.

»Pred vojno«, pravi pisatelj,» ni bilo časopisa, ministra, poslanca ali, državnega uradnika, ki ne bi bil na vso moč pospeševal madžarizacijo«. V Budimpešti so doslej skrbno tajili to dejstvo in se izgovarjali le na silno kulturno moč madžarskega življa, ki je privlačila tujerodce v okrilje madžarstva. Pisec celo opravičuje grofa Tiszo, češ, da je vodil manjšinam prijazno politiko le na videz, v resnici pa je madžarskemu šolskemu društvu »Julian« omogočal, da je celo na Hrvatskem otvarjalo šole, ter je trajno podpiral madžarske šole tudi v Rumuniji. Vsekakor je zanimivo, da nasilnik Tisza velja med Madžari za moža, čegar politika je bila naklonjena manjšinskim narodom, dočim Slovaki, Jugosloveni in Rumuni niso mogli odkriti niti sence takega videza.

Pisatelj Porzselt priporoča sedaj Madžarom ista sredstva, kakršna so uporabljali pred vojno: v madžarskih mejah ne sme nihče govoriti drugače kakor madžarsko. Učitelje, zdravnike, duhovnike, državne in samoupravne uradnike je treba za tujerodne kraje izbirati tako, da ne bodo znali niti besedice drugega jezika. Ta zahteva naj tvori temelj usposobljenosti za službo v nemadžarskih krajih.

Bivši predednik društva »Julian« Thalloczy je tik po vojni izjavil, da se je madžarska politika nasproti Hrvatom izkazala za popolnoma ponesrečeno. Madžarski državniki so se hvalili, da so o priliki sklepanja pogodbe Hrvate temeljito opeharili, ko so jim vzeli odločanje o finančnih in železniških zadevah. Kratkovidnost pa se je kaj kmalu izkazala, ko so Hrvatje kljub finančni nesamostojnosti obdržali v rokah šolstvo in to je bil najhujši udarec madžarskemu gospodstvu. Z madžarskimi in brez hrvatskih šol bi se bilo madžarstvo utrdilo tudi na Hrvatskem, tako pa je šola sproti podirala, kar se je posrečilo s trudom zgraditi politikom in uradnikom.

Ta Thalloczyjeva žalostinka je zelo značilna, vendar ni popolnoma utemeljena. Saj vidimo, da so bile na Madžarskem narodnosti oropane vseh šol, da je državno šolstvo bilo samo stroj za pomadžarjenje, pa se Budimpešti vendar ni posrečilo izbrisati z lica zemlje Slovakov, Srbov, Slovencev, Rumunov in Nemcev. Vladajoča madžarska narodnost je štela komaj 45 % vsega ogrskega prebivalstva, toliko proslavljana kulturna nadmoč pa je izginila, brž ko je padel politični pritisk, da ne govorimo o biološki sili manjšin in o nezadostnem ljudskem prirastku madžarskega življa.

V teku 40 let se je z nasiljem res posrečilo pomnožiti madžarske vrste za par milijonov, ali »turanske« fanatike je vedno nekako žalostilo da so najodličnejši madžarski politiki nosili imena Weckerle, Rakowszky, Okolicsanyi, Tersztyanszky, Popovich, Wlassics in slično. Kdor je nosil madžarsko ime, ga je bilo treba samo pobarati, kako se je pisal njegov oče in konec je bilo bajke o arpadski krvi. Zdi se, da je Madžarom ta okoliščina v današnjem položaju še neprijetnejša, kajti vedno se čujejo pozivi za pomadžarjenje imen. V tem pogledu je nedvomno zanimiv sklep debrecinske velikožupanske zbornice, ki zahteva, naj se pomadžarjenje imen izvede do popolnosti. Dotična resolucija pravi: »V zadnjih dveh letih je bilo pomadžarjeno 170.000 imen, ali to ne zadostuje, kajti nemadžarskih imen je še 2,200.000. Inozemstvo sicer obsoja to početje, ali nam ne preostaja drugega, ako hočemo z vsem poudarkom delovati za vrnitev odtrganih delov domovine.

To prepleskavanje je v inozemstvu že rodilo izvestno nejevoljo. Celo v prijateljski Nemčiji se v časopisju pojavljajo hudi napadi proti madžarski vladi, ki pritiska na izpremembo imen. Nemci celo pozivajo svojo vlado, naj v Budimpešti nastopi zoper to smešno madžarizacijo. V Budimpešti niso ostali dolžni odgovora in prete Nemcem, da bodo morebitni nemški ugovor smatrali za poseg v notranje zadeve, poslanec Maday je o tem govoril tudi v madžarski zbornici. Vložil je celo predlog za razširjenje madžarizacije imen«. Ta zakon bo zadel okoli 3 milijone ljudi, od katerih je 2.200.000 Madžarov, 800.000 pa jih pripada manjšinam. Vprašanje pa je ali bo Madžarom ta prijem pomagal in jih rešil pogina. Na nje pritiskajo od severa in juga Slovani, od vzhoda Rumuni, od zapada Nemci. Vsi ti narodi so politično in gospodarsko jačji in kar je odločilno — tudi biološko krepkejši od Madžarov.

Urugvaj prekinil stike z Rusijo

Izročitev potnih listov sovjetskemu poslaniku — Revolucionarna komunistična propaganda

Montevideo, 28. decembra. d Urugvajska vlada je prekinila diplomatske odnošaje s Sovjetsko Rusijo in takoj izročila sovjetskemu poslaniku Minkinu potne liste.

V svojem službenem komunikeju vlada podrobno utemeljuje svoj sklep in pravi, da je nesporno ugotovila da je sovjetska vlada ne le podpirala komunistične elemente v Urugvaju in revolucionarje v Braziliji, temveč jim je sovjetski poslanik v Montevideu dajal tudi vsa potrebna sredstva. Urugvajska vlada je prišla zaradi tega v zelo neprijeten položaj Brazilski zunanji minister je namreč na seji ministrskega sveta lahko upravičeno izjavil da se je morala Brazilija pri poslednjem poizkusu komunističnega prevrata braniti tudi proti napadom od zunaj Brazilski poslanik v Montevideu je dalje obvestil urugvajsko vlado o podrobnostih, ki jih je ugotovila preiskava proti komunistom v Braziliji in ki jasno kažejo, da so sovjetski diplomatski zastopniki organizirali tajne zveze med komunisti v obeh državah. Preiskava, ki so jo uvedli urugvajski policijski organi, je pokazala, da so bile informacije brazilskega poslanika točne Nadalje so v preiskavi ugotovili, da je sovjetsko poslaništvo v Montevideu izdelo celo vrsto čekov, ki so se glasili na zelo velike vsote, a njihovega namena ni mogoče jasno ugotoviti. Komunike opozarja nadalje na sklepe, ki so bili sprejeti na poslednjem kongresu komunistične internacionale glede povratka k prvotnim revolucionarnim in terorističnim metodam v posameznih državah. Nizozemski zastopnik je na tem kongresu še posebej govoril o Južni Ameriki, ki bi naj bila primerna za prve večje revolucijonarne podvige.

Ker je urugvajska vlada na osnovi vsega tega dognala da je sovjetsko poslaništvo v Montevideu središče celotne komunistične prevratniške akcije v Južni Ameriki, je predsednik republike v soglasju z vsemi člani vlade sklenil prekiniti diplomatske odnošaje s Sovjetsko unijo in odredil naj se sovjetskemu poslaniku Minkinu takoj izroči potni list, kar se je tudi zgodilo.

Beležke

Katoliška duhovščina in politične stranke

Nedavno je objavilo glasilo Katoliške akcije za drinsko banovino »Katolički tjednik« daljši članek o tem, kako je moglo dovoliti vodstvo slovenske Katoliške akcije duhovnikom, da se aktivno angažirajo v JRZ. Po tem članku je poslalo vodstvo slovenske Katoliške akcije »Katoličkemu tjedniku« daljši popravek, v katerem pravi, da je postavljeno od škofa in da stoji visoko nad vsako politiko. V kolikor so stopili posamezni njeni člani duhovniki v JRZ, so to storili povsem neodvisno od vodstva Katoliške akcije.

Sedaj odgovarja na ta popravek »Katolički tjednik« z novim člankom pod naslovom »Dva tipa«. V članku pravi list, ki je tudi osebno glasilo sarajevskega nadškofa dr. Šarića, med drugim: »Mi smo videli v tej vesti tendenco in očitek nedoslednosti Cerkve. In bilo je v resnici tudi tako. Kajti vsi so že dobro vedeli, kako je bilo v hrvatskih škofijah prepovedano duhovščini kandidirati, kakor tudi aktivno sodelovati v politiki ob priliki zadnjih volitev v narodno skupščino. Vse to je bilo izvršeno z utemeljitvijo, da se v duhu papeževih smernic in načel Katoliške akcije ne sme izpostavljati Cerkev niti posredno niti neposredno v aktivnem političnem delovanju. Naša hrvatska javnost je z zadovoljstvom in pohvalo sprejela to odločitev ter jo branila z načelnim razpravljanjem. Trditev, da postopajo sedaj škofje drugače, je pomenila kritiko, a morda tudi malo zlobne skepse v iskrenost hrvatskih škofov. Zato smo se branili na edino mogoč način. V Sloveniji pa stvar očividno povsem drugače razumejo. Toda treba je jasno povedati, da so ostali hrvatski škofje dosledni samim sebi. Javnost se ne sme varati z lažmi, kakor da bi bili predstavniki Cerkve zavzeli v najkrajšem času dve nasprotni si stališči in to povrh vsega še proti željam svojih vernikov.«

Jasnosti o zanimivem vprašanju, zakaj nastopa katoliška duhovščina v slovenskih krajih popolnoma drugače kakor v hrvatskih, tudi ta članek v glasilu nadškofa dr. Šarića ni prinesel. Najbrž namenoma ne.

Bolnim ženam

se izpraznijo čreva po uporabi naravne

FRANZ-JOSEFOVE

grenčice — nemoteno in lahko.

Klub JRZ v ljubljanskem mestnem svetu

Klub ljubljanskih mestnih svetnikov JRZ se je na svoji včerajšnji seji konstituiral takole: predsednik odvetnik dr. Josip Kamušič, podpredsednik odvetnik dr. Josip Ažman, tajnik Avgust Novak, zasebni uradnik Vzajemne zavarovalnice, tajnikov namestnik Viktor Kozamernik z Viča. Od 56 članov mestnega sveta jih je v klub vstopilo 43.

„Trgovski list“ „Slovenca“

V »Trgovskem listu«, ki je last banovinske tiskarne »Merkur«, čitamo, zanimivo notico, ki je naslovljena na »Slovenca« in med drugim pravi:

»Že precej časa opažamo, da »Slovenec« v večini svojih poročil izpušča zastopnike naših gospodarskih organizacij, zlasti pa zastopnike naše najvišje gospodarske organizacije — Zbornice za TOI. Ponovno se je zgodilo, da je »Slovenec« v svojem poročilu izpustil imena zastopnikov naših gospodarskih organizacij pri zborih, na katerih so baš govori teh zastopnikov vzbudili največ pozornosti. Naj ne misli »Slovenec«, da smo napisali te vrstice iz kake osebne užaljenosti, temveč samo zato, ker dokazuje to stalno zamolčevanje neodpustljivo omalovaževanje gospodarskih organizacij samih. V sedanjih časih, ko imajo baš gospodarske organizacije glavno nalogo, da kljub vsem izvršenim napakam drugih faktorjev spravijo naše gospodarstvo zopet iz stiske, in ko so njihovi predlogi edini kažipot za pravilno državno gospodarsko politiko, je takšno omalovaževanje še zlasti napačno in obsodbe vredno. Upamo, da bo »Slovenec« to svojo napako v bodoče popravil. Če bi pa bilo to naše dobro mnenje zmotno, pa bodo gospodarske organizacije tudi znale varovati svoj ugled.«

Ugotovitve učiteljstva v drinski banovini

V Sarajevu se je vršila pred nekaj dnevi seja predsednikov sreskih društev Udruženja jugoslovenskih učiteljev iz drinske banovine. Seji je predsedoval predsednik banovinskega poverjeništva Stevan Bilčar. Posebna točka je bila posvečena pisanju ljubljanskega »Slovenca«, ki je napadel Učiteljsko udruženje, da se je pričelo brigati za svoje člane šele sedaj, dočim ni imelo poguma protestirati proti preganjanju učiteljev pod bivšimi režimi. Po daljši razpravi je bilo na seji soglasno ugotovljeno, da je Učiteljsko udruženje vedno branilo svoje člane, če so bili ti v resnici preganjani zaradi politike, in to ne glede na njihovo politično pripadnost, kakor tudi brez ozira na režim, ki je taka preganjanja zagrešil. V zvezi s tem je bilo ugotovljeno, da ni osrednje vodstvo Udruženja zanemarilo niti enega slučaja pritožb svojih članov, ki so ga zaprosili za zaščito pred političnim preganjanjem.

Abesinci zavzeli Abbi Addi

Z zavzetjem glavnega mesta v Tembienu imajo Abesinci v rokah važno postojanko na karavanski poti proti Adui

London, 28. decembra. a. Reuterjev urad poroča iz Addis Abebe: Po uspelem naskoku na italijanske domačinske čete so Abesinci kljub hudemu italijanskemu topovskemu in mitralješkemu ognju zavzeli Abbi Addi, glavno mesto v pokrajini Tembien. Italijanom so prišla na pomoč tudi težka bombna letala, vendar se jim kljub silnim naporom ni posrečilo zavrniti Abesince. Italijani so se umaknili severozapadno od Abbi Addija in požigajo na umiku vsa večja poslopja, posebno cerkve. Na bojišču je obležalo mrtvih med drugim tudi 20 italijanskih častnikov in podčastnikov, okoli 100 Italijanov pa je bilo ujetih.

Najnovejši abesinski napadi, ki so se končali z zavzetjem Abbi Addija, so bili izvršeni po posebnem načrtu abesinskega vrhovnega poveljstva. Vse kaže, da hočejo Abesinci v Tembienu prebiti italijansko fronto. Če se jim to posreči, bodo morali seveda Italijani naglo zapustiti tudi pokrajino Tigre. Ras Sejum in ras Kasa imata vsekakor na razpolago zadosti čet in vojnega materijala, da prisilita Italijane k postopnemu umikanju na tem delu bojišča.

Seveda pa se tudi sedaj še ne more govoriti o kakšni splošni abesinski ofenzivi, temveč gre še vedno samo za nepričakovane izolirane abesinske napade, čeprav večjega obsega. Italijani trdijo, da so odbili že več napadov, priznavajo pa, da so imeli prejšnji teden velike izgube in da je ta teden padlo 400 italijanskih oficirjev in vojakov.

Spretna abesinska taktika

Addis Abeba, 28. decembra. d. Abesinski napad zapadno od Makale ob karavanski cesti, ki vodi v Tembien, potrjuje domnevo, da se more v kratkem pričakovati na severni fronti velika abesinska ofenziva. Po poročilih iz Desija vlada na fronti zelo živahno gibanje čet in municijskih transportov. Prvi cilj abesinske ofenzive na severni fronti bo bržkone osvoboditev Makale.

Italijanske postojanke, ki so jih v zadnjih dneh osvojili Abesinci, so vse v Tembienskem pogorju. Italijanske čete je presenetil močan abesinski oddelek ter jih po kratkem boju pognal nazaj. Abesincem je poveljeval Haile Kebeda, eden izmed nižjih poveljnikov, podrejenih rasu Imru. Napad je bil izveden na tako presenetljiv način, da so Italijani zapustili v svojih postojankah znatno količino orožja in municije. Da bi se Italijanom onemogočilo uporabljati njihovo tehnično popolnejše orožje za gotove namere, namerava abesinsko vrhovno poveljstvo še nadalje uporabljati taktiko posameznih presenetljivih napadov. Ta taktika, ki ima predvsem namen onemogočiti italijanske zveze z zaledjem, je imela že znatne uspehe.

Nova bitka pri Aksumu

Asmara, 28. decembra. o. **V bližini Aksuma se je v pretekli noči razvila nova velika bitka, ki je trajala več ur. Na obeh straneh je bilo mnogo mrtvih in ranjenih. Končno sta se oba nasprotnika umaknila.**

Novo orožje za Abesinijo

London, 28. decembra. g. V krogih tukajšnjih paroplovnih družb se doznava, da je prispela v Berbero velika pošiljatev orožja za Abesinijo, ki vsebuje 15 milijonov nabojev municije za puške, 4000 pušk in 36 protiletalskih topov.

Italijanski komunike

Rim, 28. decembra. AA. Ministrstvo za tisk in propagando je objavilo naslednji komunike št. 82:

Naše izvidne kolone so se zapletle v manjše boje s sovražnimi četami v krajih zapadno od Afgage. Letalci so obstreljevali pokrajino ob Takazi in odsek ob Amba Alagiju. V bojih pri Addi Abbiju 22. t. m. se je posebno odlikoval 22. eritrejski bataljon.

Vaje italijanske vojne mornarice

Masaua, 28. decembra. o. Italijansko vojno brodovje na Rdečem morju je zaključilo svoje velike vojne vaje. Nevtralni pomorski opazovalci trdijo, da so manevri uspeli in da je vrhovno vodstvo zelo zadovoljno z zmožnostjo italijanske pomorske divizije na Rdečem morju, ki mora biti pripravljena za vsak primer.

Neguš ni postavil nobenih mirovnih pogojev

Addis Abeba, 28. decembra. o. Službeni krogi demantirajo vesti, po katerih je baje neguš pooblastil ženevsko delegacijo za mirovna pogajanja. Cesar ni niti odobril pogojev, ki so jih včeraj objavili inozemski listi.

Finski Rdeči križ za Abesince

Helsinki, 28. decembra. AA. Danes je odpotoval v Abesinijo oddelek finskega Rdečega križa.

Utrjevanje Cipra

Turin, 28. decembra. o. »Stampa« je objavila poročilo, da so začeli v bližini Famaguste, glavnega pristanišča na otoku Cipru, graditi novo oporišče za angleško vojno mornarico. Veliko vojaško letališče je že zgrajeno V pristanišče so včeraj prispeli štirje angleški rušilci, prihod nadaljnjih enot pa je napovedan za bližnje dni.

»Stampa« naglaša, da bo to vojno oporišče velikega strateškega pomena, ker bodo Angleži lahko preprečili prodor italijanskega vojnega brodovja z Dodekanskih otokov proti Suezu in Aleksandriji, poleg tega pa bodo z lahkoto zaščitili iz postavljeno Haifo.

Novo radikalsko glasilo v Ljubljani

Včeraj je izšel napovedani radikalski večernik, pa ne pod imenom »Sloga«, kakor je poročalo »Vreme«, temveč pod naslovom »Slovenski dom«. V uvodni besedi pravi, »da sta ga poklicala v življenje čas in potreba«, kar je menda točno, ker se v zadnjem času pri gospodarjih »Slovenskega doma« v Kopitarjevi ulici opaža gotova strankarska sramežljivost. Te se v ostalem tudi »Slovenski dom« v svoji prvi številki ni otresel. Želo je brezbarven in glavna novost, ki smo jo iz njega izvedeli, je pravzaprav ta, da »bikoborbe niso več dobičkanosne«.

Zanimiva je v novem listu filmska kritika. V kinu »Union«, ki stoji pod kontrolo katoliške filmske centrale, so za praznike Odrešenikovega rojstva predvajali film veselih žensk in sladostrastnih mladeničev »Ljubimec vseh žena«. »Slovenski dom« smatra, da je ta film zaslužil obisk, ki je bil tolik, kakor ga zlepa ne pomni noben drug film Manj se mu dopade božični film kina Matice iz dobe, ko so krščanski vitezi v religioznem navdušenju vodili svoje vojske, da rešijo Jeruzalem iz nevernikovih rok. Film se zdi »Slovenskemu domu« zelo protestantski in grandiozno obdelani religiozni motivi so mu hudo operetni. Za Sveti dan in sv. Štefana praznik je skoraj res bolje biti »ljubimec vseh žensk«, kakor pa nesrečen krščanski vojščak na potu v Palestino.

Zanimivo je tudi tole: »Slovenski dom« ima svoje uredništvo v redakciji »Slovenca«. Ko navaja naš citat iz beograjskega »Vremena« o značaju novega večernika, pa pravi »Slovenski dom«, da si dovoljuje imeti svoje misli, odkod in kako je ta vest v »Vreme« zašla. Sodeč po prvi številki »Slovenskega doma« njegove lastne misli niso mnogo zanimive. Zato bi bilo priporočljivo, ako radikalski večernik vpraša kar naravnost ljubljanskega korespondenta »Vremena«, kar ne bo težko. Ta gospod sedi namreč v sosedni sobi pri »Slovencu«.

Komemoracija za Fr. Grafenauerjem

Ljubljana, 28. decembra.

Na pobudo Kluba koroških Slovencev se je vršila nocoj v mestni zbornici komemoracija za pokojnim voditeljem koroških Slovencev Francetom Grafenauerjem. Žalnega zborovanja se je udeležilo veliko število narodnega občinstva in mnogo odličnih nacionalnih delavcev, med njimi narodni poslanec dr. Fux, prvi podstarešina SKJ Gangl, predsednik Zveze naprednih jugoslovenskih starešin prof. dr. Zalokar, predsednik Branibora dr. Oblak, poleg številnih drugih koroških rojakov je bil navzoč tudi pokojnikov nečak, predsednik Jugoslovenskega profesorskega društva prof. Grafenauer. Dvorana je bila okrašena s sliko pokojnika, pred katero so položili slovenskih nageljnov in prižgali lučko.

Žalni govor je imel predsednik Kluba koroških Slovencev državni tožilec dr. Fellacher, ki je očrtal pokojnikovo osebnost in njegovo delo. Na koncu so vsi zborovalci počastili Grafenauerjev spomin s trikratnim Slava!

Novi tiskovni ataše v Berlinu

Beograd, 28. decembra. o. Za tiskovnega atašeja pri poslaništvu v Berlinu je imenovan znani beograjski novinar in književnik Miloš Crnjanski, urednik beograjskega tednika »Ideje«.

Iz poštne službe

Beograd, 28. decembra. p. Poštna ... pulantka Ema Burdijan je premeščena iz Šoštanja v Celje.

Izletniški vlak iz Beograda na Jesenice

Beograd, 28. decembra. AA. Za pravoslavni božič bo vozil izletniški vlak Beograd—Jesenice in nazaj z obiskom Bleda, Rateč—Planice, Kranjske gore itd. Odhod iz Beograda 4. januarja ob 21., prihod na Jesenice 5. januarja ob 8.44, vrnitev z Jesenic 8. januarja ob 18.05 in prihod v Beograd 9. januarja ob 5.45. Vlaku bo priključen jedini vagon z znižanimi cenami od Zagreba do Jesenic in nazaj. Prodaja voznih listov se prične 1. januarja. Vsa pojasnila se dobe na postajah.

Naš kliring z Nemčijo

Beograd, 28. decembra. o. Davi se je vrnil v Beograd guverner Narodne banke dr. Milan Radosavljević, ki se je z načelnikom deviznega oddelka Narodne banke mudil v Berlinu, kjer je vodil pogajanja v zvezi z likvidacijo naših klirinških terjatev v Nemčiji. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, so bila ta pogajanja uspešno končana.

Revanša Aljehin-Euwe na Semmeringu

Dunaj, 27. decembra. g. Ravnateljstvo hotela »Panhans« na Semmeringu je povabilo svetovnega šahovskega prvaka Euweja in bivšega svetovnega prvaka Aljehina na revanšno borbo na Semmeringu.

Vremenska napoved

Novosadska vremenska napoved za nedeljo: Deloma oblačno z meglo v dolinah. Temperatura mila, brez dežja.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Milo vreme bo trajalo dalje. V enem do dveh dneh prihod zapadnega zraka z dežjem.

Naši kraji in ljudje

Karla Bocaka pogreša ves Tržič

Veličasten pogreb vzorno delavnega organizatorja

Tržič, 28. decembra

K večnemu počitku smo ga položili na Štefanovo popoldne ob največji udeležbi naroda. Nad 350 gasilcev je korakalo za tržiško godbo, ki je pokojniku prav tako izkazala zadnjo čast kakor impozantna četa pevcev, ki mu je pod vodstvom g. Planinška zapela poslednji pozdrav pred gasilskim domom, potem v cerkvi in na pokopališču. Spremljal ga je ponosni sokolski prapor s četo Sokolov v kroju, spremljal ga je prapor Bralnega društva, starešine med tržiškimi društvi sploh, poklonilo se mu je pet gasilskih praporov gorenjskih gasilskih društev, nad 25 vencev so nosili prijatelji v sprevodu, med katerimi je bil

gotovo oni iz samih belih planik najlepši; truplo prerano umrlega pokojnika pa so vozili samotež tržiški gasilci ob spremstvu gasilskih bakel. Pred krsto in za njo se je vil nepregleden sprevod pogrebcev.

Kdo je bil Karel Bocak, ki mu je narod na njegovi poslednji poti in ves čas njegove težke bolezni izkazoval takšno pozornost, ki je ne pomni nihče v Tržiču? Bil je mož idealist, ki je za uresničenje svojih idealnih teženj doprinesel slednjo žrtev, ki mu ni bila nobena stvar pretežka, kadar je šlo za zmago stvari, ki jo je spoznal za potrebno.

Rodil se je 31. oktobra 1892. leta v Tržiču. Kot nadarjenega dečka, ki naj bi očetu, kleparskemu mojstru in vodovodnemu instalaterju, sledil v obrti, ga je dal oče v ljubljansko realko, da bi kasneje odšel na tehniko. Z lahkoto je zmagoval nauke in dovršil 6 razredov realke, ko mu je v zorni mladosti 16 let umrl oče. Zapustil je šolo in se takoj posvetil očetovemu nasledstvu. Ko se je izučil kleparske obrti, je prevzel vodstvo zglednega podjetja. Svetovna vojna ga je iztrgala iz rok ustvarjanja in mu potisnila puško v roke. V dobrem spominu ga imajo vsi njegovi vojaški tovariši, zakaj pevca z lepim tenorjem nikjer ne zametujejo. Po vojni, boril se je tudi na Koroškem, se je posvetil svoji strokovni izpopolnitvi in obiskoval več tečajev za vodovodne naprave v Nemčiji. Mehaniziral je delavnico do največje mere in užival je kot strokovnjak najboljši sloves.

Malo je med slovenskim obrtništvom mož, ki bi prosveti in organizaciji raznih kulturnih ustanov doprinesli take žrtve in pokazali take uspehe, kakor pokojnik. Že z osemnajstimi leti je stopil v vrste gasilcev in je takoj prevzel posle tajnika najmočnejšega gasilskega društva na Gorenjskem. V tistem času je bil poveljevalni jezik tržiških gasilcev nemški in društvo krepka opora tržiškega nemškega stebra. Takoj po prevratu pa je bil ravno pokojnik, ki je vso to navlako prvi dan zavrgel in privedel društvo v slovensko gasilsko zvezo. Sedaj se je lotil z vso vnemo organiziranja gasilstva v tržiškem sodnem okraju. Zaporedoma so se ustanovila samostojna gasilska društva v Lomu, v Kovorju, v Križah, pri Sv. Ani in v Bistrici. Njihovo število je narastlo tako, da so mogli ustanoviti samostojno gasilsko župo za tržiški sodni okraj. Kaj je bilo naravnejše, kakor da so si izbrali za župnega načelnika svojega organizatorja Karla Bocaka. Bil je po letih najmlajši župni načelnik. Po reorganizaciji gasilstva je bila samostojna gasilska župa za sodni okraj tržiški ukinjena in spojena z ono za politični okraj Kranj. Tu je bil izvoljen za župnega podpredsednika in je ostal do svoje smrti. Jasno je torej, da so ga gasilci na njegovi poslednji poti spremljali v tako impozantnem številu in plakali za njim kakor za svojim gasilskim očetom, čeprav mu je bilo komaj 43 let. Za zasluge ga je Viteški kralj odlikoval z redom Sv. Save V. stopnje, gasilska zveza pa s kolajno za gasilske zasluge.

Njegovo zlato grlo in njegova govorniška spretnost nista nikdar zgrešili svojega cilja. Od leta 1919. je bil predsednik pevskega odseka Bralnega društva in on je bil poleg pevovodje g. Lajovica tista vez, ki je vezala pevsko družino tako tesno skupaj, da je dosegla povsod priznane uspehe. Na njegovo pobudo se je pevski zbor udeleževal skupnih koncertov Hubadove župe, on je stalno navduševal pevce, da so vztrajali in redno prirejali po dva ali 3 samostojne koncerte na leto. On je znal izkoristiti sleherno priliko, da je pridobil prijatelje pevskemu zboru in pevce za različne skupne nastope ob prilikah, ki zahtevajo narodno enotnost. In zato mu je na njegovi poslednji poti zapelo skoro 80 pevskih grl, da veličastnejše nagrobnice Tržič še ni slišal. Tržič je položil k večnemu počitku velikega organizatorja pevcev, ki je imel povsod same prijatelje in nobenega sovražnika.

Kot obrtnik se je živahno udejstvoval v vseh obrtniških organizacijah in vodil v njih najrazličnejše funkcije. Na njegovo pobudo je Tržič med prvimi slovenskimi kraji priredil veliko obrtno razstavo, ki je dosegla svoj namen popolnoma. Spoznal pa je tudi, da je Tržič kot mesto brez naseljenega zaledja na svojem severu, kjer se razprostirajo prelepe gore s ponosno Košuto kot krono, izrazit kraj za tujski promet. Od mladih nog navgušen planinec in smučar se je udejstvoval tudi pri planincih in bil ves čas v odboru planinske podružnice ali pa stavbne zadruge Planinski dom na Kofcah, kjer je naposled opravljal posle tajnika. Njegovo stalno prizadevanje, da se postavi na Košuti planinska postojanka, je uresničil z njegovim krepkim sodelovanjem prvi predsednik Planinskega doma na Kofcah g. Jelenc Anton. Od svojega obrtnega tovariša in organizatorja tujskega prometa se je poslovilo tržiško obrtništvo in tržiški planinci.

Karel Bocak se je nadalje udejstvoval tudi kot lokalni politik. Stalno je bil kot agilni sodelavec in krajevni organizator JNS in je tudi njegova nemala zasluga, da je prej in pri poslednjih volitvah zmagala napredna lista in da se je Tržič uvrstil med one slovenske občine, ki so si izbrale napredne župane. Bil je tudi dve dobi občinski odbornik. Kot občinski dobavitelj pa po novem občinskem volilnem zakonu ni mogel biti več izvoljen v občinski odbor. Nikdar pa ni v svojih političnih funkcijah zagovarjal enostranosti, temveč je vedno varoval linijo splošnega gospodarskega napredka, pa naj je postavil predlog ta ali oni član občinskega odbora. Dolga leta je bil tudi v odboru tržiške posojilnice, kjer je njegova tehtna beseda veliko zalegla.

Tržič je s Karlom Bocakom izgubil eno svojih najmarkantnejših osebnosti izredne delavnosti, ki je polno dajala svoji okolici in je za svojo ljubezen uživala vsesplošno spoštovanje. Blagi pokojnik zapušča vdovo gospo Jelico iz rodbine Jelenčeve, sina Jurčka in hčerko Marijo, ki bodo svojega skrbnega očeta težko pogrešali, kakor ga bo pogrešal Tržič. Ob prenosu njegovega trupla iz gasilskega doma se je od njega v imenu gasilcev poslovil društveni načelnik Blaž Jeglič, na pokopališču pa v imenu gasilske župe Kranj g. Križnar Anton iz Stražišča, v imenu pevcev in planincev pa g. Lajovic Albin iz Ljubljane. Počivaj v miru delavni in drogi »Kolata«, kakor Te je iz ljubezni nazival ves Tržič, nam ostaneš v neizbrisnem spominu! Tvojim dragim preostalim izrekamo ponovno najiskrenejše sožalje!

KINO UNION
Telefon 22—21

Danes premiera ob 15., 17., 19. in 21 uri

Smučarji! Ta film Vas popelje v Garmisch-Partenkirchen, v zimski raj, kjer se bo vršila olimpiada!

SEN SILVESTRSKE NOČI
(WINTERNACHTSTRAUM)

Magda Schneider, Wolf Albach Retty, Hans Moser, R. Romanovsky in Theo Lingen V VELEOPERETI MOJSTRA GEZE BOLVARIJA.

Kot dopolnilo najnovejši zvočni tednik Fox z dogodki iz abesinske fronte.
Humor in smeh, da nikomur ne bo niti minute dolgčas!

Avtobus pod lokomotivo

Katastrofa v Murski Soboti — Šofer mrtev, pismonoša ranjen

Murska Sobota, 28. decembra.

Cestni prelaz čez progo v Murski Soboti je postal danes prizorišče katastrofe, kakršne tukajšnja kronika še ne beleži. Premikajoča lokomotiva je pregazila poštni avtobus in je med razbitinami obležal šofer *Lukašek* mrtev, dočim so pismonošo Ivana *Koudilo* hudo ranjenega spravili v soboško bolnišnico.

Nesreča se je primerila ob 14. uri. Poštni avtobus, ki vzdržuje promet na progi Dolnja Lendava - Murska Sobota - Rogaševci, je po prihodu iz Dolnje Lendave krenil čez progo v garažo po bencin, nakar bi vkrcal pošto in potnike in krenil dalje iz Murske Sobote v Rogaševce. V tem času pa je na progi ravno premikala lokomotiva. Kretničar trdi, da se je že nekajkrat zgodilo, da se šofer Lukašek ni zmenil za njegova svarila, marveč je za vsako ceno prehitel lokomotivo. To je danes žal postalo zanj usodno. Lokomotiva je tako silovito treščila v poštni avtobus, da so kolesa kar zagazila med njegove ruševine. Šofer Lukašek je obležal tako, da ga polovica gleda iz med razbitin. A spremljevalca pismonošo Ivana Koudilo so sicer lahko takoj potegnili na plano, vendar pa je siromak imel hudo ranjeno nogo, ki je močno narezana, pa tudi po glavi je dobil poškodbe. V soboški bolnišnici mu je nudil vso pomoč kirurg dr. Vrbnjak, ki nadomešča začasno odsotnega primarija dr. Brezovnika.

Takoj popoldne je pohitela na kraj nesreče sodna komisija pod vodstvom preiskovalnega sodnika dr. Mrharja, nadalje sta si žalostno prizorišče ogledala sreski načelnik Gašper Lipovšek in sodni predstojnik dr. Šumenjak. Do večera se je tam zbiralo ljudstvo, ki ga je nesreča močno presunila. Pokojni Lukašek je bil star 45 let in se je nameraval po Novem letu poročiti. Po rodu je bil Čeh, a poštni avtobus v naših krajih je vodil že vsa leta po prevratu. Pismonoša Ivan Koudila pa je domačin, star okrog 40 let, poročen. Je na glasu vestnega uslužbenca in mu vsi želijo popolno okrevanje.

Motnje v črevesju,
omotice zaradi zagatenja se preprečijo z uporabo naravne

FRANZ-JOSEFOVE
grenčice

Ogl. reg. S. br. 15485/35

KINO UNION matineja danes
ob 10.30 dop. po Din 4.50
Revija veselih »MICKY-MIŠK«
Veselje za staro in mlado

Tepežni dan

Ljubljana, 28. decembra.

Samo en dan imajo otroci v letu, pa še ta dan so bili razočarani.

Marsikdo, ki je na Šentjanževo malo pokrokal, je bil v jutru nedolžnih otročičev siromak. Neprestano štorkljanje po stopnicah, trkanje na vrata, da ni mogel spati.

Tepežni dan!

Kopice otrok, raztrganih, bednih, so hodile po cestah, s cajnicami v rokah. Od hiše do hiše, od nadstropja do nadstropja, od vrat do vrat.

»Tepežkamo!«

»Nimamo ničl« In vrata so se marsikod zaprla.

Skoraj povsod enaki odgovori. Le ponekod še kos suhe potice ali novec za pet in dvajset par. In še to samo v prvih jutrnih urah. Bedni otroci postajajo tihi, plašni. Okoli poldneva ni dal že nihče nič.

Polne so bile druga leta cajnice, v žepu pa je žvenkljalo, še novci po dinar, po dva so bili vmes. Veseli skoraj objestni obrazi.

Letos pa nič. Nič.

Marsikje so doma čakali, da bo otrok prinesel polno cajnico dobrot, da bodo imeli vsaj ta dan dobro kosilo, ko so za božič stradali. Pa so morali stradati še ta dan

Hudo je, če umre tudi usmiljenje do otrok.

Samo en dan imajo otroci v letu, pa še ta dan so bili razočarani.

Smrt rudarskega veterana

Zagorje, 28. decembra.

Ko je praznoval svoj god, je zatisnil za vedno svoje trudne oči rudniški upokojenec, 80 letni Ivan Rančigaj v Toplicah.

Rodil se je 30. oktobra 1855. v Kleča pri Kamniku. Že mlad je prišel v Zagorje in dobil delo pri rudniku. Pred 54 leti se je poročil in v srečnem zakonu z življenjsko družico Marijo, roj. Kurikovo iz Hrastnika se je rodilo 12 otrok. Od

skromnega zaslužka si je prištedil toliko, da si je zgradil malo hišico kjer je srečno preživel zadnja svoja leta.

Pokojni Rančigaj je bil tudi vojaški veteran. Udeležil se je vojne v Bosni in Hercegovini in je znal mnogo povedati o bitkah pri Jajcu in Livnu leta 1878. Pri rudniku je služboval 47 let in je bil zelo priljubljen pri tovariših in pri predstojnikih. Posebne črte njegovega blagega značaja so bile točnost, postrežljivost in tovariška zavest. Zadnja leta je bil zaposlen pri strojih za raziskovanje premogovnih plasti. Ko je dopolnil 70. leto starosti, je bil upokojen.

Vse njegovo življenje je bilo en sam dan napornega in nevarnega dela. Od njegovih 12 otrok jih živi še 6 sinov in so trije zaposleni v srbskih rudnikih, eden je v Radgoni, eden pri vojakih, sin Robert pa je trgovec in gostilničar doma. Lajšal mu je zadnje dneve življenja. Delavskega starosto bodo jutri v nedeljo ob 15. položili k večnemu počitku na farnem pokopališču v Zagorju. Ohranjen bo v blagem spominu.

MED KREMO IN KREMO JE RAZLOČEK!

So dobre in slabe. Za Vašo kožo je najboljša komaj zadosti dobra. Elida Idealkrema Vam pomore kakor nobena druga, da ste negovani, kakor je treba. Zakaj to je novo na njej:

izboljšana kakovost
požlahtnjen vonj
povečana tuba
popoln učinek

Ona se vleze takoj v kožo — odpravi, ker ima v sebi „hamamelis virginica" majhne poškodbe na polti, nečistoto in velike kožne znojnice. Ona je idealna podlaga za puder — varuje pred prahom, vetrom in slabim vremenom — napravi polt medlo in enakomerno lepo.

Dve žrtvi noža zaradi vinjenosti

Ptuj, 28. decembra.

Na Štefanovo se je napotil 30letni posestnikov sin Anton Kurež iz Hajdoš v Skorbo. Mimo grede se je zglasil v neki gostilni in prisedel k večji družbi fantov. Kmalu se je med fanti vnel prepir, ki se je končal z noži. Kurež je z žepnim nožem zabodel 20letnega posestnikovega sina Ivana Zajška, ki so ga fantje spravili na varno v gostilniško kuhinjo, kjer so mu nudili prvo pomoč. Vsi fantje so nato zapustili gostilno, zunaj napadli Kureža ter ga z noži naravnost razmesarili.

Poškodovanca so nezavestnega prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer so ugotovili kar 18 vbodov, izmed katerih so trije smrtno nevarni. Trije vbodi so Kurežu prebodli pljuča in jetra in samo na glavi ima osem vbodov. Malo je verjetno, da bo ostal Kurež pri življenju. Tudi Zajšek je v bolnišnici.

Emilijan Lilek in njegovo delo

Ob 85 letnici uglednega slovenskega znanstvenika

Malo ima Koroška prijateljev v zunanjem svetu — še manj pa znanstvenikov, ki bi do dna poznali pekel krivic, v katerem morajo živeti koroški Slovenci od nekdaj pa do danes. Kadar so koroški Slovenci omagovali, ali pa stali na prelomu svoje zgodovine, jim je usoda naklonila vedno dobrih mož, ki so jim prihiteli na pomoč. Prvi med redkimi je bil naš vladni svetnik Emilijan Lilek, šolnik, zgodovinar, etnolog in narodno obrambni prijatelj v Celju.

Že v svojih dveh politično zgodovinskih študijah »Über den deutsch-österr. Ausshluss und über die Kriegsschuldfrage« (Celje 1927) je dokazoval, da je slovenska kultura na Koroškem starejša od nemške in da je naša zahteva po slovenskem Korotanu upravičena ter da je postanka svetovne vojne na prvem mestu kriva Avstro-Ogrska. V tretji politični študiji »Historische Berechtigung des Tschechoslovakischen Staates auf Revindikation der dem Könige Otokar II vom deutschen Könige R. v Habsburgu auf unrechtmässige und gewaltsame Weise entrissenen Alpenländer« (Celje 1927) pa dokazuje, da je zahteva po horidorju med Češkoslovaško in Jugoslavijo po historičnem pravu utemeljena. V poznejših letih je nestor naših zgodovinarjev Lilek Emilijan poleg svoje zgodovinske razprave v letu 1928 »Karakteristika hrvaških zarotnikov Petra Zrinjskega Fr Frankopana in Katarine Zrinjske v luči historične resnice v nemškem jeziku« (Charakteristik der kroatischen Verschwörer Petar Zrinjski, Fr. Frankopan und Katarina Zrinjski im Lichte der historischen Wahrheit) in poleg svojega dela »Kritische Darstellung der ung.-kroat. Verschwörung und Rebellion 1663-1671« v štirih delih, ki so izšli l. 1928. do 1930., spisal in v samozaložbi izdal leta 1934. na 84 straneh razpravo »Vorschläge zur Lösung der Deutsch- österreichischen Anschlussfrage und zur Befriedigung der Deutschen und Slaven« (Celje 1934). Knjiga je zaradi svoje aktualnosti vzbudila ogromno zanimanje med znanstvenim svetom Jugoslavije in v inozemstvu, posebno v Nemčiji, Avstriji, Češkoslovaški in drugih državah. Doživela je v letu 1934. kar tri izdaje. Še isto leto je neumorni kulturni delavec Lilek Emilijan napisal na 84 straneh razpravo »Vorschläge zur Lösung der österreichischen Frage« (Celje 1934) v kateri se je kakor v prejšnji knjigi z vso odločnostjo in bistroumnostjo znanstvenika zavzel za pravice koroških Slovencev.

Tudi leta 1935. si naš marljivi vladni svetnik Lilek Emilijan ni privoščil počitka. V prvih mesecih je izšla na 65 straneh njegova razprava »Anklagen gegen die barbarischen Verfolgungen der Slovenen in Kärnten« (Obtožbe zaradi barbarskega preganjanja Slovencev na Koroškem). Knjiga je pri nas in v inozemstvu dvignila veliko ogorčenje radi nečuvenega postopanja s slovensko manjšino na Koroškem; saj je Lilek razgalil pred javnostjo nezaslišane krivice, ki se godijo koroškim Slovencem od plebiscita dalje. Skoro istočasno je izdal drugo 29 strani obsegajočo enako aktualno razpravo »Verfolgungen der Slovenen und Kroaten in Italien«. Nadalje je leta 1935. spisal in izdal knjigo z naslovom »Slovenski v tujini službujoči šolniki«,

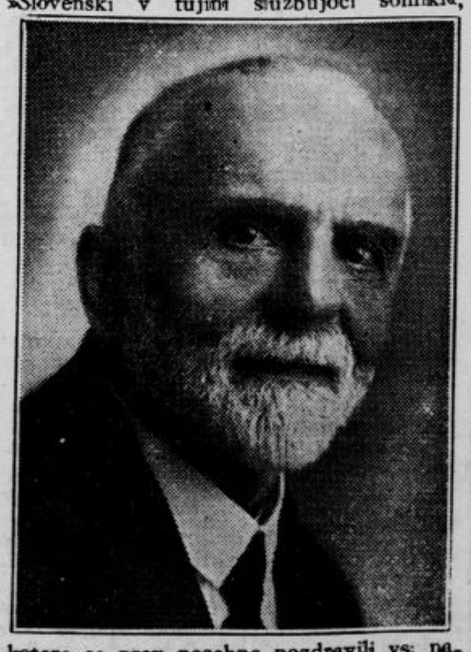

katero so prav posebno pozdravili vsi naši prosvetni delavci in šolniki. Knjiga — posvečena Lilekovi soprogi gospej Emi, ki je kot vzor slovenske žene zvesto in požrtvovalno skrbela za zdravje in zemeljski dobrobit našega Emilijana Lileka, da se je mogel popolnoma posvetiti znanosti in pisateljevanju — obsega na 208 straneh tri dele ter dodatek, in sicer: I. del. Slovenski šolniki v Bosni in Hercegovini, 62 strani, II. del. Slovenski šolniki v današnji Jugoslaviji izven Bosne in Hercegovine, na Bolgarskem in v Rusiji, 72 strani. III. del. Slovenski šolniki v Avstro-Ogrski monarhiji razen sedanjih jugoslovenskih pokrajin, 36 strani. Appendix — Popis koroških slovenskih in nemških višjih šolnikov od 1820. do 1914., 38 strani.

Poleg tega je izdal še v posebni, 38 strani obsegajoči brošuri razpravo »Koroški slovenski in nemški šolniki od leta 1820. do 1914.«, kjer je dokazal, da je slovenska Koroška v 19. in 20. stoletju dala večino koroškega razumništva in sicer 80 slovenskih koroških šolnikov med njimi svetovno znane učenjake kakor fizika dr. J. Štefana, germanista dr. Primusa Lesjaka in druge. Žalibog slovenski koroški šolniki večinoma niso dobili službe med svojimi rojaki na Koroškem, kamor je Avstrija importirala tujce, ki so se v prvi vrsti odlikovali v zatiranju Slovencev.

Za letošnji božič pa nas je iznenadil svetnik Lilek spet z novimi deli. Izšla je njegova znanstvena knjiga »Das Österreichische Problem und der Hitlerismus« na 216 straneh, ter v angleškem jeziku knjiga »Obtožbe zaradi barbarskega preganjanja koroških Slovencev«. V prvi knjigi je zgodovinar Emilijan Lilek osvetlil narodni socijalizem in njegove posledice v Evropi z vseh strani — v drugi v prvi vrsti angleški in ameriški javnosti namenjeni knjigi pa je ponovno pokazal na vse v nebo vpijoče krivice, ki jih morajo prenašati koroški Slovenci v Avstriji.

Vsi Slovenci moramo Lileku Emilijanu biti iz srca hvaležni, da je pred evropsko javnostjo razgalil krivično postopanje s koroškimi Slovenci in se ni ustrašil ne truda in ne žrtve, da s svojo avtoriteto in sposobnostjo kot znanstvenik od vseh strani obdela tako zvani avstrijski in posebej še koroški problem. Saj je s svojimi deli oral na tem polju skoroda ledino. Za zgodovinarja in narodno-obrambne delavce pa so Lilekova ogromna deal neprecenljivi viri in kažipot v preteklost in bodočnost v Srednji Evropi. Za velike zasluge, ki si jih je Lilek Emilijan pridobil kot klicar za pravice koroških Slovencev, ga je Klub koroških Slovencev imenoval svojedobno za častnega člana. Mož, ki je že leta 1906. dobil ponudbo s strani Srbijancev, da zasede zgodovinsko stolico na novo osnovani beograjski univerzi in ki je leta 1900 bil na mednarodnem kongresu v Parizu »Congres international de l' anseignement secondaire à Paris« — med 203 udeleženci izvoljen v sedmorico predsednikov kongresa in je njegova razprava o sekundarnem pouku v Bosni in Hercegovini bila od kongresa objavljena — je s svojimi razpravami, ki jih je vsa izdal v samozaložbi opravil za Koroško ogromno delo trajne vrednosti.

Ko z novim letom stopa Emilijan Lilek v 85. leto svojega dela in uspehov polnega življenja želimo narodno obrambni delavci — posebno pa koroški rojaki — njemu kakor tudi njegovi gospej soprogi še mnogo, mnogo srečnih dni!

—sr.

Otroci brez zaščite

Opombe po kongresu Unije za zaščito otrok

Prvi kongres Jugoslovenske unije za zaščito dece, ki se je vršil 30. novembra in 1. decembra 1935. v Beogradu, je bil deležen od strani slovenske javnosti velike pozornosti in razumevanja. Obe glavni temi, tako spravljanje otrok v družine, kakor tudi rasno-higijenska zaščita dece, sta bili zelo izčrpno obdelani, kar je razvidno iz obeh resolucij, sprejetih na tem kongresu. Toda, zdi se mi, da je pomen in smisel dela Unije za zaščito dece več ali manj pomanjkljivo tolmačen tako od strani splošne javnosti, kakor tudi morda od merodajnih krogov, ki bi morali začeti z vse bolj intenzivnim delom na tej strani. Iz več ali manj oficielnih poročil, ki so jih prinesli naši dnevniki, se pač ne da ustvariti slika, iz katere bi bilo razvidno dejansko stanje, v katerem se delo Unije nahaja. Kongresu sem prisostvoval kot zastopnik Pedagoškega kluba ljubljanske univerze in naj zdaj, ko je javnosti kongres še več ali manj v svežem spominu, podam nekaj misli, ki naj bi izpolnile pravilno pojmovanje dela prvega kongresa Jugoslovenske unije za zaščito dece.

Popolnoma napačno bi bilo pojmovati dečjo zaščito kot humanost družbe proti slabem, niti bogatih in sitih proti siromašnim in gladnim, marveč je treba socialne zaščite pojmovati kot obvezo in dolžnost društvene zajednice. Pa tudi tako pojmovanje dečje zaščite, ki ima v vidu samo skrb za zboljšanje gospodarskega stanja malih ljudi, socialno šibkih, bi bilo zgrešeno. V kompleks dečje zaščite je treba šteti delo na zboljšanju vseh pogojev, ki so nujno potrebni za ustvaritev človeka vrednega in dostojnega življenja. Pa tudi ni prav, da bi delali med otroci samimi razlike; naj bo dete moško ali žensko, umsko razvito ali omejeno, vse, kar imamo za otroka in to od rojstva do šestnajstega leta starosti spada pod socialno zaščito. Pa tudi socialna pravičnost, zahteve evgenike in končno sanacija celote imperativno zahtevajo, da se akcija države, občine, posebno mestne, razprostre čez vso deco od spočetja do šestnajstega leta starosti.

Izgovor, da se nismo na jasnem, kako je treba pomagati in kako in kje sploh začeli, ne drži. Danes vemo, da imamo po službenih anketah na cesti 185.000 absolutno nepreskrbljenih otrok in da je od 5,700.000 naših otrok potrebnih socialne in zdravniške zaščite 70%.* Vemo, da je v Beogradu n. pr. umrljivost dece 6 krat večja ko v drugih državah, da niti 5% otrok ni deležnih socialne zaščite in da znaša umrljivost otrok po statistiki Saveza gradova v Ljubljani 16% in v Prizrenu 68%. Torej je stanje zdravja v naši državi nadvse kritično in vpije po radikalnih ukrepih. Znano je tudi, da je največja sovražnica našega naroda tuberkuloza. Čeravno se ne podeduje od orditeljev na potomstvo, vendar je dokazano, da z gotovostjo oboli na tuberkulozi do 67% tistih otrok, ki so imeli jetično bolne starše. Od vseh žrtev tuberkuloze v naših mestih je 24 odstotkov otrok do 14. leta starosti. Poleg tega so dognali, da je v nekaterih mestih podrla tuberkuloza do 90% otrok! Dognano je tudi n. pr. da znaša v Beogradu povprečna življenjska starost 32.29 let. Po posameznih poklicih je razdeljena takole: Industrijalci, bankirji, veletrgovci 58 let, advokati, zdravniki 53.5 let, državni uradniki 47 let, obrtniki od 33 do 21 let!

Vzrokov temu obupnemu stanju ni morda iskati bogve kje, marveč so blizu in kar otipljivi, saj jih vsak dan znova občutimo. Po statistiki g. dr. Bogića se uporabljajo najpotrebnejše življenjske potrebščine daleko izpod eksistenčnega minima. Vsak prebivalec v naši državi bi moral použiti povprečno za normalni telesni razvoj letno 100 kg mesa, použije pa samo 16 kg! Masti bi moral 25 kg, a je užije samo 5.3 kg! Sladkorja tudi 25 kg, ga pa samo 7.3 kg! Iz tega jasno sledi, da otroci, ki se rode od sestradanih staršev, nikakor ne morejo biti telesno zdravi in močni. Naj k prehrani prebivalstva navedem še tale primer: Leta 1930. je bilo v Beogradu potrošene hrane za 172.314 oseb. Prebivalstva pa je bilo takrat 226.065 oseb. Torej je manjkalo hrane za 53.615 oseb! Kakšno je stanje prehrane n. pr. v naši vasi, kaže statistika, ki navaja 50 odstotno pomanjkljivost v prehrani.

Nič bolje, temveč še mnogo slabše so prilike v pogledu našega stanovanjskega vprašanja. To je gotovo poleg prehrane eno najbolj grozovitih sodobnih socialnih vprašanj. Dnevna poročila v naših časopisih nas stalno obveščajo o stanovanjski bedi. Galjevica, Mestni log, Gramozna jama! In še koliko drugih takih logov in jam! Gotovo je eden od najnovejših pogojev in preupogojev dela za odo sanacijo stanovanj v naših mestih, kataster vseh stanovanj. Toda tega katastra še nima niti eno mesto v Jugoslaviji. (Naj pripomnim tu, da bo te dni izšla izpod peresa g. S. Vidakovića nova knjiga socialnih študij z naslovom: »Stanovanjska beda kot vzrok degeneracije družbe«.) Naj navedem po anketi Saveza gradova tale primer: V Beogradu je približno 6.500 stanovanj tako zvanih malih ljudi, ki ne odgovarjajo osnovnim zahtevam higijene. Ugotovitve so naslednje: velika vlaga 48.3%, malo svetlobe 50.5%, slab materijal 87%, popolnoma zanič stanovanja 91.5%. Na eno stanovanje pride 3.7 oseb, na enega stanovalca 5.05 m³; 82.8% tuberkuloznih družin ima eno samo sobo, 14% dve sobi, a samo 3.2% ima več sob. V 20% slučajev živi v enem prostoru 6—7 oseb z 2—3 male dece. 86% tuberkuloznih stanuje v isti sobi z zdravimi otroci, 42.6% vseh bolnih prebivalcev spi na isti postelji z zdravimi! Sociolog svetovnega slovesa dr. Zombart pa je ugotovil v neki obsežni anketi, da je na 100 rojenih mestnih otrok umrlo do 14. leta starosti: v stanovanju z eno sobo 828.5 otrok, v stanovanju z dvema sobama 321. 9 otrok in v stanovanju s tremi in več sobami pa samo 133.4 otrok. Tu pač ni potreben nikak komentar.

Te cifre pač dovolj jasno potrjujejo strašno resnico, da postajajo stanovanjski pogoji naših delavnih slojev vedno težji in da se bedna in že davno prenaseljena stanovanja še bolj natrpavajo in prosto razdirajo. To pa ne pomeni nič drugega, kot samo ustvarjanje plodnega terena za še večje širjenje tuberkuloze in drugih socialnih bolezni za še strahotnejše fizično in duhovno degeneracijo stotisočev bedne dece, kakor tudi rušenje kulturnih in moralnih vrednot. Psihotehnični institut beograjske občine je ugotovil po Banet-Simonovi metodi, da je količnik otroške inteligence in razvoja pri materielno preskrbljenih sorazmerno večji kot pri otrocih socialno in materielno šibkih slojih, ki žive v vlažnih stanovanjih. Otroci beograjskih zdravnikov, industrijcev, profesorjev, arhitektov, advokatov in visoke birokracije, kažejo sorazmerno višjo duševno razvitost, otroci nižjih in najnižjih socialnih slojev obrtnikov, ročnih delavcev in sirot pa kažejo, da so v izbah polmračnih stanovanj duhovno zaostali, intelektualno zakrknjeni in često pod nivojem sorazmernega količnika otroškega intelektualnega razvoja.

Še eno važno dejstvo je, ki ga v zvezi z vsem tem ne smemo prezreti, in to je izkoriščanje nedozorele delavne sile, preveliki telesni napori, breme nočnega dela in nehigienskih prilik, nizke mezde in beda delavske mladine. Sama državna inspekcija dela je ugotovila, da od vseh zaposlenih industrijskih in drugih delavcev v nekaterih mestih Jugoslavije pride na otroke od 12. do 16. leta starosti 25%. Nič ni torej čudnega, če raste brezposelnost družinskih očetov in če je padla povprečna starostna doba pri delavcih na 22%!

Vsaka mati je dolžna, da skrbi in vzgaja svoje dete. Toda zaščita deteta je nemogoča in brezsmiselna, dokler se ne zaščiti mati! Omogočiti vsaki družini njen materielni obstanek, pomeni rešiti ne samo današnjo krizo, marveč celotno socialno in ne samo ekonomsko vprašanje. — Ukiniti eksploatacijo ljudi in brezposelnost, organizirati delo za pravično razdelitev dobrin, ustvariti obče socialno zavarovanje, omogočiti za vsakega člana ljudske zajednice pravilne in pravične pogoje az življenje, pomeni rešiti tudi vprašanje otroške zaščite.

Vojko Jagodič

* Glej zbirko socialnih študij g. S. Vidakovića »Naši socialni problemi«.

Mesec dni sankcij v Julijski Krajini

Špekulacija pred in po uvedbi sankcij — Pomanjkanje surovin — Razočaranje nad Francijo — Zaplenjene zaloge kave — Usoda avtomobilskih vlakov

Gorica, 26. decembra.

Dne 18. decembra je poteklo mesec dni, odkar je pričelo Društvo narodov gospodarsko in finančno oblegati Italijo, kakor pravijo italijanski časopisni terminologi. Ob zaključku prvega meseca tega velikega poizkusa si je gotovo vsakdo zastavil vprašanje, ali je in ali bo vse to »obleganje« kaj pripomoglo, da se pospeši likvidacija abesinske vojne.

Že pol leta preden je Društvo narodov sklenilo izvajati sankcije, je Italija odredila omejitev uvoza, da bi s tem zaščitila italijansko valuto. Omejitev ni prišla nepričakovano. Vsa večja podjetja, ki so ob pravem času zvedela zanjo, so si nabavila velike zaloge potrebnega blaga, zlasti surovin. Kaj kmalu pa se je pokazalo, da niso dobro pretehtali italijanskih potreb in da so prenizko odmerili odstotke za neke vrste blaga. Pričelo je primanjkovati raznega blaga. Pojavila se je spekulacija, ki se je zaenkrat omejila na kopičenje blaga in dviganje cen. Borba proti spekulaciji v prvih mesecih letošnjega leta še ni bila tako huda. Vladi pa nazadnje ni preostalo drugega, kakor da je dvignila uvozne kontingente, proti spekulaciji z žitom pa je nastopila tako, da je pospešila uvoz že prej domenjene količine madžarskega žita, ki ga je vrgla na trg pod dnevno ceno.

Tudi sankcije same niso nastopile nepričakovano. Govorili in pisali so o njih že cele mesece prej. Listi so se nekaj časa nadejali, da bo Francija preprečila take namere tako zvanega protifašističnega bloka. Kljub temu so nastale po vseh italijanskih centrih »črne borze« in dobro informirani so imeli časa dovolj, da so spravili na varno svoje privatno imetje. V drugi polovici t. l. pa je nastopila nervoznost. Nihče ni bil gotov, ali pride do sankcij ali ne. Naraščajoči izdatki za afriško ekspedicijo, neprestano padanje zlatih in deviznih rezerv in drugi taki pojavi so povzročili, da je vlada ukinila izdajanje dovoljenj za gradnjo novih stavb in kotiranje delnic italijaskih denarnih zavodov na borzah in da je prepovedala tudi nakupovanje tujih deviz.

Dne. 2. oktobra se je vršila znana politična mobilizacija organiziranega italijanskega naroda in dan pozneje je italijanska vojska pričela prodirati v deželo Salomonovega potomca. Sledila je ženevska »obsodba napadalca« in dne 18. novembra so stopile v veljavo sankcijske odredbe Društva narodov. Izostala pa je ona podpora Francije, katere se je italijanski narod toliko nadejal. Še 2. oktobra so ljudje v sprevodih odhajali pred francoske konzulate in prepevali marseljezo. Dan pred pričetkom sankcij pa so isti ljudje ravno tam protestirali in demonstrirali, da so morali biti tudi vsi francoski konzulati strogo zastraženi.

Končno je Italija vedela, pri čem je. Treba je bilo misliti na odpor. Sklicevali so se sestanki vseh mogočih organizacij, dajali so se nasveti za varčevanje in odpornost, omejili so prodajo mesa, mobilizirali vojne vdove, da bi od družine do družine delovale za odpor proti sankcijam. Teden za tednom so objavljali uradne cenike za najpotrebnejša živila. In vendar so ljudje počenjali, kar se jim je zdelo najbolje. V domačih shrambah so kupičili živila, ker se je vsakdo bal, če že ne pomanjkanja, pa visokih cen. V poslednjih dneh pred uvedbo sankcij so uvozili velikanske količine blaga. Vsa skladišča so bila polna. Tudi denarni obtok je bil že pred sankcijami izredno velik. V onih dneh so ljudje prekupčevali z uvoznimi dovoljenji in na črni borzi so jih plačevali kar po par tisoč lir. Splošno se je pričakovalo, da bo prišlo do naglega skoka cen:

Toda to se ni zgodilo. Cene, ki so že prej narasle, so le še neznatno poskočile. Res so se nekaterim vrstam blaga dvignile celo za 300 do 400 odstotkov, toda ne zaradi sankcij, nego zaradi kontingentiranja uvoza. Nekaterim vrstam blaga pa so cene v oktobru in novembru celo padle. V splošnem so se dvignile le cene sirovinam, zlasti volni, kovinam, premogu, itd., predvsem zaradi nepričakovano večje potrebe italijanske vojske.

Tudi država si je oskrbela ogromne zaloge blaga, ki jih je morala seveda plačati z zlatom. Zaradi tega je Banca d'Italia, še preden so se sankcije pričele izvajati, prenehala izdajati svoja desetdnevna poročila o stanju kritvenih rezerv. Da so italijanske zlate rezerve silno padle, najbolje priča velikopotezna akcija za nabiranje zlata, ki se ni ustavila niti pri poročnih prstanih in cerkvenih svetinjah. Časopisje pa šteje dneve, odkar so sankcije v veljavi in tolaži narod s protisankcijami: »Ničesar ne bomo več kupili od držav, ki so se priključile sankcijam!«

Med tem so odgovorni faktorji napravili nekaj zelo nesimpatičnega. Pred dobrimi tremi meseci je oblast rekvirirala v raznih italijanskih pristaniščih vse zaloge kave. Lastnikom so kavo plačali po fakturnih cenah, ne glede na to, da imajo po zakonu pravico do 20 odstot. dobička, da morajo plačati ležarino in si zaračunati izgubo na teži blaga. Nekaj sličnega se je zgodilo po 18. novembru. Grosisti so si preskrbeli uvozna dovoljenja za kavo. Dovoljenja so tudi prejeli, ker so izjavili, da si sami preskrbe potrebne devize. Devize so dejansko plačali povprečno po 90 lir za funt. Ko pa je kava prispela v italijanska pristanišča, je prav ista oblast blago spet zaplenila. Plačala ga je po fakturni ceni, toda funt je računala po tečaju 61 lir. Dodala je še celo onih 20 odstot. dovoljenega dobička, pa še kljub temu je trgovec pri vsakem funtu izgubil po 18 lir. Nekatere tvrdke so zaradi takih operacij izgubile po 300 do 400 tisoč lir.

V zadnjem času se tudi že dejansko kažejo prvi učinki sankcij. Primanjkovati je pričele sirovin. Po lukah zastaja delo. Tudi v ladjedelnicah so že pričeli odpuščati prve delavce, ne morda zato, ker bi primanjkovalo dela, marveč zaradi primanjkovanj gradbenega materiala. Zaradi zime je postal ta problem še vse bolj pereč. Vlada poskuša omiliti brezposelnost tako, da pošilja v vzhodno Afriko nove delovne moči.

Predvsem pa je pričelo primanjkovati gonilnih sredstev za motorje. V Trstu je že prišlo do likvidacije velike družbe SEA, ki je razpolagala s 125 taksiji in je vdrževala tudi avtobusne zveze z oddaljenejšimi kraji. V poslednje mčasu so si posamezni tovarnarji in veletrgovci nabavili tudi tako zvane avtomobilske vlake. Plačevali so jih na obroke, običajno po 5000 lir. Spričo vedno višje cene nafti in bencinu pa se jim taka prevozna sredstva več ne izplačajo, ker so dražja kakor železnica. Sedaj so se oblasti z njimi pogodile, da prevzamejo njih avtomobilske vlake ter jih odpošljejo v Afriko. Samo iz Julijske Krajine je pred dnevi odšlo 20 takih avto-vlakov.

Sankcije pa so posredno povzročile raznim podjetjem občutno škodo tudi še na druge načine. Tako je neko veliko električno instalacijsko podjetje prišlo ob 700.000 lir, ker ob pravem času ni dovršilo nekih del za državo. Druga podjetja čakajo na plačilo dovršenih dobav in zgradb že cele mesece.

Spričo vsega tega je vprašanje, koliko časa bosta še vzdržali italijanska produkcija in trgovina. Širši sloji ljudstva ne pohajajo mnogo v poštev, ker imajo dovolj opravka z borbo za vsakdanji kruh.

„Naš čaj" in potica
Vsepovsod je govorica

NAŠ ČAJ

je strokovnjaško sestavljena mešanica domačih čajnih zelišč, najboljša naravna zeliščna krepilna hrana, rabi manj sladkorja, je cenejši in NI zdravju škodljiv.

NAŠ ČAJ dobite v vsaki boljši prodajalni

KINO SLOGA
Ljubljanski dvor Telefon 27—30
Danes neprekinjeno zadnjikrat ob 15., 17., 19 in 21. uri najboljša filmska opereta R. Stolza
RAJ NA ZEMLJI
Hans Moser in še 5 komikov!
Ne zamudite tega filma, ki Vam bo osladil življenje in Vas razvedril kot še doslej nobeden.
MATINEJA ob 10.30 dop. po ceni 4.50 Din
SREČNA SRCA
z Magdo Schneider in glasbo P. Abrahama
Jutri premiera z Liano Hald
LJUBEZEN IN JAZZ
(Tanzmusik)

Poostren režim v Julijski Krajini

V poslednjem času se je, kakor vse kaže, v Julijski krajini hudo poostril tudi politični režim. V splošni nervozi, ki so jo izzvali mednarodni politični dogodki v poslednjem času, morda še bolj pa protisankcijska akcija, ki nujno ne more ostati brez vsakih posledic za razpoloženje najširših ljudskih slojev, so se znova poostrili tudi narodnostni odnosi med prebivalstvom dežele. Ne glede na kampanjo, ki se je pričela po ukinitvi uvažanja listov iz sosednih držav proti njihovim čitateljem, je prišlo do aretacij in obsodb iz drugih političnih razlogov.

Tako se vršil pred dnevi v Gorici proces proti 25letnemu Izidorju Bumcu in 24letnemu Hermanu Fakinu iz Škrbine na Krasu. Karabinerji so ju prijeli, ko sta baje nameravala ilegalno zbežati čez mejo in ju izročili sodišču pod obtožbo, da sta poleg tega izvršila tudi neke politične prestopke. Gazettino, ki je objavil kratko poročilo o tem procesu, ne navaja nikakih podrobnosti iz obtožnice. Bila sta obsojena na zaporno kazen po 2 leti in na denarno kazen po 20.000 lir ter na plačilo sodnih stroškov.

V Slivnem pri Sesljanu so iz političnih razlogov aretirali neko dijakinjo in več kmečkih fantov. Česa so prav za prav obdolženi ni znano.

Iz Pobegov so dekanski fašisti pozvali 5 fantov v prostore stranke v Dekanih in jim vsilili ricinovega olja. Nato so jih izročili karabinerjem, ki so jih aretirali in odvedli v zapore koperskega sodišča. Prijavili so jih zaradi prepevanja slovenskih pesmi

Drobne novice

Zaradi bega čez mejo je bila pred goriškim sodiščem 32 letna Ivanka Peternelj-va iz Novakov pri Cerknem obsojena na 3 mesece in 9 dni zapora ter 2.200 lir denarne kazni.

Tržaški občinski svet je imel pred dnevi svojo proračunsko sejo. Podeštat je na njej podal poročilo, v katerem je med drugim dejal, da se bodo dovršila javna dela, ki se sedaj gradijo, da pa novih ne bo. Občina je morala v svrho konsolidacije svojih dolgov najeti več posojil, ki znašajo skupno 25 milijonov lir. Vendar s tem še niso plačani vsi dolgovi pri raznih tvrdkah in zavodih. Nekriti dolgovi znašajo zaenkrat skoraj še 26 milijonov lir.

Puljski prefekt je kaznoval tri trgovce z zaporo njihovih lokalov po nekaj dni zaradi previsokih cen najnujnejšim življenskim potrebščinam.

Pod Bogatinom je pred dnevi snežni plaz zasul tri vojake. Dva sta bila ubita, tretjega so prepeljali v Lepenje in od tam v goriško bolnico.

Claude Farrère:

Turška vest

Priobčujemo to črtico znanega Francoskega pisatelja, ki je bil nedavno izbran za člana Francoske Akademije.

Da, takrat je bila še evropska Turčija!... Bilo je pred davnim časom, preden sem imel ženo, hišo in vse, kar je s tem v zvezi. Bil sem docela srečen, ali vsaj zdelo se mi je tako, kar pa je nazadnje vseeno.

Dolgo je že tega!... Takrat sem še stanoval od Novega leta do Silvestra na palubi svojega starega »St. Albansa«. To jahto, ki je dosti let tekmovala, sem nekoliko predelal. Iz nje sem napravil uporabno ladjo za daljša potovanja, ki je bila dovolj udobna, da sem se lahko z njo potepal po morjih. In tisto leto, ki zdaj o njem govorim, me je »St. Albans« že šesti mesec nosil od enega konca Sredozemskega morja do drugega. Nica, Genova, Napolj, Korzika, Sicilija, Malta, Kotor, Krf, Atene, Rod, Ciper in Stambul in Trapecunt — vse do smaragdne obale Krima sem videl. Komaj da je bilo kakšno pomembnejše pristanišče, ki ga nisem obiskal, kjer nisem spustil sidra ob zlatordečem večeru ali pa bleščeče sinjem jutru!...

Besedo vam dam, da je bila to najlepša doba mojega življenja! In trajala bi bila dolgo, če bi bil takrat dovolj bogat da bi bil lahko užival neutešno slast po potovanju. Toda žal je vzdrževanje dvajsettonske jahte za človeka, ki nima neizčrpne mošnje, veselje, ki traja le nekaj časa. Imel sem osem mož posadke, ki pa so jedli za šestnajst drugih, in kapitana, ki je bil ves posut z zlatimi trakovi takimi, ki so stali po dvanajst frankov meter! Razen tega — in prav k temu poglavju hočem priti — so nas imeli v vsakem pristanišču kjer smo pristali, da napolnimo zalogo živeža, domačini strašno radi Maltezi in Grki vohunijo dandanes za jahtami prav tako, kakor so nekoč prežali njihovi predniki na galere, obložene z blagom Ladij sicer ne napadajo več in jih tudi ne zažigajo, toda samo zaradi tega ne, ker se boje zakonov. Tujca ne zakoljejo, pač pa ga sistematično oplenijo, in sicer v taki meri, da bi obubožal tudi moj prijatelj Vanderbildt, če bi preveč kupoval pri gostoljubnih prebivalcih polotoka. Zlasti se spominjam nekega popa iz Chaleisa, ki je bil v svojem prostem času tudi trgovec s špecerijo in skubil nas kristjane tako, kakor še nevernikov ne bi bil smel! In z grozo sem vsak dan mislil na trenutek, ko bom pristal v Hanaku v Turčiji. Tam se bo moja mošnja zanesljivo izpraznila. Saj sem bil vendar nevernik!

★

»St. Albans« je jadral proti Dardanelam. Nekega lepega jutra sem zagledal na levi rumeno in belo skalovje traške obale, na desni pa dvajset mlinov na veter, ki segajo čez grob Ahila in Patrokla. V sredi se je odpirala morska ožina.

»St. Albans« je zavil vanjo. Kmalu smo bili pred Hanakom, majhnim, slikovitim mestom, tik ob morski obali. Tu so v tistih dobrih starih časih Turki varovali svojo morsko ožino.

Zasidrati sem dal ladjo in pripravili smo čoln, da se odpeljemo na kopno.

Prejšnji večer smo pojedli poslednje konzerve. Sklenil sem kupiti nekaj ovčjega mesa, ker bi bilo to še najcenejše.

Čoln je bil že pri bregu in pripravljal sem se, da skočim na pomol, ko je ogromen Turek, stražnik, iznenada planil iz svoje stražnice in pomeril na nas, ne da bi bil zavpil: »Stoj!« Potem pa mi je z neprijaznim glasom velel, naj se obrnem in se vrnem tja, od koder sem bil prišel. Kriv sem bil vsemu jaz sam, ker sem pozabil, da moram imeti potni list, če hočem stopiti na turško ozemlje.

Zadeva je bila nerodna. Ali naj prosim konzulat za intervencijo? Seveda bi bilo to najpametnejše, toda dobro sem vedel, kako se bo stvar zapletala Naj bo že konec kakršenkoli, dolgo bo treba čakati. Diplomati so pač ljudje, ki sovražijo naglico, mene pa ni mikalo med protokoli umreti od lakote.

»Hudiča!« sem potem dejal sam pri sebi. »Saj smo v Turčiji in Turčija je domovina bakšiša!«

Tako so mi vsaj zmerom pravili. Vzel sem iz mošnjička prav lep zlatnik — tudi takšne reči so še takrat poznali! — turški funt, ki je bil vreden nekako tri in dvajset frankov in je bil okrašen s sliko njegovega veličanstva sultana. Najprej sem pokazal ta zlatnik vojaku, potem pa sem mu ga vrgel pred noge, in upal, da se mi bo zdaj turška meja na stežaj odprla.

Pa sem se uštel. Puška se ni nič pobesila. Vojak je zaničljivo brcnil moj cekin s čevljem, da je odletel v sredo čolna. Osmanlijec ni maral z dotikom denarja omadeževati svojih nepodkupljivih rok. Presenečen sem bil. Kar sem odpotoval iz domovine, se mi je prvič primerilo, da je Sredozemec odklonil moj denar.

Moj položaj ni torej postal nič prijetnejši. Ni mi kazalo drugega, kakor da se vrnem na krov svoje jahte. To sem tudi storil, čeprav s težkim srcem.

★

Dan je tekel prav počasi. Francoskemu konzulu sem poslal potrebne brzojavke, ga rotil, naj mi hitro odgovori, toda odgovora ni hotelo biti. Začeli smo postajati lačni.

Okoli polnoči sem se odločil.

»Pripravite najmanjši čoln!« sem ukazal. »Naprej, fantje! Podvizajte se! In zlasti pazite, da ne boste delali prehudega trušča!«

Majhen čoln, ki se prikrade ponoči na obrežje, je težavno opaziti. In turški stražniki morda celo spe.

Tako je tudi bilo. Neprijazna stražnica je bila prazna in sredi noči smo se brez ovir in težav izkrcali. Čoln sem pustil v varstvu enega samega mornarja, z ostalimi pa sem se hitro izmuznil čez pomol proti mestu Ves Hanak je spal, kakor bi bil izumrl. Zdel se mi je pa tudi poln pasti in zased. Za nakup stvari, ki sem jih potreboval, bi zadoščala tudi kakšna majhna vas.

Dobro miljo v notranjosti dežele smo prišli do vasi, ki je imela svoj trg. Danilo se je že, ko smo šli mimo prvih hiš. Pastirji so že gnali svoje črede v ograde za prodajanje, kmetje pa so nastavljali svoje zelje, korenje, artičoke in beluše. Na drugem koncu trga so bile cele skladovnice vreč krompirja in koši sadja, ki zori v solnčni Anatoliji.

Takoj sem začel nakupovati, toda kdo popiše moje presenečenje! Ovce, zelenjava, melone, grozdje, vse je bilo nezaslišano, fantastično, neverjetno poceni. Kakor zveni neverjetno — tudi trgovci me niso skušali ociganiti!... imel sem opravka s poštenjaki, edinimi poštenjaki med Gibraltarjem in Stambulom.

Presenečen sem nakupoval brez mešetarjenja, in plačeval, kolikor so ljudje zahtevali. Niso me izrabljali in zdelo se mi je, da sem kupil zadnje reči še ceneje kakor prve.

Iz dna duše sem blagoslavljal Turke in Turčijo ter naposled naložil svoj mali tovor na dva osla, ki sem ju bil najel na vasi. Hitro smo se obrnili proti Hanaku. Solnce je že sijalo izza gora in precej vznemirjen sem bil ob misli na stražnika, ki je najbrž že v stražnici.

★

Velel sem pognati osla, kar so jima noge dale. Tedaj pa sem iznenada zapazil jezdeca, ki je drvel za nami in mahal z rokami. Ko nas je dohitel, nam je ukazal, naj se takoj obrnemo.

»Aha!« sem si mislil. »Doslej je šlo vse dobro, zdaj se pa začno težave!«

Sredi vasi na trgu nas je čakalo pet ali šest bradatih mož kadi in njegove starešine. Zdelo se mi je primerno, da vljudno pozdravim. Še vljudneje so mi odzdravili.

Toda nisem se dal preslepiti po prijaznem sprejemu. Za kadijem sem zagledal v vrsti vse trgovce, s katerimi sem imel opravka, in vsi so se držali, kakor bi bili prepričani, da jih bo sodnik iz kože slekel. Nedvomno jih je že čakala kazen, ker so prodajali svoje blago nevernim psom. In jaz sem bil kot sokrivec povabljen pred sodišče...

Uganil sem. Kadi je najprej ukazal zložiti vse nakupljeno blago z obeh najetih oslov in je vse popisal. Vse je dal natanko preiskati, preobrniti, pretehtati. Še krompirje so prešteli.

Kakor si lahko mislite, se nisem prav nič upiral. Nisem hotel svojega položaja še poslabšati.

Potem so prišli prodajalci drug za drugim na vrsto. Zaslišani so bili in zagovarjali so se, toda razumel nisem niti besedice, ker so se razgovarjali po turško. Neizprosni kadi je pokazal z maščevalnim prstom na vsak paradižnik, na vsako kumaro. Krivci so vsi pobiti priznali svoj zločin.

Naposled je eden izmed sodnikovih spremljevalcev položil pred seboj na tla majhno vrečico. Vsak prodajalec je moral odpreti mošnjo in izročiti kadiju v roke globo, nekaj piastrov. Kadij je denar natanko preštel, preden ga je spustil v vrečico. Ko so vsi plačali, je vrečico zavil in jo zavezal.

Tu pa začenja zgodba postajati pravljična!

Poslušajte me!

Na kadijev ukaz so spet naložili kupljeni živež na moja osla. Vse so mi vrnili. In kadi... poslušajte!... kadi se je poslovil od mene z globokim poklonom in mi stisnil v roke vrečico, polno piastrov.

Debelo sem pogledal. Imam* iz mošeje, častitljiv starec, je zbral vse svoje znanje francoščine in mi pojasnil:

»To se je zgodilo, ker so trgovci pri tebi zaslužili. Da, deset odstotkov so zaslužili. Pri tujcih pa se ne sme nič zaslužiti, zakaj koran veleva: »S tujcem ravnaj kakor s svojim gostom!...«

Takrat sem šele spoznal turško vest...

B. R.

Dr. Karel Kramař

Ob 75letnici njegovega življenja

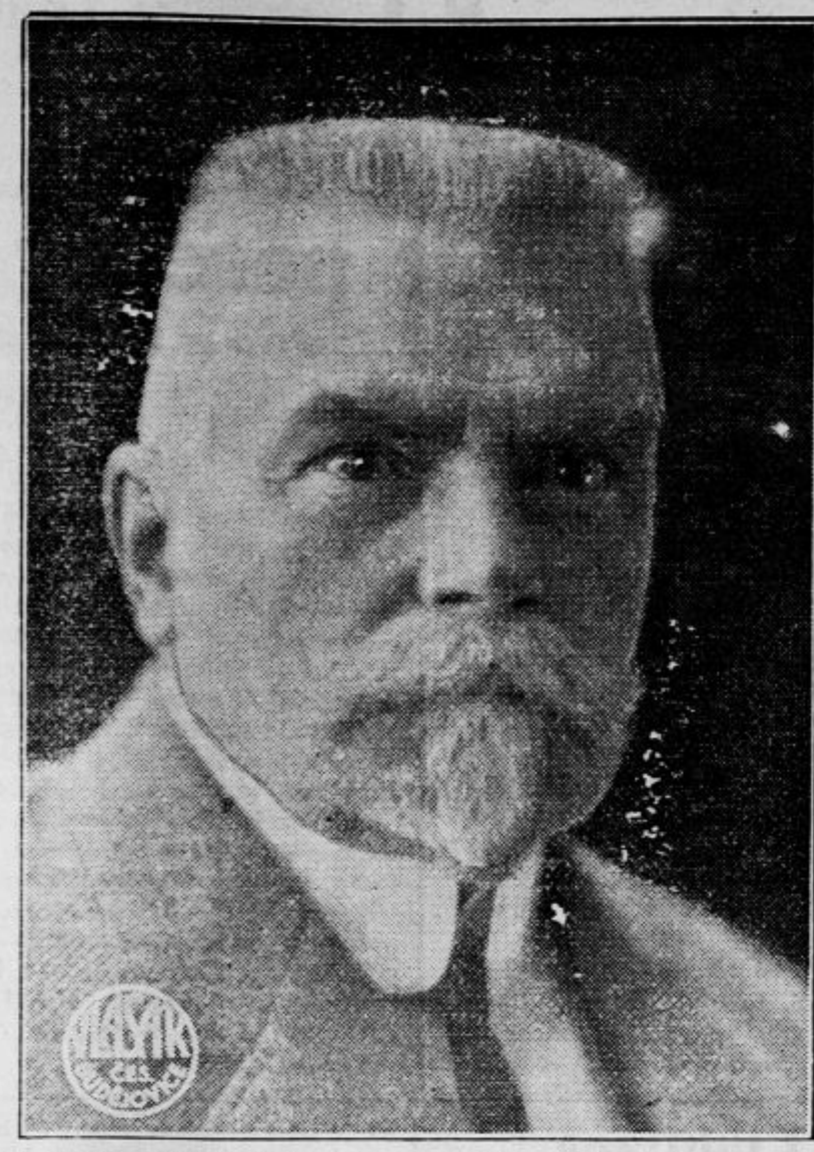

Eden najuglednejših čeških državnikov in politikov, dr. Karel Kramař, slavi svojo petinsedemdeset letnico. Dr. Kramař je igral dolga desetletja eno prvih vlog v slovanski politiki in kot poslanec avstrijskega parlamenta je često tudi aktivno posegal v naše slovenske notranje razmere.

Rojen je bil 27. decembra 1860. na Vysokem nad Jizero, l. 1884 je bil v Pragi promoviran za doktorja prava. Kasneje je še študiral na univerzi v Strasburgu in Berlinu in bil med prvimi Čehi, ki so posečali znamenito politično visoko šolo v Parizu. Rusijo je prvič posetil 1890. Navezal je kljub svoji mladosti stike z najodličnejšimi ruskimi državniki in politiki. V Petrogradu se je seznanil z Nadježdo Nikolajevno Hljudakovo iz ugledne in bogate ruske plemiške rodbine, ki je imela prostrana posestva na Krimu. Z njo se je poročil. Gmotno neodvisen se je dr. Kramař popolnoma posvetil političnemu delovanju. Pristopil je skupini tako zvanih realistov, ki jih je vodil takratni profesor dr. Masaryk. Skupno z Masarykom in dr. Kaizlom je osnoval politični tednik »Čas«. Na njegovo pobudo so realisti pozneje vstopili v narodno svobodomiselno stranko, ki so jo v javnosti na kratko imenovali mladočeško. Pri državnozborskih volitvah l. 1891. je mladočeška stranka zmagala. Izvoljena sta bila tudi dr. Kramař in prof. Masaryk. Češka delegacija je z vso odločnostjo pričela v dunajskem parlamentu borbo proti nemški nadvladi v Avstriji. Dr. Kramař, ki se je kmalu razšel s prof. Masarykom, je takrat še verjel, da se da Avstrija preurediti v državo v kateri bodo vsi narodi popolnoma ravnopravni. V tej veri ga je utrjeval nastop vlade grofa Badenija, toda Badenijeve načrte je nasilno preprečila obstrukcija nemških poslancev v dunajskem parlamentu.

Dr. Kramař je bil med onimi politiki ki so upali da bodo prišli slovanski narodi do svojih nacionalnih pravic z uvedbo splošne enake volilne pravice, ki naj bi donesla večino v parlament ako ne samo Slovanom, pa vsaj slovansko-romanskemu bloku. Takrat je intimno sodeloval s pokojnim dr. Šušteršičem ki se je ogreval za volilno reformo pač pred vsem iz drugih razlogov: da bi udaril svoje domače politične nasprotnike in jih spravil ob vsak politični vpliv. Šlo je takrat tudi za zastopstvo slovenskih mest in za drugi slovenski koroški mandat v parlamentu, kar je bila zahteva slovenske napredne delegacije, ki pa jo je dr. Šušteršič z vso njemu lastno brezobzirnostjo pobijal. Dr. Kramař je bil takrat na strani dr. Šušteršiča in odnošaji med njim in naprednimi Slovenci so se znatno ohladili. V parlamentu, izvoljenem l. 1907 na podlagi splošne in enake volilne pravice, je dr. Kramař osnoval Slovansko unijo, ki pa ni izpolnila upov, ki so se stavili v njo.

Dr. Kramař je kmalu uvidel, da se slovanska politika ne da uspešno delati v avstrijskem parlamentu, zato se je odločil, da prenese težišče te politike s parlamentarnih tal med narod, v javnost. Propagirati je začel idejo slovanske vzajemnosti zlasti na gospodarskem in kulturnem polju. Stopil je v stike z vodilnimi politiki vseh slovanskih narodov. Njegov načrt je bil da izgladi spore in nesporazumljenja med slovanskimi narodi, jih poveže med sabo v močno gospodarsko in kulturno enoto in ustvari iz nje mogočno falango ki bi naj strla nemško hegemonijo v Avstriji in pogubni upliv Berlina, v zunanji politiki pa bi naj uveljavila mlado silo slovanskih narodov, ki jim nesporno pripada bodočnost.

To je bilo jedro Kramařevega »neoslavizma«. Temu cilju sta služila pripravljalna slovanska kongresa, ki ju je dr. Kramař sklical leta 1908. in 1910. v Pragi in Sofiji. Tema dvema sestankoma vodilnih slovanskih politikov bi naj sledil veliki veeslovanski kongres, ki bi naj končnoveljavno spravili s sveta vse spore med posamnimi slovanskimi narodi Vse te idealne načrte je najprvo onemogočila srbsko-bolgarska vojna 1913., popolnoma uničila pa svetovna vojna, ki jo je Bethmann-Hollweg sam proglasil za vojno germanstva proti slovanstvu.

Zdelo se je, da je s to vojno za vedno pokopana slovanska ideja in marsikaterega slovanskega borca se je — povsem naravno — lotevala malodušnost. Ne tako dr Kramařa! Ob izbruhu svetovne vojne 1914. je v svojih »Narodnih listih« priobčil članek, v katerem je hrabro in odkrito poudarjal, da za Slovane v tej borbi ne more biti mesta ob strani Nemcev proti lastnim bratom. Ta izjava je bila zunanji povod, da so dr Kramařa 29. maja 1915 na ukaz nadvojvode Friderika aretirali in ga pred vojnim sodiščem obtožili veleizdaje. Skupno s svojim prijateljem dr. Rašinom je bil 3. junija 1916. obsojen na smrt, kasneje pa, po smrti Franca Jožefa pomiloščen na 20 letno ječo. Zaprli so ga v vojaško kaznilnico v Möllersdorfu, kjer se je za svoje narodno mišljenje in delovanje po sodbi avstrijske justice pokoril tudi pokojni naš France Grafenauer.

Katastrofalni razvoj dogodkov na bojiščih je avstrijske mogočnike prisilil, da so politične obsojence julija meseca 1917. izpustili iz ječ. Po dveh letih hudega trpljenja, ki pa ga ni niti telesno, niti duševno zlomilo, se je dr. Kramař vrnil v Prago. Takrat je bila njegova slava na vrhuncu. Narod je v njem videl sebe kot mučenika in Kramařeva popularnost je bila ogromna. Ko so l. 1918 v Pragi osnovali Narodni svet, ki je imel nalogo, da pripravi vse potrebno za državni prevrat, so njega izvolili za predsednika. Prevrat je bil izvršen 28. oktobra 1918. in dr. Kramař je postal predsednik prve narodne češkoslovaške vlade. Kot tak je v zgodovinski seji Narodnega predstavništva 14. novembra 1918. slovesno proglasil, da so Habsburžani za vedno odstavljeni s prestola čeških kraljev in da je za prezidenta češkoslovaške republike izvoljen dr. Tomaž Masaryk. Zastopal je svojo državo tudi na mirovni konferenci in se je takrat izkazal zanesljivega prijatelja naših nacionalnih teženj.

Pozneje dr. Kramař ni več sodeloval v vladi. Vedno bolj se je umikal v pozicijo ostrega kritika češkoslovaške zunanje in notranje politike. Ostal je na čelu nekdanje mladočeške stranke, ki je v novi državi dobila ime Narodne demokracije. Zadnja leta je mnogo bolehal, kar je pač zakrivilo, da stranka v svoji taktiki ni bila vedno posebno srečna. Prežet ljubezni do svojega naroda in do svobodne domovine dr. Kramař ni mogel pozabiti svojih nekdanjih slovanskih idealov in ne svoje vere v vodilno vlogo Rusije, toda ne take, kakoršna je danes, temveč take, kakor se je nekdaj zdela idealnim Slovanom. Silen je bil radi tega njegov odpor proti vsakemu stiku ČSR s Sovjetsko Rusijo in ko je letos Praga sklenila z Moskvo sporazum, je dr. Kramař še pred tedni, dasi bolehen, prišel v parlament ter ostro napadel tedanjega zunanjega ministra dr. Beneša postavljajoč proti češko-ruski tezi češko-italijansko kot najboljšo obrambo proti pangermanizmu.

Nihče ni brez napak in nobeno politično delo ne more biti brez pogrešk. Tudi Kramařevo ne. Navzlic vsemu spada dr. Karel Kramař med ljudi evropskega formata in evropskega glasu, med najodličnejše in najbolj zaslužne sinove svojega naroda in kjerkoli se govori slovanska govorica je Kramařevo ime znano in spoštovano. Tudi mi Jugosloveni cenimo v njem svojega dobrega prijatelja, ki je v marsičem povezan z našo nacionalno zgodovino in mu ob njegovi 75-letnici od srca želimo, naj ga dobra usoda še dolgo ohrani njegovemu narodu in vsemu slovanstvu.

Tudi danes še najvažnejše!

Mislite vedno na to, da je milo podlaga vsake nege kože. Slabo milo lahko vse pokvari. Samo tako milo, katerega ime jamči za kakovost, neguje kožo tako kakor je treba, da postane lepa.

IZBIRAJTE MED SLEDEČIMI

ELIDA MILI

ELIDA FAVORIT že deset let ljubljenec razvajenih žensk.

ELIDA 7 CVETIC luksusno milo, ki si ga lahko privošči vsakdo. Posebno močnega vonja.

ELIDA BELI ŠPANSKI BEZEG milo snežnobele barve — omamljivega vonja.

ELIDA KREMA MILO popolnoma novo! — Posebno blago za občutljivo kožo. Posrečena dopolnitev nove Elida kreme.

IME ELIDA JAMČI ZA KAKOVOST

25letnica zaslužnega znanstvenega dela za naše kmetijstvo

Pred nekaj dnevi je slavil 25 letnico svojega znanstvenega in javnega dela profesor zagrebške poljedelske fakultete inž. Sava Ulmansky, znani strokovnjak v pospeševanju našega kmetijstva. Dr. Ulmansky, rojen Zagrebčan, je študiral na Dunaju, kjer je postal asistent znamenitega profesorja Adamecza, znanega znanstvenega pionirja živinskega gospodarstva ter si je s svojim znanstveno obzorje na raznih evropskih institutih in znanstvenih potovanjih je dr. Ulmansky kmalu zaslovel kot odličen specijalist za znanstvena preiskavanja na področju živinoreje ter je že z 28 leti bil izvoljen za docenta na dunajski Bodenkulturi.

Za časa svojega delovanja na tej visoki šoli se je posebno bavil s problemom planinskega gospodarstva ter si je s vojim znamenitim naučnim delom o svinjah Ljubljanskega barja pridobil mednarodni znanstveni sloves. Po uedinjenju je bil med prvimi organizatorji nove zagrebške poljedelske fakultete, na kateri je prevzel profesorsko stolico in vodstvo živinorejskega zavoda. Pozneje so mu ponovno nudili profesure v Krakovu, Varšavi in na Dunaju, toda profesor dr. Ulmansky je laskave pozive odklanjal želeč svoje sile posvetiti reševanju agrikulturnih problemov naše domovine. Posebno priznanje za njegovo uspešno delovanje mu je izrekel blagopokojni Viteški kralj, ko ga je leta 1933. imenoval za senatorja. V senatu vzbujajo govori profesorja dr. Ulmanskega o naših kmetijskih vprašanjih, zlasti o pospeševanju rentabilnosti in racionalizacije našega kmetijskega gospodarstva vedno posebno pozornost. Senator dr. Ulmansky tudi redno sodeluje v delegacijah za trgovinske pogodbe in stalno zastopa našo državo na raznih gospodarskih in mednarodnih kongresih. Nedavno je bil profesor Ulmansky povodom 25 letnice svojega znanstvenega delovanja, s katero je obhajal tudi 50 letnico svoje starosti, odlikovan z visokim redom Jugoslovenske krone II. razreda. Senator dr. Ulmansky je tudi član mnogih inozemskih akademij in znanstvenih ustanov.

Politično pripada dr. Ulmansky oni odločni nacionalni liniji, ki v pravilno razumevanem jugoslovenstvu vidi jamstvo za srečen razvoj jugoslovenskega naroda.

NIBOL TABLETE BAHOVEC — APOTEKA Mr. BAHOVEC LJUBLJANA

Pri revmi, giktu in išijasu ublažujejo bolečine »NIBOL« tablete Mr. Bahovec. V lekarnah 20 tabl. Din 20.— ali 40 tabl. Din 34.— s napisom proizvajalca: Apoteka Mr. L. Bahovec, Ljubljana

Reg. S. Br. 17816/34. VI. 1935

Abesinski diplomat o Jugoslaviji

Dopisnik beograjske »Politike« v Ankari je imel daljši razgovor z abesinskim diplomatom Markosom, ki v Ankari zastopa svojo domovino in bo v kratkem akreditiran kot diplomat tudi v drugih balkanskih državah. Abesinija ima zdaj samo še tri prava poslaništva v inozemstvu: v Londonu Parizu in Washingtonu. Poslaništvo v Rimu je bilo zaprto takoj v začetku konflikta med Italijo in Abesinijo. Ras Berhana Markos je vršilec dolžnosti poslanika v Ankari.

G. Markos je simpatičen mož kakih 40 let. Kot nekdanji učenec francoskih misionarjev je popolnoma vešč francoskega jezika in visoko izobražen. Dopisnik »Politike« se je seznanil z njim pri glavnem uredniku ankarskega dnevnika »Les Anales de Turquie«, ki je star prijatelj abesinskega diplomata. Pokazal mu je članke, ki jih je »Politiki« pošiljal g. Timotijević iz Addis Abebe. Abesinski diplomat je izjavil, da pozna po imenu g. Timotijevića, ker je bil kot edini novinar z Balkana v abesinski prestolnici. Nekaj njegovih člankov je že prej poznal in jih je pohvalil zaradi objektivnosti in prisrčnosti. Tudi našo državo pozna. Pred leti, ko je potoval v Pariz, se je za kratek čas ustavil v nekaterih naših krajih. Navdušile so ga naše prirodne lepote. Tudi nedavno je bil namenjen v našo državo, a je potovanje odložil zaradi zime. Spomladi pa bo obiskal Beograd in vsa naša večja mesta. S toplimi simpatijami je govoril o srbskem junaštvu in videlo se je, da pozna iz knjig precej naše zgodovine.

Dve premieri v ljubljanski operi

„Saloma“ — „Prešmentani grad“

Tik pred prazniki je g. Štritof postavil na opernem oder prenovljeno Straussovo »Salomo«. V 30 letih, odkar obstoji, je doka, obiedela in postala v vrvenju iz drvenju sodobnega glasbenega ustvarjanja nekam domača in krotka, že davno ni več glasbeno strašilo Še pred petnajstimi, dvajsetimi leti je vsako novo Straussovo delo razburjalo duhove. Mnogokaj se je do danes izpremenilo. Ni je izlepa umetnosti, katere časovnemu izražanju se je treba vedno iznova prilagojevati, pa je tudi ni, katere se je tako lahko privaditi. Zgodovina človeškega prisluškovanja ali slušanja ima za to kar čudovite primere. Lepo, nelepo sta silno raztezna pojma. Klasična teorija je z grozo odklanjala nekdaj tako vešče in priljubljene čiste kvintne postope izza časov Hukbalda, stud madrigalistov pred kromatiko ter pot do rafiniranega stopnjevanja protipostopov, jasni trozvok in nove harmonične tvorbe, vse je bolj domnevno lepega z domnevno nelepim. Vedno ista slika: kar je ta generacija proklela kot grdo, nenaravno, to je drugi generaciji najslajši užitek. Način našega poslušanja je podvržen večni izpremembi. In ta proces ni morda še nikdar potekal tako naglo ko dandanes. Pred 30. leti so slovesno proklinjali Wagnerja, malo kasneje pa še bolj [illegible] Straussa; danes sta oba modernim ekstremistom primer pohlevne reakcionarne muzike.

Pod vplivom časovne distance vidimo danes, da je R. Strauss v prvi vrsti simfonik Tudi v operi. S »Salomo« je pretrgal tradicionalno razmerje med odrom in orkestrom Njegov orkester se tako pridružuje pesnitvi, petju in dramatičnemu odrskemu dogajanju kot nadaljnji samostojni činitelj, da izraža izven celote se nahajajočo vsebino. Noče slikati Salome in njenega časa tako, kakor je naslikal na pr Don Quijota in mnogo drugih svojih simfoničnih pesnitev ter idejo vzhajajočega krščanstva, ali junaštva, temveč slika te ideje; ne psiho, marveč zunanje dogajanje. V prikazovanju zunanjega je Strauss mojster. V tem pogledu se nam zdi, da zmore vse, kar hoče. Točno poznavanje tehničnih in zvočnih zmožnosti vsakega posameznega glasbila, njegova neomejena barvno močna paleta je čudovita Vse pa je zunanje: instrumentalna zbeganost, rafinirane kombinacije, komplicirano motivično tkivo, samovoljnost v akordični izberi itd. Daleč za vsem tem pa zaostaja melodična, tematična invencija, da, mnogokrat pokriva bleščeča obleka vprav trivialno uboštvo. Tako na pr vplivajo sicer zelo važne melodične teme Johanaana »Salomi« kakor najrevnejša »liedertafel« muzika. ako jih izluščimo iz zunanjega sijaja. Strauss gotovo pozna svojo slabo stran, in da bi jo bil prikril, rabi kot protiutež vso svojo tehnično genijalnost Glavno vlogo ima njegov do čudovite izraznosti stopnjevani orkester, ki stopa največkrat pred akterje, čijih spev je le v re.. partijah vodilen. Največkrat so ti glasovi le integralni del orkestra, instrument med drugimi instrumenti; zato so vse te partije tako težavne, tako nasprotne običajnemu načinu petja. Zdi se, da orkester, pomnožen s človeškimi glasovi, samo simfonično slika zunanje odrske dogodke, muzikalno ilustrira scenerijo, kostume, ljudi, celo dramo. Imamo vtisk, da bi bila drama Wildeja brez muzike prav tako učinkovita, kakor z njo, ali celo, da muzika ne pomeni stopnjevanja ali poglabljanja, temveč isto, a le z drugimi pripomočki izraženo. Čisto ilustrativen učinek ima na primer židovski kvintet in ples tančic Prvi je satira na židovski fanatizem, drugi slika orientalsko okolje zaradi stopnjevanja scenične reliefa

V naši uprizoritvi, ki je imela za podlago reduciran, a vendar v tej obliki razširjen orkester, je Salomo ustvarila ga. Gjungjenac ne kot demonsko, satansko perverzno in do skrajnosti degenerirano cvetko svoje dobe, ko se užigalo ob krščanstvu nova tisočletja in ugašajo preživela in trhla, temveč bolj kot kapriciozno, lahkomiselno, trmasto dekle, ki ji je vse to kar jo obkroža, preslo v kri in meso, ne da bi za njo bilo nekaj nenavadnega, nemoralnega. Saloma je bila umerjena bolj za njen mladostno-dramatični glas, kakor pa na visoko-dramatični sopran Tako se je tudi bolje prilegala, in podala nam je izredno lepo uspel lik, ki je dosegel svoj višek v plesni in poplesni dramski fazi Močan, miren kontrast je tvoril k nji asketsko izravnan Johanaan Primožiča Marčec se je sprostil iz igralskih spon ter je svobodno in premišljeno podal zelo težavno partijo razdvojenega slabotneža Heroda Nekam preveč trda in negibljiva je bila Herodijada Kogejeve, še bolj brez izrazen in skoro nezainteresiran je bil Narabot Gostiča Moral bi koncentrirati vso svojo igro na obraz, ker mu je ta sicer [illegible] branjena. Kakor nerodne, negibljive marionete so bili vojščaki, ki jih iz udobnega ravnotežja ni moglo spraviti prav nič in ki so že naprej vedeli, kaj se bo zgodilo in so se nato že dalje časa pred dogodkom pripravljali. Židovski zbor je prav učinkovit Inscenator Skružny je nudil v službo dela vse svoje odlično znanje Kajpada, Štritof in orkester sta pa svoje ogromno komplicirano. a tudi hvaležno nalogo izvršila, kar se je dalo na moč umetniško in v splošno hvalo in zadovoljstvo. Ob sklepu »Salome« je občinstvo šele prišlo do sape in je dalo duška svojemu priznanju z dolgimi nenehajočimi aplavzi.

★

Na božični praznik zvečer smo dobili nekaj novega, »prešmentanega«. Za »Prešmentano ljubeznijo« »Prešmentani grad« To je že malo preveč prešmentano. Pa naj bo; da bi le blagajnik bil zadovoljen! Bojim se le, da kaj prida ne bo. »Prešmentani grad« nima z Millöckerjevo opereto »Das verwunschene Schloss« vsebinsko domalega prav nobene podobnosti. Quedenfeldt in Brügmann sta stari tekst, ki ga je Millöckerju napisal Berla, popolnoma izločila, napisala čisto novo zgodbo, ki ima s prejšnjo le to skupno, da se vrši v nekem gradu, Banckner pa je za njo uporabil Millöckerjevo muziko imenovane operete, jo prilagodil novemu dejanju in bolj ali manj sodobnemu operetnemu žanru in dodal, kjer je bilo to treba še muziko iz drugih Millöckerjevih del. Tako je nastal nov »Prešmentani grad«, ki zanj ni odgovoren Berla in le prav malo Millöcker Sedaj morda edino le s popevko o sinjem jezeru (O du himmelblauer See), ki je tako v novem kakor v starem delu centralna glasbena točka.

Cela prešmentano neverjetna in zamotana zgodba je brez pravega sproščenega, srečnega humorja ter je včasih pusta in prazna kakor izmlačena slama Če bi ne bilo Zupana, Kogejeve in Pečka bi se je naveličali že pred sredino. Kako je že ta stvar? Čevljarjevi, oče Brencelj, mati Eufrorina in hči Marjanca prodado menda jezero in gozd in dobe v zameno neki grad in lep mošnjiček denarja Vso to reč zmešetari krojač Kumarca V gradu hočejo vsi živeti seveda po graščinsko, grofovsko. Kajpada, to ne gre kar tako. Čevljarsko, kmečko kožo že lahko zamenjaš z grofovsko, v nji pa ostane stara pamet, stara duša, stara navada, ki ne bo nikoli grofovska. In tako pridejo ti ljudje v svoj grad, ki pa ni njihov, ker so ga pomotoma zamenjali. Na obisk pride mladi, zadolženi grof Adrian, ki se zaljubi v namišljeni denar čevljarjeve hčerke. Tudi Marjančina mati, stara Eufrorina bi seveda rada grofovskega zeta. Ta pa kmalu spozna, da Marjanične manire niso grofovske, pač pa je grofovska Henrietta, nečakinja domnevnega hišnega sluge grofa Orlograjskega. V to se naposled zaljubi. Marjanca pa ima že od prej svojega vojaka Andrejca. Pravi pari se slednjič le najdejo, čevljarjev grad se razblini v nič, življenje se mora začeti znova, pamet je žamet in vse je zopet po starem. Tako nekako je ta zadeva; brez prave soli, malo popoprana in malo posladkana. Čevljar Brencelj, dobrodušen možiček, je žrtev ambicij svoje žene, ki nosi hlače toliko časa, dokler ne pritira rodbine na rob prepada. Šele takrat se Jaka ojunači in postane zopet gospodar.

G. Zupan je sentimentalnega, nerodnega, a nazadnje vendar krepkega čevljarja prav srečno pogodil. Takisto je njegovo nekoliko prismojeno ženo ga. A. Kogejeva izvrstno zadela. Za Marjanco je ga. Poliče, va na vsak način prenobel, presladka, preveč gospodična in tudi — prezrela. V tercetu je občutno distonirala G. Peček je bil res nekoliko kisla Kumarca, a v svojem dialektu a la Konrive za nas nov in zato izredno dobrodošel. G Frelih je odličen igralec in le za vlogo 50letnega grofa Orlograjskega je premlad. Ge. Ribičevi se vse vloge, slične Henrietti, prav dobro prilegajo Elegantan kavalir je bil g. Gostič odrezav, čvrst fant Andrejc g. Janko. Nič posebnega se ne more reči tudi o vseh ostalih G. Golovinu štejem v dobro prav srečen domislek o jahajočih huzarjih in dvojnih. pa še to in ono, kar je stvari pripomoglo do prijaznega uspeha. »Prešmentani grad« je odlično prevedel Mile Klopčič, res imenitno pa ga je inscenirali ing. Franz. Ne baš hvaležno muzikalno vodstvo je moral prevzeti g. Neffat. —č.

TEŽKA ZIMSKA HRANA in premalo gibanja so v zimskem času često vzrok slabe prebave želodca, čestih omotic, zaprtosti in nerednega črevesnega delovanja.

Stare bolezni se vsled mraza zopet izraziteje pojavijo: **hemoroidi, motnje v želodcu, zaprtje, zastrupljenje, črevesna obolenja, splošno in prehitro debeljenje, glavobol, nespečnost, napetost telesa ter omotica.** Posebno zrelejše in starejše osebe so tem nadlogam podvržene. **»PLANINKA«-čaj BAHOVEC** čisti ter tako deluje blagodejno na vse telo in na Vaše splošno zdravstveno stanje.

MR. BAHOVEC PLANINKA ZDRAVILNI ČAJ

Zaščitni znak

Zahtevajte v apotekah in drogerijah izrečno le **PLANINKA-čaj BAHOVEC**, ki se ne prodaja odprto, temveč le v zaprtih in plombiranih zavitkih po Din 20.— in z napisom proizvajalca:

Lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana
Kongresni trg. S. br. 29550 / 18. XI. 35.

ELITNI KINO MATICA
Telefon 21-24

NE ZAMUDITE! NAJVEČJI FILM SEZONE!
Danes ob 3., 5., 7¼ in 9¼
največji monumentalni zgodovinski velefilm vseh dob

KRIŽARJI

Epopeja krščanstva. **Hude borbe za Kristusov grob.**
Predprodaja od 11. do pol 13. ure.
Prekrasno dopolnilo »MORSKE DEKLICE«.

PREMIERNI KINO

Zvočni kino Ideal
Danes ob 3., 5., 7. in 9¼ uri
premiera senzacijonalnega velefilma

Senzacija v Londonu

Film, ki je po celem svetu zbudil ogromno zanimanje.
Vstopnina 4.50, 6.50 in 10 Din.
Jutri ob pol 11. matineja.

Domače vesti

• **Nj. Vel. kraljica Marija je včeraj otvorila letno prodajo znamk jugoslovenske lige proti tuberkulozi.** Nj. Vel. kraljica Marija je izvolila sprejeti predsednika lige proti tuberkulozi sanitetnega generala Žarka Ruvidića in primarija splošne državne bolnice dr. Ljubomira Bulovića v zvezi z otvoritvijo božične prodaje ligaških znamk. Znamke imajo podobo Nj. Vel. kraljice Marije in jih je zelo lepo izdelala državna znamkarna. Visoka zaščitnica jugoslovenske lige proti tuberkulozi je odtrgala prvi dve znamki in očitno zadovoljna in ganjena obljubila ligi tudi nadaljnjo svojo podporo.

• **G. ban dr. Marko Natlačen** v torek 31. t. m. ne bo sprejemal strank.

• **Spomenik ruskim žrtvam za našo svobodo.** Na novem pokopališču v Beogradu bodo 12. januarja odkrili spomenik ruskim častnikom in vojakom, ki so žrtvovali svoje življenje pri obrambi Beograda in na solunski fronti. Slovesni otvoritvi spomenika bodo prisostvovali predstavniki oblasti in raznih organizacij.

• **Proslava 25letnice Slov. kongresa v Sofiji,** ki je bila določena za 29. t. m., je bila zaradi nepredvidenih zaprek odgodena in se bo vršila šele 12. januarja 1936. v veliki dvorani Slavjanskega doma v ulici Slavjanski. Baje je bila proslava odgodena na migljaj z merodajne strani in sicer zaradi procesa proti Damjanu Veljčevu.

• **Svetosavska proslava v Boki Kotorski.** V četrtek so bile v Kotoru velike narodne svečanosti, ki so spet potrdile, da je Boka dosledna svoji najširši verski strpljivosti. Prebivalstvo brez razlike veroizpovedi je prisostvovalo proslavi ob 700 letnici smrti sv. Save. Svečanosti je opravil mitropolit črnogorsko-primorski dr. Dožić, ki je prispel s Cetinja. Po cerkveni slavnosti je bila lepa svetosavska akademija.

• **Učiteljski pevski zbor JUU v Ljubljani** sporoča svojemu članstvu, da je pevski tečaj, sklican za 2. do 5. januarja, **preložen** na poznejši čas. Tečaj je bil preklican že v učiteljskem glasilu tik pred božičnimi počitnicami. Ker pa mnogo članstva te številke ni prejelo, je odbor primoran obvestiti učiteljstvo po tej poti. Da se pa domenimo o našem nadaljnjem delu, sklicuje odbor dne 4. januarja 1936. ob 10. sestanek vseh pevcev in pevk v ljubljanski Glasbeni Matici. Udeležite se tega sestanka polnoštevilno! Člani upravnega in artističnega odbora vabljeni k skupni seji ki bo 2. januarja ob 14.30 v običajnih prostorih.

Sladkor je drag, gospodinje! Manj ga potrebujete, če kuhate dvojno sladno žitno kavo **ADRIA SLADO!**

• **Poklon abesinskemu cesarju in prvemu italijanskemu ujetniku v Abesiniji.** Zgodba prvega italijanskega vojnega ujetnika v Abesiniji Serga Clementa, ki ga je opisal dopisnik beograjske »Politike« v Addis Abebi, se je razširila tudi med našimi izseljenci v Ameriki. Hrvatski delavci v neki veliki tobačni tovarni v Chicagu so zbrali za Clementa ali, kakor oni domnevajo, za svojega rojaka Klemena Sergotića okrog 200 dolarjev, ki so jih že odposlali na njegov naslov v Addis Abebo. Spomnili pa so se tudi abesinskega kralja vseh kraljev in mu poslali v dar veliko škatlo cigar, ker je tako lepo ravnal z ujetnikom in mu dodelil delo v avtomobilski garaži. Sergo Clemente ali Klemen Sergotić, ki je doma iz reške okolice, je bil dodeljen neki italijanski avtomobilski koloni. Ujet je bil, ko se je s svojim vozilom izgubil v gosti megli.

Kje je Mikič?

Igra na harmoniko MEINEL & HEROLD!

• **Kongres nove cionistične organizacije.** V Beogradu je bil po dvodnevnem zasedanju zaključen kongres nove cionistične organizacije, ki jo tvorijo pristaši židovskega prvaka Žabotinskega. Kongresu je predsedoval novosadski odvetnik dr. Julij Dohani, udeležilo pa se ga je okrog 200 delegatov iz raznih naših krajev. Ob otvoritvi kongresa je predsednik dr. Dohani naglašal, da je nova cionistična organizacija borben svetovni pokret, ki si bo vzel za zgled žilavo in junaško borbo Srbov za svobodo in neodvisnost.

• **Glasilo vegetarijancev.** V Dubrovniku je izšla prva številka lista za vegetarijansko prehrano in zdravstvena vprašanja »Naša hrana«. To je prvo vegetarijansko glasilo v naši državi. Prva številka vsebuje članke o reformi prehrane in o zgodovini vegetarijanstva.

• **Važna pridobitev sušaškega pristanišča.** Pri carinskem skladišču v sušaškem pristanišču urejujejo sedaj kemični laboratorij najmodernejšega tipa. Sušaško pristanišče dobiva tako zelo važno in potrebno ustanovo. Ko bo laboratorij urejen, ne bo treba več vzorcev za carinjenje in analizo blaga pošiljati v Zagreb. Poleg laboratorija bo organiziran tudi muzej vzorcev vseh vrst blaga, ki se k nam uveža ter vodi v tranzitnem prometu.

• **Fotografska razstava,** ki jo je za božič priredil foto-odsek SPD v Hrastniku, je bila prav dobro obiskana. Razstavljenih je bilo 131 povečanih slik od 20 foto-amaterjev. Na splošno željo bo razstava odprta še danes od 8. do 18. v deški narodni šoli v Hrastniku. Razstavljalci pričakujejo, da bodo tudi obiskovalci iz drugih krajev ocenili njihovo delo.

• **Himen.** Včeraj se je poročil g. ing. Boris Karis z gdč. Julko Koširjevo. Poročil ju je nevestin stric g. Jože Košir, upok. župnik v Splitu. Bilo srečno!

• **Nesreča parnika pri Hvaru.** Parnik »Carmen«, ki je plul v Gruž s tovorom kakih 3000 ton drv in cementa, je nasedel blizu otoka Hvara. Nesreča se je pripetila zgodaj zjutraj, ko je bila zelo gosta megla. Ponesrečenemu parniku je prihitel na pomoč remorker vojne mornarice »Jaki«, ki je prevzel vso posadko. Parnik bodo v nekaj dneh lahko dvignili.

• **Sodišče je določilo ceno električnega toka.** Novi Sad dobiva električni tok od neke delniške družbe, s katero je mestna občina leta 1927 sklenila pogodbo in določila način cenitve električnega toka. Delniška družba je določala cene preko pogodbe in tako je prišlo do pravde. Sedaj je novosadsko apelacijsko sodišče potrilo razsodbo okrožnega sodišča o znižanju cene električnega toka. Delniška družba je obsojena, da zniža ceno za 37 in pol odstotkov. To velja od začetka letošnjega leta. Če bo tudi kasacijsa potrdila to razsodbo, bodo morali meščani dobiti nazaj denar, ki so ga preko cene plačevali v tekočem letu.

• **Novi grobovi.** V Središču je umrl upokojeni davčni nadupravitelj g. Martin Kojc. Zaslužnega moža, vestnega uradnika in vrlega rodoljuba bodo položili k večnemu počitku jutri v ponedeljek popoldne. — V Ljubljani je po daljšem trpljenju umrla gospa Marija Dražilova, soproga magistratnega pisarniškega ravnatelja v pokoju. Pogreb ugledne pokojnice bo jutri, v ponedeljek, ob 16. izpred pajače Delavske zbornice. — Pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠIŠKI
TELEFON 33-87

PREMIERA senzacionalnega filma

Dekle s prokuro

Zanimiva, napeta vsebina. Nesebična ljubezen.
GERDA MAURUS (Zagrebčanka), ROLF v. GOTH, THEODOR LOOS, JESSIE VIHROG v glavnih vlogah.
Dopolnilo običajno!
Predstave v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9. ponedeljek ob 7. in 9. uri
V nedeljo ob 11 uri matineja: **Evino orožje.** Vstop Din 3.—

Za Silvestrov večer sijajna burka s HAROLD LOYDOM: **Mačje šape.** Prvič v Ljubljani!

• **Gospodinjski koledar** za leto 1936., uredila Utva, je izšel. Izhaja že 16. leto in se je kot izkušeno praktična gospodinjska pomožna knjiga že tako udomačila v vseh gospodinjskih krogih, da je odveč naglašati vse vrline in prednosti te knjige. Tudi letos ima vse rubrike za praktično in koristno gospodinjsko knjigovodstvo, ki je temelj vsakemu realnemu in smotrenemu gospodinjstvu, posebno v sedanjih časih, ko je upravljanje gmotnih gopodinjskih sredstev, ki se od dneva v dan manjšajo, postalo prava umetnost. Poleg tega prinaša koledar vrsto nazornih in praktičnih gospodinjskih člankov in kar je mnogo vredno, veliko število izkušenih kuharskih receptov za razne prilike. Vrlina teh receptov obstaja v tem, da so ekonomični in praktični. Poleg raznih zanimivih člankov bo marsikatero gospodinjo zanimal članek »Krstna slava« in članek o svatbenih običajih po Gorenjskem, in še drugi. Kakor vsako leto prinaša koledar tudi letos obsežen pregled o snovanju in gibanju v ženskem svetu v minulem letu. Ne moremo dovolj priporočiti posebno gospodinjam to res potrebno in koristno knjigo, ki jim bo ob vseh domačih prilikah prav dober tovariš in svetovalec. Koledar stane le Din 20, po pošti Din 22 in se naroča v upravi Gospodinjskega koledarja, Ljubljana, Mirje 27. Dobi se tudi v vseh knjigarnah dravske banovine.

• **Učiteljski koledar JUU za 1936. leto** izide v založbi Jugoslovenskega učiteljskega udruženja 1. januarja. Poleg koledarskega dela vse le vse poštne tarife, najnovejšo uredbo o osebnih in rodbinskih dokladah, nov učni načrt in program za osnovne šole, pravilnik o vršenju verske dolžnosti, cene prevoznih sredstev, razne statistike in drugo. Cena koledarju je določena na 12 Din. Tiskan bo v omejenem številu in se bo poslal samo naročnikom proti povzetju. Ekspedicijo izvrši knjigarna Toše Jovanovića in Vujića v Beogradu, Zeleni venac. Naročila spejema Učiteljsko udruženje, Beograd, Kralja Milutina 66. Zaradi manjše poštnine in olajšanja ekspedicije se priporoča, da si učiteljstvo naroča koledar v skupinah.

• **Naš čaj.** — Tiskarski škrat je v božični številki »Jutra« izpremenil smisel oglasa za odlični domači nadomestek kitajskega čaja, ki ga izdeluje Kmetijska družba, r. z. z o. z. Ljubljana in ga stavlja v promet pod imenom »NAŠ ČAJ«. Ta čaj je zdravju popolnoma neškodljiv, saj je sestavljen iz onih koristnih domačih rastlin, ki jih naš narod že iz davnine s pridom uporablja. Opozarjamo na današnji oglas Kmetijske družbe za »NAŠ ČAJ«.

• **Eno srce — ena radenska!**

Restavracija grand hotela „UNION“
PRIREDI SVOJIM CENJ. GOSTOM NA
SILVESTROVO KONCERT
BREZ VSTOPNINE, IGRA SALONSKI ORKESTER OD SAVEZA MUZIČARA.
Za obilen obisk se priporočata
PERO IN KATI ŠTERK.

• **Znamke protituberkulozne lige.** Protituberkulozne lige v drugih državah imajo svoje glavne dohodke od svojih znamk, ki jih izdajajo navadno za božič in novo leto. Tako n. pr. dobi protituberkulozna liga v Franciji vsako leto za svoje znamke okrog 20 milijonov frankov. Tudi naša protituberkulozna liga že nekaj let izdaja svoje božične in novoletne znamke. Letošnje znamke imajo sliko Nj. Vel. kraljice Marije kot vrhovne zaščitnice protituberkulozne lige. Ministrstvo pošte je odobrilo, da se te znamke prodajajo na vseh poštah in da se lahko uporabljajo poleg navadnih poštnih znamk. Liga je izdala znamke za 1 Din in za 0.50 Din.

• **Hude prometne ovire v Črni gori.** Zaradi visokega snega je čakorska cesta, ki veže Črno goro z Metohijo, neuporabna za promet že od 3. t. m. Zastoj te važne prometne žile ima hude posledice. Črnogorski kraji so v marsičem odvisni od Metohije. Če je čakorska cesta le nekaj dni neprehodna, se že občuti draginja v črnogorskih krajih. Preko Čakorja prihaja v Andrijevico in druge črnogorske kraje sočivje, vino in drugo. Delali so na vse kriplje, da bi odkopali na Čakorju snežne zamete, a je vedno nov sneg visoko zasul cesto. Preko Čakorja se da priti samo še peš in s konjem. Tudi na cesti od Beran do Podgorice je ponekod toliko snega, da se vrši promet samo v etapah. Na cesti Berane-Plevlje pa doslej še ni bilo prometnih zaprek.

• **Medmurski kmetje linčajo tatove.** Po medmurskih vaseh je bilo izvršenih v zadnjem času mnogo tatvin. Kmetje so silno ogorčeni in, če jim pride kak tat v roke, obračunajo z njim z največjo okrutnostjo. Te dni je premožni posestnik Varda nakupil po vaseh veliko količino perutnine, ki jo je nameraval izvoziti v Avstrijo. Povabil je k sebi nekaj prijateljev in sosedov, da bi vso noč stražili perutnino. Ker se do 3. zjutraj niso prikazali kokošarji, so možje mislili, da je nevarnost tatvine minila in podali so se k počitku. Komaj so zaspali, so že slišali kokodakanje kokoši in, ko so hiteli ven, so opazili dva cigana, ki sta kure mašila v vrečo. Cigana sta pustila svoj plen in zbežala. Varda in njegovi stražarji so alarmirali vso vas in vse se je zbralo na pohod proti ciganom. V okolici so ogorčeni vaščani naleteli na cigansko taborišče ter uvedli »preiskavo«. Cigani so rotili in prisegali, da tatovi niso iz njihovega taborišča, a vse to ni pomagalo. Vaščani so pretepali staro in mlado, od ciganov pa so skušali tudi z mučenjem izsiliti priznanja. Noge so jim tlačili v žerjavico in izmišljali so si tudi druge torture. Nekateri cigani so bili hudo poškodovani. Izkazalo pa se je, da so bili vsi nedolžni. Orožniki so pozneje zajeli tatove v nekem drugem taborišču.

• **Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite** zjutraj na prazen želodec kozarec naravne Franc Jožefove grenčice

• **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH.**

Z. K. D.

Dajte vašim malčkom zabave in veselja! Pripeljite jih k

Otroški ringaraji

v Elitni kino Matica. Predstave danes ob 11 dopoldne

Letos 2000 porodov

Rekord je bil dosežen na Štefanovo — Stalen porast

Ljubljana, 28. decembra.

Ženska bolnišnica je na Štefanovo doživela za svoj razvoj nad vse pomemben praznik: na porodniškem oddelku so našteli 2000. porod — rekord, ki uvršča bolnišnico med največje, prav za prav najrodovitnejše zavode na evropskem jugu. Novorojenček, ki je prišel s tem rekordom — in da ne pozabimo zabeležiti: s pomočjo cesarskega reza — na svet, je siromašen, a zdrav simpatičen nezakonček, ki bi mu vodstvu bolnišnice rado dalo kakšno majhno darilce na pot, a se v svojih skromnih razmerah ni zmoglo drugega, kakor da mu je poklonilo par garnitur plenic iz fonda primarija dr. Jenka.

Frekvenca porodiškega oddelka je v stalnem porastu, tako da se število porodov vsakih pet let poveča za okrog 100. Da naznačimo vsaj približno sliko tega razvoja, naj dodamo, da je ljubljanska porodnišnica dosegla pred vojno najvišje število porodov leta 1914. (549). Po vojni je število porodov še rapidneje rastlo, tako da zavod že nekaj let sem z največjimi težavami zmaguje svojo nalogo. Po obsegu bolnišnice je namreč prostora samo za 1000 porodov na leto, a uprava se je pod skrbnim vodstvom prof. dr. Zalokarja potrudila, da je zmogla tolikšno kapaciteto. Dosedanje razmere pa bodo v doglednem času postale nevzdržne, če ne pride do razširitve bolnišnice, ki je že dolgo v načrtu. Prav tako bi bilo v tej dobi stiske in bede nujno, da se v smislu intencij uprave zavoda posveti večja pozornost organizaciji materinskega skrbstva. Materam se dandanes godi še posebno hudo, da so jih brezposelnost in redukcije plač v največji meri prizadele. Uprava ženske bolnišnice je banski upravi stavila nekaj konkretnih predlogov, kako bi se dalo doseči, da se olajša stanje porodnice.

Iz Ljubljane

u— **Pomožna akcija.** Na pisma, ki jih je razposlal mestni predsednik raznim imovitejšim meščanom, so darovali: Narodna banka 8,000, Šarabon 3000, kamnoseški mojster Vodnik Alojzij 1500, Zavaorvalna družba »Feniks« 1000, Gradbena družba inž. Dukić 1000, Ljubljanska kreditna banka 2000, d. d. Saturnus 1000, Kreditni zavod za trgovino in indust. 1000, Schneider & Verovšek 1000, Akcijska družba za kemično industrijo 1000 Din; po 500 Din: Pauschin Alojzij, dr. Piccoli, Josip Reich in tiskarna »Merkur«; Jadranska zavarovalna družba 400 Din; po 300 Din: kemična tvornica v Mostah in kamnosek Toman Feliks; po 250 Din: Hribernik & Comp. in Metalno akcionarsko društvo; po 200 Din: spedicija Turk, spedicija Ranzinger, Knez, Ljubljanski velesejem, mr. ph. Bahovec, Brown Boveri, Josip Zalta & Co. in Sunara; Christofov učni zavod 150, dr. Kiler Vinko 120 Din; po 100 Din: Josip Puh, Šumi Josip, nasl. Hribar, Pollak Pavel, Korn Teodor, Sever & Comp., Šarc Hedvika, ALKO, Stupica Fran, Vovk Ignac, Tonejc Anton, Est in inž. Klinar Anton. Dalje so darovali: Češka industrijalna banka 80, dr. Černe Ivan 70, Samida 60, mr. ph. Bakarčič 50, Stupica Josip 50, Viktor Meden 50, Šerban Demeter 30, dr. Benkovič 20 in hotel Metropol 20 Din. Vsem darovalcem iskrena hvala!

u— **Nastanek portreta v plastiki.** Na umetnostni razstavi akad. kiparja Franceta Goršeta (Gosposvetska c. Kolizej, dvorišče) se na izredno željo občinstva ponovi nazorna demonstracija nastanka plastičnega portreta po živem modelu v ponedeljek 30. t. m. ob pol 7. uri zvečer. Ker se Goršetova razstava v torek zvečer zaključi, občinstvo vljudno vabimo, da si ogleda razstavo in udeleži zanimive demonstracije.

u— **Po pogrebu prof. dr. Šlajmerja.** Poročilu, ki smo ga objavili v petek, naj dostavimo, da se je pogreba udeležil tudi ljubljanski poslanec g. Rajko Turk.

u— **Velikodušno darilo.** Gospa Josipina Blažon, soproga višjega revidenta v p., daruje za Splošno žensko društvo v Ljubljani 50 Din, za Dom slepih pa 50 Din kot novoletno darilo.

u— **Lutkovni oder Sokola I. na Taboru** vprizori danes ob pol 16. krasno pravljično igro: »Marbuel, črni sluga pekla« v štirih dejanjih s predigro.

u— **Družbi sv. Cirila in Metoda je darovala** rodbina ing. Mačkovšek—Veršec 150.— Din v počaščenje spomina pok. g. Ludvika Smoleta. Iskrena hvala!

u— **Ortopedski zavod TSD »Atenej«** bo od četrtka, 2. januarja 1936 dalje po kratkem božičnem odmoru spet redno poslovalo. V zavodu se zdravijo otroki in odrasli, ki imajo izkrivljeno hrbtenico (skolioso, kifoso), udrta ali izbočena prsa, visoka ramena, plošče noge in slične napake, pod nadzorstvom specialista za ortopedijo primarija dr. Minača. Informacije in vpisovanja dnevno od 3. do 6. v telovadnici ortopedskega zavoda, Šubičeva ul. »Mladika«.

u— **Ciril Metodove razglednice** za novoletna voščila se dobe v trafikah, trgovinah in v pisarni, Beethovnova ulica št. 2. Kupujte domače blago!

u— **Brezposeln reven, bolan krojač** prosi usmiljena srca za ponošeno žensko ali moško obleko, perilo ali posteljnino. Naslov v oglasnem oddelku Jutra, ki iz prijaznosti tudi sprejema darila.

POZOR! POZOR!
ZA NOVO LETO
smeh, petje, zabavo in še marsikaj nam bo nudil
RUSKO-SOVJETSKI velefilm
Žena za 1000 rubljev
Največji in edinstveni folkloristični in zabavni film sezone.

u— **Drag transport.** Pred malim kazenskim senatom okrožnega sodišča bi se morala že drugič vršiti glavna obravnava proti brivcu Cvetku Novakoviću, ki je obtožen nekega zločina. Novaković se je izognil obema razpravama na ta način, da je na tihem odjadral iz Ljubljne proti Črni gori. Okrožno sodišče je izdalo za ubeglim Novakovićem tiralico. Varnostna oblastva so ga naposled izsledila v Beranah, ga aretirala in začela se je dolga pot nazaj. Trajala je dobre tri tedne, kajti Novakovića so orožniške eskorte vodile od postaje do postaje tako, da je za božične praznike srečno prispel v Ljubljano. Napravil je veliko neumnost. Justični upravi je povzročil s svojim begom do 900 Din stroškov za prigon v Ljubljano, sam pa je ob amnestijo, zakaj če bi bil obsojen oktobra ali novembra, bi bil deležen pomiloščenja, tako pa bo moral kazen odsedeti, in prav na Silvestrovo bo Cvetko stopil pred tri sodnike.

u— **Ljubljanica narašča.** Božično deževje in toplejše vreme sta povzročila, da se je sneg začel naglo tajati. Po mnogih krajih Dolenjske in Notranjske v ravnini že ni več snega. Posledica je, da je Ljubljanica začela počasi naraščati. V gornjem toku od Vrhnike do Črne vasi je že prestopila bregove, toda še ne ograža naselij. Razni pritoki Ljubljanice so prav tako zvrhani. Za enkrat še ni nevarnosti za kako večjo povodenj.

u— **Senzacija za Ljubljano** bo Silvestrov večer Sokola II. v Kazini, kjer sodelujejo svetovno znani cirkus Tady z najbogatejšo menežarijo, prvovrsten zbor ruskih plesalk in plesalcev, odlični berlinski plesni umetnik g. Froeli i.t.d. Napovedan je tudi prihod abesinskega cesarja s svojo zmagovito vojsko. Za dobro razpoloženje bodo poskrbele tudi lutke, dobavljene iz Amerike, in generalni ravnatelj cirkusa Tady g. Jony s svojimi komičnimi nastopi. Kdor hoče vesel dočakati novo leto, naj pride na silvestrovanje v Kazino. Vstopnina samo 10 Din.

u— **Sokol na Viču** priredi silvestrovanje 31. t. m. ob 20. v svojem domu s sporedom, ki bo v največji meri vzradostil vse obiskovalce.

u— **Jadranaši, Jadranašice! Na Silvestrovo** se zberemo ob 8. v društvenih prostorih. Vsi in vse!

u— **Kako so Abesinci osvojili italijanski tank — vas zanima?** Bi radi videli simpatične junake, o katerih piše in govori danes ves svet? Pridite na Tabor silvestrovat, presenečeni boste, program je izvrstno sestavljen. Abesinci navdušeni nad zmago in osvojitvijo modernega orožja bodo neženirano zaplesali svoj bojni ples — morda niti ne bo zaostajal za onim gdč. V. Smerkolove in g. Golovina, ki ga pa bosta predvajala kot priznana umetnika seveda resno in kakor vedno efektno, četudi ne bojno kakor Abesinci. V olimpijski vrsti je prišlo zaradi višjih sil do nekaterih izprememb, ki pa ne bodo bistveno vplivale. Videli boste kljub temu lepe stvari. Agencija »Stagry« d.d. za male oglase in poročila z raznih »bojišč« se že sedaj vljudno priporoča. Predstavi pa se osebno — **v torek na Silvestrovem na Taboru.**

Triumph *Trajno goreča peč za drva*

OKUSNA POCENI
Ogromen prihranek na kurjavi
Proizvod OSJEŠKE LIVARNE ŽELEZA IN TOVARNE STROJEV D. D. OSIJEK

Samoprodaja za Ljubljano FRANC GOLOB železnina, Wolfova ul.

Iz Celja

e— **V visoki starosti 93 let** je umrla včeraj v mestni ubožnici na Slomškovem trgu občinska reva Neža Basletova. V Prešernovi ulici 22 je umrl v petek 67 letni Ivan Kovač. V bolnišnici je umrl v sredo 30 letni čevljar Ivan Verbovšek z Lave, včeraj pa je umrla 48 letna posestnikova žena Ursa Tacarjeva s Kuretnega pri Šmarju pri Jelšah.

e— **Delavstvo tovarne Metka** se iskreno zahvaljuje tovarnarju g. Weinbergerju za božičnico.

e— **Nepotrebni nedostatki.** Na mnogih ulicah ležijo še vedno kupi snega, ki se polagoma izpreminjajo v brozgo. Čas je že, da mestna občina poskrbi za temeljito očiščenje ulic, kakor delajo v drugih mestih. Ker na mnogih strehah še niso namestili zaščitnih ograj za sneg, grmijo ob južnem vremenu plazovi s streh na ulice, na hodnike in na pešce. Mnogi bivši posestniki tudi ne smatrajo za potrebno, da bi poskrbeli za redno in temeljito čiščenje blatnih in polzkih hodnikov. V interesu mesta in prebivalstva je, da se v tem pogledu takoj napravi red.

e— **Kino Union.** Danes ob 16.15, 18.30 in 20.45 in jutri ob 16.30 in 20.30 velefilm »Bengali« in zvočni tednik.

Iz Kranja

r— **Ljudska univerza v Kranju priredi** v ponedeljek 30. t. m. predavanje v gimnazijski telovadnici ob 20. Predaval bo g. dr. Gosar Andrej o kapitalizmu in kolektivizmu.

Z Jesenic

s— **Kino Radio** predvaja danes ob 3. uri pop. in ob 8. uri zvečer veselo filmsko opereto »Hočem se poročiti«. Dodatki običajni. Sledi za novo leto: »Ne poznam te, a ljubim te«.

Iz Trbovelj

t— **Maša zadušnica za pokojnim voditeljem koroških Slovencev,** bivšim narodnim poslancem Francem Grafenauerjem, se bo brala danes ob 8. zjutraj v trboveljski farni cerkvi. Vabimo koroške rojake in prijatelje koroških Slovencev.

Iz Ptuja

j— **Proračun sreskega cestnega odbora v Ptuju** je sestavljen in davkoplačevalcem na vpogled pri cestnem odboru do 5. januarja. Proračun za potrebščine je določen na 2,149.287, a za dohodek na 1,749.752 Din. Primanjkljaj v znesku 399.535 Din namerava cestni odbor kriti z 10 odstotno cestno doklado na državne davke.

Iz Maribora

a— **Mariborski strelci** so se zbrali v petek zvečer pri »Novem svetu« k rednemu občnemu zboru, ki ga je počastil s svojo navzočnostjo tudi novi mestni poveljnik mariborski general Milutin Milenković. Poročali so predsednik Jožko Sterger, tajnik Mohor, blagajnik Vrisk in prof. Cestnik, ki je podal nastavniško in gospodarsko poročilo. Mariborska strelska družina šteje 158 članov, dohodki znašajo 14.278.57 Din, izdatki 13.398.41 Din. Na občnem zboru sta se izvolila general g. Putnikovič in primarij g. dr. Robič za častna člana. Pri volitvah so bili izvoljeni: Jožko Sterger, predsednik, podpolkovnik Bojić, podpolkovnik Erić, kapetana II. kl. Joksimović in Novak, poročnik Novo čukič, Anton Mohor, prof. Cestnik, Ivan Vrisk, Robert Vukmanič, Lojze Sprager ter inž. Zmago Ziernfeld, odborniki.

a— **Gledališke novice.** Na Silvestrovo bo uprizoritev »Veselega kmetiča«, ki so ga lani 14 krat predvajali pred nabito polnim gledališčem. O polnoči bo žrebanje listkov, ki jih prejmejo vsi obiskovalci Silvestrove predstave. Kdor bo izžreban, ga čaka prijetno novoletno presenečenje.

a— **Do smrti je branila svojega zaročenca.** Krvav dan so imeli na Štefanovo ponoči pri nekem plesu na Sladkem vrhu. Fantje iz Selnice ob Muri in Sladkega vrha so se spoprijeli, v rokah so se pojavili noži, tudi streli so se čuli. Po polurnem krvavem boju je obležalo 6 žrtev. Orožniki so glavne krivce uklenili. V mariborsko splošno bolnišnico so pripeljali 28 letnega delavca Franca Fortmüllerja in 19 letno Ano Reiterjevo, ki je z ročico dobila smrtno poškodbo na glavo. Branila je svojega zaročenca, ki je stal sredi krvavega vrveža, in pri tem dobila usoden udarec, ki je bil namenjen drugemu. Kmalu po prevozu v bolnišnico je umrla.

a— »Pa brez zamere«... Včeraj je sedel na zatožni klopi 25 letni posestniški sin Jožef Kureš iz Šikol, ker je dne 6. oktobra t. l. težko poškodoval posestniškega sina Štefana Bergleza. V neki gostilni so fantje pili. Radi zapitka so se sporekli, toda pozneje pobotali. Ko so zapuščali gostilno, je Štefan Berglez pri slovesu še dejal Josipu Kurešu »Pa brez zamere«. Tedaj pa je Kureš, ki je bil z Berglezem v sovraštvu, oddal iz samokresa na Bergleza strel. Berglezu je obtičala krogla v prsnem košu, v mariborski bolnišnici pa so mu rešili življenje. Kureš je v svojem zagovoru navajal, da je pač streljal, ker je iz neke Berglezove kretnje domneval, da ga hoče napasti. Senat je razpravo v svrho zaslišanja nekaterih novih prič preložil.

XV. akademski ples bo 4. I. 1936 v Unionu. Igra prvovrstni plesni orkester Ronny iz Ljubljane

a— **Usodne posledice plesa.** Dne 29. septembra je bila v neki gostilni v Slov. Bistrici veselica s plesom. Navzočna sta bila 23 letni kovaški pomočnik Maks Bravčič in 29 letni delavec Ivan Türk. Ker je neki Anton Barbarič zaplesal s Türkovo izvoljenko, sta Bravčič in Türk počakala Barbariča pred gostilno ter ga vrgla v bistriški potok. Barbarič je odnesel lažje poškodbe. Dne 1. oktobra t. l. pa je prišel Bravčič pred Matuškovo kovačnico v Slov. Bistrici, ko je nenadoma pristopil Barbaričev polbrat Milan Mlaker ter ga vprašal, zakaj sta njegovega polbrata vrgla v potok. Sledil je spopad in je Mlaker s prerezano žilo odvodnico obležal v krvi in je kmalu izdihnil. Včeraj sta se Bravčič in Türk morala zagovarjati pred mariborskim malim kazenskim senatom. Bravčič je bil obsojen na 5 let in 1 mesec robije ter trajno izgubo častnih državljanskih pravic, Türk pa na 2 meseca zapora, pogojno za 2 leti.

a— **Vlom.** V včerajšnjo notico pod tem naslovom se je vtihotapila neljuba pomota. Žrtev vloma ni postal železniški uradnik g. Ketiš, marveč železniški čuvaj Prah.

Iz Tržiča

č— **Pozor na električne blazinice.** Mala Amanova Ankica je domala postala žrtev ognja, ki je nastal v njeni posteljici, ki si jo je hotela ogreti z električno blazinico. Amanovi so bili zaposleni s peko potic, pa je odšla sedemletna Ankica sama v spalnico in v otroški nepremišljenosti si je hotela ogreti posteljico in je staknila električni tok. Kmalu je zaspala. V nastali gorkoti je odvrgla odejo, zbudila pa se je šele poem, ko je menda zaradi kratkega stika v blazinici že začela tleti posteljnina. Z rahlim glasom je poklicala očka, čeč: »V moji posteljici gori«. Ves prestrašen je skočil g. Aman in je v zadnjem trenutku rešil hčerko in hišo pred nesrečo.

BANKA BARUH

PARIS (9o) 11. RUE AUBER

Telef.: Opéra 98.15 — Telef : Opéra 98-15
Naslov brzojavkam: Jugobaruch Paris 96
Banka jugoslovanskih izseljencev v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu. Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vrši vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune:

BELGIJA: No. 3064.64 Bruxeles,
FRANCIJA: No. 1117.94 Paris
HOLANDIJA: No. 1458.65 Ned. Dienst.
LUKSENBURG: No. 5967 Luxembourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.
Pijača res božanska je Slatina **Petanjska!**

č— **Roparski napad na glavni cesti.** Proti deseti uri zvečer sta se na sveti dan odpravila v Tržič iz Pristave gg. Belihar Anton in Legat Stanko, oba sotrudnika v tovarni Razborška Ivana, da obiščeta prijatelje. Komaj sta pasirala stanovanjsko hišo osobja Kozinove tovarne in tik pred Debevčevo vilo, sta planila iz gozda dva napadalca in zahtevala denar. Ker se napadenca nista slepo udala, so zapeli noži v pesteh napadalcev. Belihar Anton je dobil težko poškodbo na levi podlaktnici, tako da je moral nemudoma iskati zdravniško pomoč. Prihajajoči ljudje so prepodili napadalca, ki sta izginila v gozdu in ostala nepoznana, ker je bila tema. To je drugi roparski napad, ki se je pripetil v zadnjem času v bližini Pristave. Prva napadenka je bila učiteljica Gromova, ki je utrpela škodo nad 300 Din in mnogo strahu, drugi napad je ostal brezuspešen. Tržiško orožništvo ta rajon skrbno preiskuje, da najde ljudi, ki vznemirjajo vso okolico in onečaščajo dober sloves Tržiča.

č— **Kino** predvaja danes ob 16., 18.30 in 20.30 film »Ahasver« (Večni žid). Za Silvestrovo pride »Fra Diavolo«.

Iz Zagorja

z— **Cenena preskrba za praznike.** Čeprav imamo veliko število ljudi brez zaslužka, so tatvine pri nas redke. A zadnja dva dneva pred božičem je bilo izvršenih več tatvin. Neznanci so različnim ljudem pokradli kokoši, purana, šunko in klobase.

z— **Društvo za varstvo otrok in mladinsko skrb v Zagorju** je tudi letos obdarilo siromašno deco z močnimi čevlji. Tokrat je bilo obdarovanih 158 otrok. Za letošnje obdarovanje so prispevali: banska uprava 3000, ravnateljstvo TPD 500, TPD namesto pogostitve rudarjev ob proslavi sv. Barbare 1200 in TPD še enkrat 2879, občina Zagorje 3500. Delavska zbornica v Ljubljani 1000, trgovski gremij v Zagorju 900, II. rudarska skupina 800, ravnatelj TPD inž. Biskubski 100, števni novčič 1600 in članarina okrog 100 Din. Na obdaritvi se je predsednik društva učitelj g. Kolenc Lojze vsem darovalcem javno zahvalil. Društveno človekoljubno delo, ki pomaga lajšati bedo v tako prizadeti zagorski dolini, ne zmore vseh potreb, ki so od leta do leta večje, zato že danes prosi vso slovensko javnost, naj se odzove, ko bo Zagorje prisiljeno prositi tudi njo za pomoč.

z— **Naše brezposelne in druge uboge družine** je za božič preskrbela občinska uprava z živežem. Razdelila je 30 vreč bele moke, 700 kg fižola in 100 kg kavnih pridatkov (dar tvrdke Franck iz Zagreba).

z— **Občni zbor podružnice sadjarskega in vrtnarskega društva** se je vršil prejšnjo nedeljo v prostorih g. Ašiča na Lokah. Iz poročil funkcijonarjev je bilo razvidno, da podružnica lepo napreduje. Po poročilih je bil izvoljen nov odbor s predsednikom g. Ašičem Tonetom iz Lok.

Iz Novega mesta

n— **Gradbena delavnost.** V tekočem letu se je v našem mestu dogradilo 7 novih hiš, odnosno vil. Na Seidlovi cesti sta si dala postaviti vili gostilničar g. Žic in železniški uradnik g. Vales. Na Kapiteljskem hribu sodnik g. Meršol, na Štemburjevi cesti živinozdravnik g. Vandot, na Dr. Režka cesti g. Škerlj, v Volčičevi ulici g. Picelj in na Trdinovi cesti gdč. Čukajnetova. Na novem pokopališču pa je dala mestna občina zgraditi mrtvašnico. Adaptacijska dela pa so se izvršila na hiši gostilničarja g. Zabreta na Zagrebški cesti in na hiši g. Groma na Florjanovem trgu. Sokol si je dal v svojem domu preurediti kleti, g. dr. Furlan je dal dozidati svoji hiši na Ljubljanski cesti še eno nadstropje in preurediti vso notranjost in zunanjost na Trgu kralja Petra I. pa se je na Barboričevi hiši izvršila dozidava še enega nadstropja. Vrtne ograje so si dali postaviti ga. Skalicka, g. Pečar in g. Marinček na Trdinovi cesti in g. Jurak na Dr. Režka cesti. Občina je dala podaljšati Dr. Režkovo cesto. Izpeljala se je tudi kanalizacija od Dr. Režka ceste do Seidlove in nato v Krko. Staro pokopališče pa se bo začelo preurejevati takoj pomladi. Vsa navedena gradbena dela so izvršila domača podjetja, ki so pokazala, da so kos vsaki, še tako težavni nalogi.

n— **Dva napada.** Na sveti dan se je vračal od sorodnikov v Vušnji vasi 32 letni posestnikov sin Eršte Anton domov v Berečo vas pri Suhorju. Med potjo pa ga je napadel neki domačin in mu prizadejal z nožem šest globokih ran po glavi in prsih. Ranjenca so v brezupnem stanju prepeljali v bolnišnico usmiljenih bratov. Iz zidanice se je vračal nedavno zvečer domov 29 letni posestnikov sin Luzar Alojzij iz Gaberja. Fanta so na sredi pota napadli štirje domačini in ga s poleni pobili na tla. Pripeljali so ga s sedmimi ranami v bolnišnico usmiljenih bratov.

n— **Kino »Dom«** v Sokolskem domu bo predvajal danes ob 15., 18. in 20.15 romantični zvočni film »Miss Barreth« (Tiran). Predigra: Paramountov zvočni tednik.

TUNGSRAM
NITKA V DVOJNI VIJAČNICI

Božična umetnostna razstava

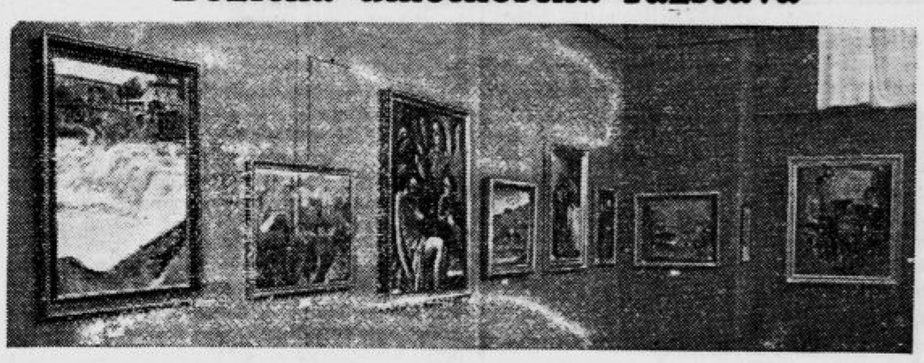

Pogled v srednji razstavni prostor

Ljubljana, 28. decembra.

Minevajo dnevi, ki zaključujejo leto. Najskromnejši med skromnimi, najsiromašnejši med siromašnimi si skušajo te dni pripraviti lepše in prijaznejše, kakor je bilo vseh prejšnjih tristo in petdeset. Največ jih je, ki jim zadostuje že mal priboljšek v hrani, da si s tem ustvarijo iluzijo lepih dni in praznikov, drugi so, ki is morajo z luksuzom in vso mogočo potrato pričarati vtis prazničnega življenja.

Slovenskih upodabljajočih umetnikov z vso gotovostjo ni mogoče prištevati med slednje. Za praznike so stavili vse svoje nade v podobe, ki so jih razstavili v umetnostnem paviljonu pod Tivoljem. Ni vse zlato, kar se sveti, vendar je med zbirko, ki šteje okrog sto podob, mnogo takih, ki morejo zadostiti tudi poznavalca in izobraženega ljubitelja umetnosti. Ni da bi našteval imena in dela, ki jim gre prednost. V tej razstavi, skromno imenovani božični razstavi slovenskih umetnikov, so si vsa dela enaka. Vsa so razobešena po prostorih z edinim in istim namenom: kličejo kupce. Ne samo zato, da bi se izkazal velikodušnega mecena, da bi si svojo zbirko dopolnil s pomembno umetnino. Ne! **Pač pa zato, da v vsem pomanjkanju živečemu likovniku in njegovi rodbini z odkupom njegovega dela po več ko nizki ceni omogoči nekaj dni, ki naj bodo, čeprav komaj naznačena, podoba praznikov.** Naj bo to prilika, dana premožnejšim, da se ta čas oddolže svojim bližnjim, ki si morajo s samo umetnostjo utirati pot skozi naše ubogo življenje.

Razstava, ki so jo odprli že pred božičem in si jo je mogoče ogledati dnevno od 9. do mraka, ni bila svojega namena še prav nič deležna. Nič še ni bilo prodanega, brškone zato ne, ker imajo ljudje za praznike vse kaj drugega v mislih kakor umetnost. Kje smo še od časov, ko bodo za praznike kupci obiskovali umetnike po delavnicah in nakupovali njihove umetnine! Brezuspešnosti te razstave so seveda nekoliko krivi tudi razstavljalci sami, ki bi morali za to priliko napraviti nekaj več hrupa. Ljudje, ki žive v vsakodnevnem poslovnem šundru, kaj radi prezro tako ponižno prirejene razstave. Naj velja zato ta prilika za poziv vsem, ki premorejo nekaj stotakov, da stopijo vsaj sedaj tik pred novim letom (ko so že praznike prezrli) v razstavo in si kupijo podobo po svojem okusu. Izbire je več ko dovolj. Če bo glas teh besed dosegel vsaj dvajset dobrih src, bo dvajset slovenskih upodabljajočih umetnikov stopilo v novo leto z upom do lepših časov, z dobro vero v plemenitost, ki menda še ni ugasila v slovenskih srcih.

Loški potok in njegova lepota

Loški potok... Kdo ga pozna ob blizu? Menda jih je le malo. Je to kraj, ki se nahaja med Blokami-Prezidom ter Ribnico-Ložem — severna, južna, vzhodna in zahodna meja. Ta kraj je poln romantike in pravljičnih lepot, posebno pozimi.

Ozko dolino, ki se razteza od Bloščeka proti Mušnevcu, razpolavlja hrib, podoben malo nagnjeni kopici sena, Tabor imenovan. Na njem stoji cerkev sv. Lenarta, sv. Barbare s pokopališčem, župnišče, mežnarija in stara šola. Posebno lep je ob poletnih jutrih. Megleno jezero, ki zakriva vso dolino, mu daje mnogo sličnosti z Bledom . . . Na vzhodni strani, v nasprotni hrib, so posejane hiše vasi Hriba. Proti severu, v podolgasti dolini, vidiš Retje, in malo proti vzhodu, višje, pa Mali log, na nekoliko valovitem terenu. Na južni strani Tabora stojé vasi: Šegova vas z Matevljekom, Srednja vas in Travnik; od njega proti severu pa Bela voda in Dednik, ki sta sicer le del Travnika. Torej, v pravem pomenu besede, Loškega potoka ni — tako vsaj meni tujec, ki je prvič stopil v ta kraj. Vse to pa se ti pokaže najdivnejše ob Vstajenju na veliko soboto zvečer. Ni ga okna, ki gleda proti Taboru, da bi na njem ne gorela sveča! Ne ena — dve, tri ali celo več. Človek, ki to opazuje, dobi vtis, kakor da se nahaja sredi vesoljstva med zvezdicami, ki mu šepetajo svojo skrivnost. . .

Najvišji hrib je Jazbina (1071 m), ki se nahaja uro hoda proti jugovzhodu od Tabora. Od tod je krasen razgled, naravnost veličasten. Če se ozreš proti jugu, se ti zdi, kakor da stojiš na veličastni gori Sinaj in gledaš v daljno obljubljeno deželo: nešteto gor, kakor valovito morje se sinji tja do obzorja. Vse vasi Potoške doline imaš pred seboj, kakor na dlani, razen Retij, ki jih zakriva podolgasta Rajska gora, obrastla s smrekami. Tu je pravi raj za divjačino. Krasen razgled pa je tudi na Sv. Križ in Cerkniško jezero. Če se pa ozreš proti severu, vidiš velikanske grmade Kamniških planin in Julijskih Alp z očakom naše zemlje — Triglavom. — Proti severovzhodu od Tabora, kake tri četrt ure hodá, pa se vzpenja Kamengrič. Od tu lahko vidiš Ljubljano.

Prebivalstvo je povečini kmečko, ali bolje rečeno: delavsko (tesači). Saj je 80%, vseh sposobnih mož za delo, ki znajo tesati. Torej pravih kmetov v Loškem potoku ni. Saj se moški le malo bavijo s kmetijo. Tisto njiv, kar jih imajo, jih obdelajo ženske. Moški čez leto tešejo trame — gozd je edini dohodek potoškega kmeta — pozimi pa gredo v daljne hrvaške šume, kjer s krvavimi žulji služijo boren košček kruha zase in družino. Na splošno je to pošten in delaven narod, ki mirno in vdano prenaša gorjé, ki ga tare. V političnem pogledu je razdeljen na dva tabora — liberalni in klerikalni — med katerima vladajo precejšnji ekstremi.

Ker pa je zima tu, naj še nekaj povem o njegovih smuških terenih. Res da so bloški tereni znani daleč okoli, ali — po pravici rečeno — po svoji romantičnosti jih pa potoški daleč prekašajo. Na nekaj krasnega zadeneš, ako se napotiš proti Levičniku (vzhodno od Hriba): zdi se ti, kakor da stopiš sredi morjá, ki je v svoji razburkanosti zamrznilo — vse polno lepo povitih hribčkov stoji v raznovrstnih legah, tu pa tam kateri obraščen s smrekovo goščo, na splošno pa posuti s samotnimi smrekami in leskovimi grmi. Tu pa tam raste samoten javor ali košata bukva. Vse to pa je zasuto z debelim snegom in obraščeno s srebrnim ivjem. In ko stopiš sredi te čarobne pokrajine, se ti zdi, kakor da si daleč od civilizacije — daleč od obupanega, mrtvega človeka. In ni čudno, če misliš, da bo zdaj zdaj iz te ali one gošče priskakal pravljični palček . . . Nekaj sličnega vidiš tudi v gozdnih logih in drugod.

Kdor bi podvomil v te vrstice, naj pride sam in si ogleda na lastne oči.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA
NAJCENEJŠA IN NAJZANIMIVEJŠA IGRA NA LOTERIJI V JUGOSLAVIJI
samo pri
KONSTANTINU L. JEŠIČU-SREČNIKU
BEOGRAD, ZANATSKI DOM — ZA DIN 160
za celo 31. kolo STE UDELEŽENI na skupni igri na 970 sreč: 30 celih, 140 polovic in 800 četrtin. TO IGRO JE ODOBRILA DRŽ. RAZREDNA LOTERIJA.
PRVO VPLAČILO 70 in DVAKRAT PO 45 DIN MESEČNO Ček. rač. Pošt. šted. Br. 57.062. — Plan in vsa pojasnila dajem-pošljem brezplačno.

Beseda o občinstvu v gledališču

Za drevišnjo in jutrišnjo reprizo „Molièrea“

Ljubljana, 28. decembra.

Človek, ki je bil v Ljubljani nekajkrat v gledališču, se ne more pritoževati, da ima naše občinstvo čez mero temperamenta. Generacija mladine, ki se je po preobratu zbrala z vseh strani, je s svojimi nastopi v predavalnicah nove univerze, v lokalih, na ulici, v teatru za nekaj časa uveljavila gesto, kakor da hoče biti vsemu javnemu mnenju poslednja instanca v umetniških, kulturnih in političnih stvareh, a ko je ta rod odrasel in se razšel v poklice, se je vse naše dejanje in nehanje pogreznilo v svoj stari mrki mir. Idejne borbe so se pri nas odnekdaj vršile sredi neke smrtne tišine. Rapirji, ki so kdaj pa kdaj zablisnili na papirju, niso nikdar izzvali kakšnega živega odmeva v množici in vse življensko delo tako izrazito borbenega človeka, kakor je bil Ivan Cankar, je ostalo po svoji obliki in po svojem dejstvu prav za prav samo neskončen, niti uslišan, niti zavrnjen monolog.

V takšnem ambientu manjka tudi narodnemu gledališču funkcijske osnove, da bi se moglo njegovo poslanstvo izživeti do dna. Gledališče pri takšnem občinstvu ne more biti hiša akcije in reakcije, hiša nagovora in odgovora. Besede, ki jih govorita tragedija in komedija pri nas, so glas upijočega v puščavi. Vsako dejanje na odru najde v parterju, po ložah, na galerijah, na stojiščih togega neznanca, ki je prišel v ta hram, posvečen veličastnemu doznanju in dognanju poslednjih človeških strahot in veličin, samo z zadnjim, najtanjšim odtenkom svoje pozornosti in razpoloženja. Takšen rezervirani gledalec je kakor sodnik v tribunalu inkvizicije: ostal bo na zunaj hladen, pa naj se svetovi rušijo v drami, in ostal bo prav tak, pa naj se mu igra in komad na tihem zazdita najbednejša šmira, kar jih je kdaj videl na svetu.

Največja, najplemenitejša nagrada, ki jo gledalec lahko nakloni igralcu, sta bili od pamtiveka v tragediji solza, v veseloigri smeh. A mimo tega so igralci v krajih, ki v njih sije več solnca in je več svežega zdravja in sile v ljudeh kakor pri nas, deležni še mnogo več. Da ne tratimo besed o plosku pri odprti sceni, ki ga ljubitelji umetnikove umetnosti, ali pa še rajši najeta klaka, zaženejo ob uspelih in neuspelih opernih arijah — ta plosk spada v vrsto prav tistih starih, zaprašenih oderskih rekvizitov, kakor venci, ki so kdaj pa kdaj naročeni izza kulis. Toda občinstvo, ki mu je tudi gledališče kos polnokrvnega življenja, mora pogostokrat tudi sredi dejanja dati iskrenega duška svojemu razpoloženju. Še v naši mrzli, v meglo zastrti, zadušeni sredini ima gledališče nekaj takih gostov — le pojdite ob priliki pogledat male, kako pri nedeljskih popoldanskih predstavah spremljajo svoje junake na odru z glasnimi izrazi ljubezni, navdušenja, nezaupanja in strahu! A ko bodo ti mali, zdaj še priložnostni gledalci, toliko odrasli, da bodo lahko naročili svoj abonmá, bodo sedeli na svojem numeriranem sedežu mrzli, desinteresirani, mrki . . .

Zadnji čas pa je podoba, kakor da je temperament le zašel med avditorij naše drame. Prinesla ga je mladina z dijaškega stojišča, dasi vse hiše ni mogla zanetiti z njim. Pojav sam po sebi je vsekakor simpatičen. Nihče se ne bo drznil mlademu človeku oporekati pravico, da brez odlašanja aklamira, kar je blizu njegovemu srcu in ideji in da prav tako na mestu odkloni, kar se mu zdi vredno obsodbe. Resnica pa je vendar, da današnji čas ni kaj prida naklonjen preiskrenemu izpovedovanju takšnih nastrojenj. O tem smo se lahko živo prepričali ob zadevi »Tujega deteta,« katerega navdušeni sprejem na premieri so na odločujočem mestu smatrali za povod, da se umetniško najbolj dragoceno delo sezone vzame z repertoarja.

V teh nerodnih dneh se menda ne bo zdela deplasirana prošnja, naj bi gostje v gledališču z izrazi svojega odobravanja ali neodobravanja v bodoče rajši počakali dotlej, da pade zastor. Luč naj v teatru le še kar ostane ložnica med besedo igralcev, dokler je nad avditorijem tema, in med besedo publike, ki pride na vrsto, ko se oder zagrne. Morda je takšna »delitev dela« tudi najbolj demokratična obenem. Ob človeku, ki je navdušen, lahko mirne duše sedi tudi nekdo s svojo slabo voljo — in teater bo kakor slednja umetnost še dolgo, dolgo ostal delež privrženosti in odpora pri ljudeh. Na nervozno mrzko nestrpnost, ki se skuša zadnji čas razšopiriti v naši drami, je smotren en sam odgovor: plemenita, ravnodušna toleranca razumnih, zrelih, svobodnih ljudi.

L. Mrzel.

Veliko božično veselje

dobiljo se pri:
»RADIOVAL«
LJUBLJANA — DALMATINOVA 13
»RADIO« r. z. z o. z.
LJUBLJANA — MIKLOŠIČEVA 7
MESTNA ELEKTRARNA — CELJE
ING. GUSTAV SCHMIDINGER — CELJE
JELEN LUDVIK — POLZELA
M. R. PLEVEL — PRESKA-MEDVODE

Minerva — Radio — Wien
Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
R. DRAUSINGER — Zagreb,
PETRINJSKA 23a

Gospodarstvo

Načrt zakona o elektrifikaciji

V ministrstvu za zgradbe je sedaj v končni redakciji izdelan načrt zakona o proizvodnji in izkoriščanju električne energije. Ta načrt zakona je bil izdelan s sodelovanjem gospodarskih in strokovnih ustanov in so bile upoštevane vse posebne razmere v naši državi, zlasti sedanje stanje elektrifikacije. Razvoj elektrifikacije v naši državi je razmeroma počasen in nujno zahteva, da se z modernim zakonom olajša in pospeši. Pri nas nimamo točnejših zakonskih predpisov, ki bi tvorili osnovo za uspešno izvedbo elektrifikacije. Dosedanji administrativni posli države, banovin in drugih samoupravnih teles so po sili razmer prej oviral nego pospeševali elektrifikacijo.

Načrt zakona urejuje med drugim vprašanje pravice za uporabo elektrovodov in zaščite za njihovo postavitev in obratovanje. Nadalje urejuje vprašanje normalizacije in tipiziranja napetosti posameznih vrst električnih tokov, električnega materiala itd., vprašanje varnosti električnih naprav, vprašanje favoriziranja domačega goriva pri podjetjih za proizvodnjo električnega toka v zvezi z ustrezajočimi trgovinsko-političnimi ukrepi, vprašanja zaščite in olajšav za privatno iniciativo pri postavitvi električnih naprav za proizvodnjo električne energije in pri postavitvi daljnovodov, pri čemer se upoštevajo pravice privatne lastnine in pridobljene pravice. Zakonski načrt daje tudi olajšave pri dobivanju potrebnih dovoljenj in urejuje vprašanje tehnične kontrole nad podjetji za oddajo električnega toka, ne samo ob priliki postavitve naprav, temveč tudi v teku obratovanja, z namenom, da se zaščitijo potrošniki. Projekt zakona tudi urejuje odnošaje med potrošniki in električnimi podjetji, tako da v bodoče ne bo več razlogov za spore, kakršni so se zadnja leta pojavili zlasti v Vojvodini. V zvezi s tem zakonom bo treba urediti še druga važna vprašanja, zlasti vprašanje izkoriščanja prirodnih izvorov energije, vodnih sil in slabših vrst premoga in lignita ter odpadkov od premoga in lesa. Dober zakon o elektrifikaciji, ki bo omogočil dobavo cenene električne energije, je bistvene važnosti za nadaljnji razvoj vsega našega gospodarstva, zlasti pa industrije.

S sodelovanjem električnega sveta se v tej zvezi snuje pri ministrstvu za zgradbe poseben odsek za elektrifikacijo, ki bo proučeval vsa vprašanja, ki se nanašajo na elektrifikacijo in bo dajal potrebne predloge.

Pri sestavljanju zakonskega načrta je upoštevano, da se da elektrifikacija države racionalno izvesti le postopno. V prvi etapi naj se predvsem gradijo lokalne električne centrale, ki naj ustvarjajo in razvijajo potrošnje električne energije. Šele tedaj, ko je potrošnja toliko razvita, da nastane vprašanje razširjenja električnih naprav, se postavlja vprašanje elektrifikacije določene pokrajine iz ene ali več velikih central na izvorih prirodne energije. Ker je pri takih vprašanjih močno tangiran interes gospodarstva in države same morajo v takem primeru državni organi izdati odločbo.

Zakonski načrt ne favorizira države banovin in samoupravnih teles v vprašanju elektrifikacije, temveč jim samo daje prvenstveno pravico pri izkoriščanju prirodnih izvorov pod enakimi pogoji za oddajo električne energije. Pri gradnji lokalnih central odnosno pri izvajanju prve etape elektrifikacije pa zakonski načrt favorizira privatno iniciativo, omogoča dajanja koncesij za oskrbo večjih ali manjših področij, daje pravno sigurnost za vloženi kapital, olajšave za pridobivanje pravic ter garancije za primerni dobiček. Za dajanje koncesij je pristojna država, ki mora pri tem ščititi splošne interese.

Češkoslovaški tranzit preko naših luk

Češkoslovaško-jugoslovenska luška železniška tarifa, ki je plod skrbnega dela obeh železniških uprav, bo stopila v veljavo 1. januarja 1936. in bo veljala za prevoz blaga v obeh smereh med češkoslovaškimi železniškimi postajami in jugoslovanskimi postajami v pomorskih lukah Sušak, Split, Bakar, Solin in Šibenik. Tarifa bo čisto prekomorska, to je, veljala bo samo za prevoz blaga, ki je namenjeno v Češkoslovaško in prihaja po morski poti v omenjene luke, ali za prevoz blaga, izvoženega iz Češkoslovaške v te luke, namenjenega v inozemstvo po morski poti. Tarifa obsega tele vrste blaga: azbest, povrtnina, krompir, oglje, južno sadje, vino, sir, sadni izdelki, železo in jeklo, izdelki iz jekla in železa, magnezit, fosfati, kalij, soli za gnojenje, katran, katranska olja, žveplo, les, papir in papirnati izdelki, plutovina, steklo in stekleno blago, porcelansko blago, izdelki iz ilovice in šamota, acetonsko olje, ocetna kislina, lesni alkohol, rdeča sol, bombaž, tobak itd. Posebni tarifni popusti veljajo za prevoz južnega sadja, vina, sirovega bombaža, sirovih kož in sirovega tobaka, če so pošiljke opremljene z direktnimi mednarodnimi listi za tranzit preko ČSR v Nemčijo ali katero drugo državo, še bolj oddaljeno od Nemčije. Prav tako veljajo posebni popusti za sladkor, izvožen iz ČSR in deloma za drugo blago, izvoženo ali uvoženo v ČSR in potrebno za obutev. Poudariti je treba, da je sedanja tarifa samo začetek nadaljnjega dela, ker se bo še bolj izpopolnila. Ta tarifa daje interesentom velike olajšave in bo mnogo pripomogla k razvoju gospodarskega sodelovanja med Češkoslovaško in Jugoslavijo.

Evropska konvencija za mehki les

Zanimanje jugoslovenskega lesnega gospodarstva se je bilo v zadnjem času predvsem koncentriralo na vprašanje, kakšne posledice bo za nas imel zaradi sankcij zastoj izvoza lesa v Italijo in kje naj najdemo nova tržišča kot nadomestilo za izgubljeno italijansko tržišče. Tako je razumljivo, da nismo posvečali večje pozornosti konferenci evropskih držav, izvoznic mehkega lesa, ki se je vršila v Kobenhavnu. Po neuspehih sličnih konferenc v zadnjih letih se danes še ne da presojati, kakšen bo praktičen uspeh te konvencije, ki je bila o priliki te konference sklenjena med Švedsko, Finsko, Rusijo, Poljsko, Češkoslovaško, Avstrijo, Jugoslavijo in Rumunijo.

Kakor zatrjuje dunajski »Internazionaler Holzmarkt«, je opažati na evropskem trgu mehkega rezanega lesa čvrstejšo tendenco v cenah, ki jo pripisujejo sklenitvi te konvencije. V Kobenhavnu je v resnici uspelo združiti vse pomembnejše evropske producente mehkega rezanega lesa in se je kmalu nato konvencija za izvoz mehkega rezanega lesa (»Evropean Timber Exporters Convention«) v Berlinu konstituirala. Poseben pomen pripisujejo tej konvenciji zaradi tega, ker so imeli posamezni zastopniki za sklenitev te konvencije potrebna državna pooblastila. Konvencija je sklenjena za dve leti. Na osnovi podrobne cenitve pričakovane potrošnje v letu 1936. so bile posameznim državam dodeljene izvozne kvote, pri čemer so upoštevali tudi one države, ki se konference niso udeležile, to so predvsem Norveška in male baltiške države, upoštevan pa je tudi izvoz mehkega lesa iz Kanade in Zedinjenih držav v Evropo. Izvozne kvote, ki so bile tu določene, so naslednje: Finska 1,005.000 standardov, Rusija 950.000, Švedska 820.000, Poljska 313.000, Avstrija 275.000, Rumunija 223.000, Jugoslavija 168.000 in Češkoslovaška 96.000.

Nadaljnji dotok zlata in deviz

Tudi poslednji izkaz Narodne banke od 22. t. m. zaznamuje nadaljnji dotok zlata in deviz, in sicer skupaj za 18.7 milijona Din (nasproti 14.2, 17.5, 12.8 in 18.2 milijona Din v prejšnjih štirih tednih). V poslednjih petih tednih je znašal dotok zlata in deviz 81 milijonov stabilizacijskih dinarjev, kar predstavlja z oficielno premijo 105 milijonov Din. Kakor v prejšnjih tednih, so tudi v tretji četrtini decembra predvsem narasle devize izven podlage, in sicer za 14.1 na 331.0 milijona Din. Zlata in devizna podlaga pa se je povečala za 4.6 na 1460.4 milijona Din, predvsem zaradi povečanja zlata, v tresorih Narodne banke, ki je narastlo za 4.8 milijona Din. Zaloga kovanega denarja v nikelju in srebru se je tudi v tretji četrtini decembra povečala za 22.2 na 342.7 milijona Din, kar pomeni, da je v obtoku le za 857 milijonov Din. kovanega denarja v nikelju in srebru, dočim je lani ob tem času znašal ta obtok 958 milijonov, torej za 101 milijon več. Posojila so se v tretji četrtini decembra znova skrčila, in sicer za 6.1 na 1772.4 milijona Din.

Obtok bankovcev se je v tretji četrtini decembra zmanjšal za 25.2 na 4731.4 milijona Din in je bil pri tem za 493 milijonov večji nego lani ob tem času. Obveznosti na pokaz so se ponovno povečale za 67.9 milijona Din in so dosegle izredno višino 1508 milijonov (lani ob tem času so znašale obveznosti na pokaz le 1215 milijonov) Od gornjih obveznosti na pokaz odpade na žirovne račune 793.8 milijona Din (za 24.1 milijona Din. več) in na obveznosti na pokaz po raznih računih 709 milijonov Din (za 42 milijonov več).

Vrednost zlate in devizne podlage skupaj z oficielno premijo znaša 1876.6 milijona Din. ter kritje v zlatu in devizah 30.07% (prejšnji teden 30.18). Vrednost zlata v tresorih Narodne banke pa znaša s premijo 1705.4 milijona Din. in kritje v samem zlatu 27.33% (prejšnji teden 27.42).

Češkoslovaška v borbi proti nadprodukciji žita

Umetno dviganje cene pšenici visoko preko svetovne paritete, najprej z uvoznimi carinami, sedaj pa z uvedbo žitnega monopola, je povzročilo, da se je pridelek pšenice v Češkoslovaški v zadnjih letih znatno dvignil. Dočim je prej Češkoslovaška vsako leto uvažala znatne količ. pšenice, ima sedaj produkcijske presežke, ki so vedno večji. Tudi letos je bil pridelek znatno večji nego znaša potreba domačega konsuma. Žitna monopolska družba pa mora odkupiti po določenih cenah vse produkcijske viške producentov. Tako se kopičijo odvišne zaloge, ki jih družba ne more prodati doma, če pa bi jih hotela prodati v inozemstvo, bi za to pšenico lahko dosegla le znatno nižjo ceno, nego je znašala nakupna cena in bi država morala družbi nadoknaditi razliko. Težkoča pa je tudi v tem, da kakovost češkoslovaške pšenice po večini ni dobro in da potrebujejo mlini za primer boljšo pšenico, zlasti jugoslovensko. Ker tudi trgovinsko - politični oziri narekujejo Češkoslovaški, da nadalje uvaža pšenico četudi v manjših količinah nego pred leti, si prizadeva češkoslovaška vlada omejiti pridelek domače pšenice. Zato je letos uvedla prisilno omejitev površine pšeničnih posevkov.

Kakor se zdi, pa tudi odrejena omejitev zasajene površine ne bo prinesla zaželjenega uspeha. Te dni se je vršila glavna skupščina češkoslovaške žitne monopolske družbe, na kateri je ravnatelj družbe dr. Feierabend podal zanimivo poročilo. Dejal je, da je prehod od proste žitne trgovine k vezanemu žitnemu gospodarstvu v praksi mnogo težavnejši, nego se je splošno pričakovalo. Rentabilne vnaprej zajamčene žitne cene vsebujejo veliko nevarnost, ker povzročajo širjenje posejanih površin in naraščanje produkcijskih presežkov, ki jih ni mogoče vnovčiti brez velikih izgub. Odstranitev te nevarnosti se smatra za pogoj za nadaljnji obstoj sedanjega monopolskega režima. Samo vskladiščenje starih presežkov stane milijonske zneske. Omejiti je treba tudi nakup krmilnega žita, ki mu mora biti cena tako urejena, da ne bodo kmetje krmilnega žita prodajali družbi, temveč ga bodo porabili za krmljenje v zvezi z razširjenjem živinoreje. Z uredbo o maksimalni površini za pšenične posevke je češkoslovaška vlada napravila prvi korak v tej smeri. Uredba pa je prišla že pozno (v oktobru) in bo njeno izvajanje tudi težko kontrolirati. Zato so mnogi mnenja, da je treba produkcijo kontingentirati in bi potem žitna monopolska družba le v okviru kontingentov odkupovala pšenico po vnaprej določenih cenah, presežek preko kontingenta naj bi družba odkupovala po znatno nižji ceni, in sicer po ceni, po kateri bo lahko presežek vnovčila. Z razširjenjem živinoreje pa bi bila dana tudi možnost povečanja produkcije krmilnega žita.

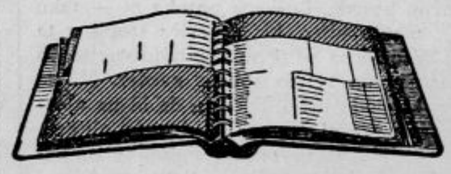

A G R I P P A,

švedska kartoteka v obliki knjige nudi vsakemu podjetju najhitrejši in najsigurnejši pregled v knjigovodstvu.

Ker se razven patentiranega mehanizma izdeluje vse doma, se je pocenila ta kartoteka za 50%.

Zastopstvo za Jugoslavijo

M. TIČAR,

Ljubljana, Šeleburgova ulica 1, kjer dobite tudi vse pisarniške in tehnične potrebščine v največji izberi in po najnižjih cenah.

Gospodarske vesti

= **Podaljšanje trgovinskega sporazuma z Grčijo.** Z izmenjavo not med zunanjim ministrstvom in grškim poslaništvom v Beogradu dne 25. t. m. se podaljša do konca januarja 1936. začasni trgovinski sporazum med kraljevino Grčijo in kraljevino Jugoslavijo od 7. septembra t. l.

= **Končana pogajanja zaradi plačilnega prometa z Madžarsko.** Kakor znano se je v početku decembra mudil v Beogradu madžarski delegat Takacz zaradi ureditve plačila trgovinskih obveznosti odnosno oprostitve madžarskih terjatev, ki jih je naša država blokirala. Prišlo je do sporazuma, ki ga je odobrila tudi madžarska Narodna banka. Vendar so v zadnjem času navzlic temu nastopile težkoče na madžarski strani. Narodna banka je ustavila nadaljnje deblokiranje madžarskih terjatev, ker niso bili izpolnjeni pogoji, ki jih je postavila. Nedavno se je madžarski delegat g. Takacz ponovno mudil v Beogradu, kjer je nadaljeval pogajanja s predstavniki naše Narodne banke in je končno prišlo do sporazuma. Gosp. Takacz se je vrnil v Budimpešto in je o doseženem sporazumu obvestil madžarskega trgovinskega ministra in tamošnjo Narodno banko. Kakor znano je predviden trojni aranžman med našo državo, Madžarsko in Češkoslovaško na ta način, da bi naša država s terjatvami v Madžarski odplačala Češkoslovaški del svojega kliринškega dolga. V tej zvezi je predstavnik Narodne banke g. Ljubisavljević odpotoval v Prago in je na potu imel ponovni sestanek z madžarskim delegatom g. Takaczem, kjer je prišlo še do razčiščenja nekaterih podrobnosti. Iz Budimpešte poročajo, da računajo v tamošnjih poučenih krogih v nekaj dneh z normalizacijo plačilnega prometa med Madžarsko in našo državo. Podrobnosti sporazuma še niso znane, vendar se zatrjuje, da bo sporazum zadovoljil interese obeh držav.

= **Plačevanje obveznosti nasproti Italiji za uvoženo blago.** Beograjsko »Narodno Blagostanje« poroča v najnovejši številki, da se je glede kliringa z Italijo pojavilo važno pravno vprašanje. Gre namreč za to, ali so dolžniki za uvoženo italijansko blago po poslednjem odloku naše Narodne banke dolžni v predpisanem roku poravnati svoje obveznosti. Prevladuje stališče, da ne obstoja nikaka obveza in da ni pravnih sredstev proti uvozniku, ki bi šele po predpisanem roku plačal v kliring dolžno vsoto.

= *Znižanje diskonta v Češkoslovaški.* V zvezi z ukrepi češkoslovaške vlade za splošno znižanje obrestne mere je češkoslovaška Narodna banka sklenila s 1. januarjem znižati diskontno mero od 3.5 na 3%.

= **Poravnalno postopanje** je uvedeno o imovini Vekoslava Terzerja, imetnika krojaškega ateljeja »Elegance« v Mariboru, Meljska cesta 2 (poravnalni upravnik Florijan Bender, zasebnik v Mariboru, Taborska 4. poravnalni narok 30. januarja ob 10, prijavni rok do 23. januarja, ponudba 40%) in o imovini dolžnice Antonije Karove, trgovke z mešanim blagom v Motniku (poravnalni upravnik dr. Ivo Potokar, odvetnik v Kamniku; prijava terjatev do 25. januarja, poravnalni narok 29. januarja ob 9. v Kamniku, ponudba 50%).

= **Odobrena zaščita.** Kmetijski minister je na osnovi uredbe o zaščiti kmetijskih kreditnih zadrug odobril zaščito naslednjim zadrugam: Hranilnici in posojilnici pri Dev. Mar. v Polju, r. z. z n. z. (odlog plačil za 4 leta od 18. oktobra t. l. dalje za obveznosti pred 15. februarjem t. l.; obrestna mera za stare vloge 2%); Posojilnici v Sv. Petru pod Sv. gorami r. z. z n. z. (odlog za 6 let od 18. oktobra t. l. dalje za obveznosti pred 31. julijem 1934; obrestna mera 2%); Posojilnici za župniji Sv. Vid in Planina, r. z. z n. z. (odlog za 5 let od 24 oktobra t. l. dalje za obveznosti pred 25. junijem 1934; obrestna mera 2%).

= *Živinski sejem v Ljubljani* se bo namesto v sredo 1. januarja (Novo leto) vršil dan pozneje t. j. v četrtek 2. januarja.

Srejem v vinarski in kletarski tečaj

V času od 1. marca do 30. novembra 1936 l. se bo vršil devetmesečni tečaj za vinarstvo, kletarstvo in sadjarstvo v bamovinskih trsnicah in drevesnicah v Pekrah, p. Limbuš pri Mariboru in v Kapelah, p. Slatina Radenci. V tečaj se sprejmejo dobro razviti in zdravi mladeniči v starosti od 16 let naprej. Prednost pri sprejemu imajo sinovi kmetskih posestnikov in viničarjev. Pouk v tečaju bo teoretičen in praktičen.

Gojenci imajo v zavodu brezplačno stanovanje in oskrbo, pridni in ubožni dobe razen tega še mesečni prispevek 30.— Din za nakup šolskih potrebščin in drugih malenkosti. Prošnje naj se izroče ali odpošljejo najpozneje do 10. februarja 1936 lета upravitelju enega izmed gori navedenih zavodov, v katerem želi biti vlagatelj prošnje sprejet.

Borze

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 4.29 milijona Din nasproti 3,98, 2.81, 6,50 in 6,63 milijona Din v prejšnjih štirih tednih. V privatnem kliringu so se proti koncu tedna tečaji za malekost dvignili. Ponovno so se okrepili avstrijski šilingi, ki so se v petek trgovali po 9.10. Tudi angleški funti so se v privatnem kliringu podražili na 249. Na svobodnem deviznem trgu so se tečaji prav tako nekoliko okrepili in so se ob koncu tedna trgovale svobodne tuje devize na bazi 16.35 — 16,42 Din za švicarski frank (prejšnji teden 16.20 — 16.30). Na tej bazi so se trgovali dolarji po 50 — 50.40 in francoski franki po 3.31 — 3,33.

Devize

Curih, Beograd 7.01, Pariz 20.2650, London 15,1775, Newyork 307.75, Bruselj 51.50 Milan 24,75, Madrid 42, Amsterdam 208,8750, Berlin 123.75, Dunaj 57.40, Stockholm 78,25, Oslo 76,25, Kobenhavn 67.75, Praga 12.74, Varšava 57,95, Atene 2.90, Bukarešta 2,50.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ *Chicago*, 28. dec. Začetni tečaji: *pšenica:* za maj 98.625, za julij 98.75; *koruza:* za maj 59.375.

+ *Winnipeg*, 28. dec. Začetni tečaji: *pšenica:* za maj 97.75, za julij 98.125.

BOMBAŽ

+ *Liverpool* (27. dec) Tendenca mirna. Zaključni tečaji: za dec. 6.20 (prejšnji dan 6.20), za maj 6.16 (6.16).

+ *Newyork*, (27. dec.) Tendenca mirna. Zaključni tečaji: za jan. 11.51 (11.51), za maj 11.11 (11.11).

ŽIVINA

+ *Svinjski sejem v Mariboru.* Na svinjski sejem dne 27. t. m. je bilo pripeljanih 19 svinj, prodanih pa je bilo 14. Mladi prašički 5 — 9 tednov stari so se prodajali po 60 — 100 Din za komad, 3 — 4 mesece stari po 120 — 170 Din in 5 — 7 mesecev stari po 200 — 240 Din. Za kilogram žive teže so se prodajale svinje po 5 — 6.50 Din, za kilogram mrtve teže pa po 7 — 9 Din.

VINO.

+ **Vinsko tržišče v dravski banovini** (28. t. m.) Vinska trgovina odnosno vinski konzum v dravski banovini se tudi v božičnih praznikih nista povečala. Megleno je bilo vreme, meglena pa je bila tudi kupčija. Malenkostni nakupi le malo izdajo oziroma se prav malo poznajo. Tako je bilo v mestih, tako tudi na deželi. Promet z vinom je sploh postal kočljiva točka, ki za bodočnost ne obljublja nič razveseljivega napredka. O povprečnih cenah se ne da več govoriti, ker vsak proda kakor pač more, prav ugodno pa nihče. Nejasno je še, kaj prinese prihodnje leto. Upajmo, pa, da bo razmajalo sedanjo stagnacijo, ki je v vseh vinorodnih državah skoro enaka, in se opaža tudi v Franciji in Italiji. Trgovski krogi računajo, da bodo tudi spomladi cene nizke, mi pa smo nasprotnega mnenja, kajti kleti se praznijo čeprav počasi in se bodo morale izprazniti.

Savinjskemu Ahasveru v spomin

Savinjska dolina, decembra 1935.

Presrečna si Savinjska dolina! Napočil je čas prebujenja tvoje zatirane »prosvete«. Zavita v meglo zmot in krivih naukov, nisi opazila v svoji sredi rešitelja v podobi »rodoljuba« in »državnega uradnika«, samozvanega — »Ahasverja Savinjskega«. Da, »rodoljuba Ahasverja« si prezrla in sedaj se ti maščuje. Podi se po tebi in te biča s svojim zlobnim in nesramnim peresom.

Tudi v neki trg je zašel (ime je postranskega pomena). Izbral je »slučajno« ravno 1. december in v »izložbi neke trgovine slučajno« opazil lepak, ki je vabil k proslavi praznika Zedinjenja. S svojimi prijatelji, ki jih je imel v trgu, je sklenil, da se je udeleži. Takoj pred »hramom pretepa« ga je njegov, sicer postrežljivi prijatelj pozabil (verjetno pod vtisi razgovora o Abesiniji!) opomniti na zanimivo dejstvo, da se je kljub slabemu vremenu in nasprotnemu vetru, zbralo ogromno Savinjčanov. Prezrl je tudi vozove okoličanov, ki so prišli, d atega, tudi zanje pomembnega dne manifestirajo za idejo jugoslovenstva. Pozabil je »rodoljub« omeniti, da toliko Savinjčanov v tem trgu še ni bilo zbranih pri nobeni prireditvi. No, bodi mu oproščeno! Saj nam je pozneje s svojim izvrstnim spominom dokazal, da bi govor prvega govornika, tudi po desetletnem ponavljanju, njega ne prepričal o ideji in ciljih tega »nacionalnega društva«.

Blagor savinjski kroniki, da je prireditev dalje zasledoval sam Veliki Ahasver: sedel je v kotu, ves mršav, v črnem židovskem kaftanu, in iz oči mu je bleščala zavist. . . »Uboga mladina!« je vzdihnil ob pol 22. uri, »ki trpiš v rokah brezsrčnih vzgojiteljev!« — »Pa brez zamere, gospod«, se je oglasil poleg njega star očanec, »pred tremi tedni« so pa otroci »špilali kar do polnoči!« »Da, da« se oglasi sedaj tudi Ahasverov prijatelj«, toda takrat so igrali — »Žrtev spovedne molčečnosti«, — danes pa v »Bratskem objemu!« Še parkrat je Veliki Ahasver obrnil list v svoji beležnici, in pogledal prijatelja, čigar sinko je »tudi sodeloval«. Kajti, program je bil končan in navdušenju ni konca.

Toda! Ob pol 3 uri zjutraj se je v Ahasverovi roki zasvetil rdeč svinčnik in odprla se je nova stran njegove beležnice. Da, ob pol 3, kajti Ahasver ni rad med zaposlenimi, čeravno je ura bila že pol 6. zjutraj. Pa to ni važno! Važno je to, da se bo vsa veličina proslave lahko zabrisala z eno besedo »pretep«! Niti ni važno da so pretep izzvali »ahasverčiči«, temveč važno je, da se je »pretep« odigral v hramu že omenjenega »nacionalnega« društva. Zapisal in podčrtal je v dnevniku zadnjega, ki ga je redar odpeljal v zapor, ni pa pripisal, da imenovani sploh ni član tega »nacionalnega društva«. Ni našel mesta v svoji beležnici za te »ahasverčiče«, ki podobne prireditve končujejo z nožmi, ni jih hotel poznati v zaporih sodišča omenjenega trga. Zamerili bi skoraj njegovemu dobremu prijatelju, da mu tega ni razložil, če ne bi vedeli, da je o tem bil poučen že sam. . .

Ker smo tudi mi prijatelji gospoda Ahasverja in obenem tudi prijatelji Savinjske doline, povemo samo njemu, da smo dosedaj podobne male dogodivščine obravnavali medsebojno ali pa smo bili posvarjeni raz prižnico, kar nam je popolnoma zadostovalo. Saj smo pred leti na tomboli nekega društva doživeli, da je neki Verohas povzročil nemali škandal, pa smo si sramežljivo zakrili oči in molčali; opazovali smo nekoč tudi jezo Sahaverja nad Hasaverjem, ker je Sahaver mrzil, kar je Hasaver ljubil; in še, ko je Verahas. . . pa še posvaritve ni bilo od nikoder. Sedaj pa prižnica, ta časopis in oni časopis, pa morda še kak mesečnik. Prijatelj, Ahasver, svetujemo vam: ne delajte razdora tam, kjer je dosedaj vladala sloga, če že nečete pometati pred svojim pragom.

Bodoči Maribor

Maribor, 27. decembra

Pred nedavnim so se zaključili in razgrnili izpremenjeni regulacijski načrti, ki se nanašajo na tisti del Maribora, ki leži več ali manj ob vznožju naše lepe Kalvarije. Ti načrti obsegajo mestni kompleks, ki meji proti severu na Kalvarijo in ki zavzema ves prostor ob Badlovi, Vinarski, Kamniški, Koroščevi, Čopovi in Vrbanovi ulici. Na tem prostoru, ki bo v par desetletjih popolnoma zazidan in kjer že danes stojijo najlepše mariborske vile (Hutterjeva, Majerjeva itd.), so v posebnem zaščitnem pravilniku rezervirane parcele za bodoče javne zgradbe. Tam naj bi nekje stal sanatorij za zasebne nameščence, tukaj se bo postavilo nameravano mariborsko novo bogoslovje, semkaj bodo prišle nove šolske stavbe. Ugodna lega, zdrav zrak in še druge okolnosti dajejo temu mestnemu delu tiste prednosti, ki prihajajo v poštev pri te vrste stavbah.

V smislu tega načrta je zamišljena tik ob vznožju Kalvarije lepa promenadna pot, ki se bo vila severno Badlove ulice tja do Racerjevega dvora. Vzporedno s to novo ulico tečejo na jugu Vinarska ulica in njen podaljšek, Kamniška ulica ter Koroščeva ulica. Vse te tri ulice imajo s svojimi stranskimi ulicami skupno tekališče v Vrbanovo ulico in s tem proti brvi v koroškem predmestju. Zanimivo je v tem načrtu, da se na prostoru, kjer je danes vinarska in sadjarska šola, predvideva otroška bolnišnica, dočim naj bi se vinarska in sadjarska šola, kakor krožijo informacije, združila s svečinsko banovinsko kmetijsko ustanovo, ki se nahaja v prostorih svoječasne admontske graščine, ki je, kakor znano, prešla v banovinsko last.

Na ta način se bo pod mično mariborsko Kalvarijo ob njenem vznožju, kjer so nekoč v hallstattski dobi ti kompleksi bili dodobra naseljeni, kakor dokazujejo izkopanine ob Koroščevi ulici, razvil povsem novi »gosposki« Maribor z lepimi novimi vilami in stavbami sredi vrtov in zelenja, dočim se zunaj ob periferiji magdalenskega okraja in pod Pohorjem oblikuje mesto v vedno izrazitejši center našega delavstva in državnega in zasebnega nameščenstva.

Maribor rase navzlic mnogoterim udarcem, ki so prišli nadenj z ukinitvijo velikega županstva, preselitvijo kontrole dohodkov itd. Predvsem je razvoj tekstilne industrije tisti činitelj, ki daje Mariboru možnosti razmaha in napredovanja ter rasti, saj živi od nje na tisoče delavstva in zasebnega nameščenstva. Z velikomestno preureditvijo Tomšičevega drevoreda, Zrinjskega trga in Trga Svobode ter izoblikovanjem »gosposkega« Maribora pod Kalvarijo bo Maribor dobil povsem nove konture in obrise. Saj pravijo že danes Nemci, ki so morali ob prevratu zapustiti Maribor in ki niso bili dolgo vrsto let v Mariboru, ko prihajajo v Maribor: »Za božjo voljo, kaj ste iz Maribora napravili.« Kaj poreko čez nekaj let? Maribor ni sorazmerno pod avstrijsko nadvlado v sto letih toliko napredoval, kolikor je v povojni dobi, predvsem pa v zadnjih petih, šestih letih.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Nedelja, 29. decembra: Ob 15. **Trije vaški svetniki.** Izven. Globoko znižane cene od 20 Din navzdol. Ob 20. Moliere. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 30. decembra: Moliere. Red Sreda.

Torek, 31. decembra: Ob 21. Vesela božja pot. Izven. Znižane cene.

OPERA

Začetek ob 20.

Nedelja, 29. decembra: Ob 20. Prešmentani grad. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 30. decembra: zaprto.

Torek, 31. decembra: Ob 21. Prešmentani grad. Izven. Znižane cene.

Abonente reda Sreda opozarjamo, da imajo jutri, v ponedeljek, za svoj abonma predstavo »Moliere« v drami, in to zaradi tega, ker je v sredo že drugič praznik.

Na Silvestrovo bosta predstavi v drami in operi ob 21. uri.

Šentjakobsko gledališče

Začetek ob 20.15

Nedelja, 30.: Matasanovega Naceta nesrečna snubitev (Maksel).

Sreda, 1. jan.: Matasanovega Naceta nesrečna snubitev. (Maksel).

Mariborsko gledališče

Nedelja, 29. decembra: Ob 15. **Majda.** Znižane cene. Ob 20. Bajadera.

Ponedeljek, 30. decembra: zaprto.

Torek, 31. decembra: Ob 21. uri Veseli kmetič. Prvič.

Motorni železniški promet na Češkoslovaškem

Na Češkoslovaškem obratujejo motor. železniška vozila že nekoliko let in izkušnje z njimi so zelo dobre. Motorni vlaki so postali važen činitelj češkoslovaškega železniškega prometa, zato njih število čedalje bolj rase.

Lansko leto je število kilometrov, ki so ga opravili ti vlaki, zraslo že na 20 milijonov, to je skoraj 40 odstotkov več nego l. 1933. Ob pričetku letošnjega leta so državne železnice razpolagale za osebni promet s 155 motornimi vozovi, 237 avtobusi na tračnicah, 6 vozovi za prevoz časnikov in 7 lokalnimi traktorji. Odslej so spravili v promet spet 20 motornih voz, 2 motorna voza za ozkotirne proge, 20 avtobusov na tračnicah, 2 tovorna motorna voza in 132 motornih priklopnih voz.

Železniška uprava bo sedaj naročija 2 nova motorna brzovlaka, ki bosta vozila s povprečno brzino 130 km in ki bosta obratovala med važnimi centri Češkoslovaške, po potrebi pa bosta rabila tudi za brze zveze z velikimi češkoslovaškimi kopališkimi kraji. Ta dva vlaka bosta opremljena z vsem mogočim komfortom.

Kraljestvo mode

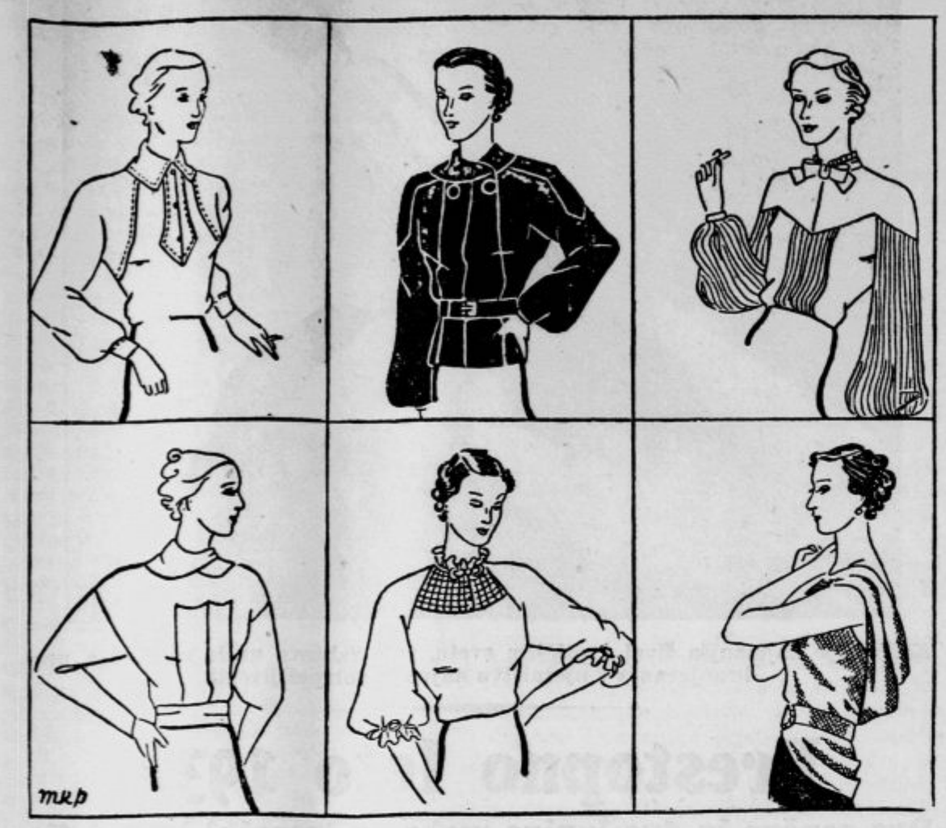

Nove bluze

Treba je bilo gospodarske krize, da smo dobili bluzo v njeni sedanji obliki, tisto moderno bluzo, ki nam v zvezi s primernim krilom nadomesti vsako obleko. Saj to živi v vsaki ženski: želja po izpremembi, po nečem novem in prav zato se moda tolikanj menja. Kje so tisti časi, ko si je žena brez posebnega premisleka lahko kupila novo obleko, če se je naveličala stare! Danes je v večini gospodinjstev nova obleka problem, bluza pa je samo pol problema: polovico manj blaga je treba zanjo polovico manj je stroškov... Moda je občutljiv barometer za — denarne prilike v ženskem svetu. Ustvarila je torej nove bluze, nešteto novih bluz, ki jih ne nosimo samo v zvezi s kostumom, temveč kot samostojno oblačilo s krilom, za dopoldne, popoldne in celo za zvečer. In končno so še žene pozabile, da se jim je bluza priljubila, ker je tako praktična in poceni in so si nabavile novo bluzo — ker je tako zelo moderna...

Seveda se sportne bluze vsako leto najmanj menjajo. Že praktični oziri zahtevajo, da jih vedno izdelamo iz svetlega pralnega tvoriva in da jih čim bolj preprosto in udobno ukrojimo. Visok dečji ovratnik, koničasto vstavljen, ozek plastron, moške manšete in prešiti robovi poudarjajo strogi slog naše sportne bluze, ki prav zaradi svoje preprostosti tako mladostno učinkuje (1. skica).

Novost je dopoldanska bluza iz temnega žameta, ki ima dolžino kazaka. Spredaj je razdeljena v tri šive, zapnemo pa jo s svetlo, kovinasto zapono na pasu in z dvema enakima gumbome ob vratnem izrezu. Jako moderni so kimono rokavi, ki jih pri našem modelu še poudarjajo na ramenih vstavljeni deli v podobi podaljšanih, koničasto zaključenih epolet. (2. skica).

Vsi motivi letošnje mode se ponavljajo pri novih bluzah. Tako priljubljeni plisirani ali nagubani deli se pri bluzah uveljavljajo v lepih širokih rokavih, ki so od ramen pa do zapestja plisirani in zapeti z ozko in tesno manšeto. Na naši skici soglašata z rokavi spredaj vstavljen, plisiran del in plisiran, pokončen ovratniček, ki ga napol zakrijemo z mehko položeno in v pentljo zavezano progo (3. skica).

Moderne popoldanske bluze so večinoma iz bleščeče svile ali iz nežnega svilenega muslina. Bluzo iz bleščečega krepsatena vam predoči naša četrta skica. Posebno pozornost zaslužijo široko zasnovani kimono rokavi, ki se pod komolcem zožijo v tesne in dolge manšete. Majhen drapiran ovratniček in tri zobčasto vstavljene gube še podčrtajo videz modne posebnosti.

Na roko nabrani deli, ki smo jih toliko videli na lepih poletnih oblekah, so se nam ohranili na prozornih muselinastih bluzah, kjer tako lepo soglašajo s starinsko nežnostjo tvoriva. Raglansko ukrojena bluza, ki jo vidite na naši skici, ima pod tesnim vratnim izrezom vstavljen nabran del, ki ga zaključi pokončen volanček. Vratni izrez in poldolge, nabrane rokave zavežemo s pentljami iz svilenega žameta enake ali kontrastne barve (predzadnja skica).

Odkar je moda ustvarila večerne kostume, so dobile večerne bluze novo pravico do obstoja. K takemu kostumu si navadno omislimo dve bluzi. Prvo, bolj preprosto, nosimo v zvezi z jopico, drugo pa oblečemo ob posebno slavnostnih prilikah in mora biti tako elegantna, da ima v zvezi z večernim krilom videz velike večerne obleke. V ta namen svetujemo bluzo iz srebrnega ali zlatega lamèja, ki je ob globokem hrbtnem izrezu moderno drapirana, kakor vidite na naši zadnji skici.

Žrebičje krzno je moderno

Že več let je žrebičje krzno v modi, saj je razmeroma poceni in izredno trpežno, tako, da si ga lahko privošči tudi manj premožna dama. Letos prinaša moda poleg celih plaščev tudi kep iz takega krzna, ki je posebno praktičen, ker ga moremo uporabiti tudi kot večerno ogrinjalo. Čez dan ga nosimo na plašču ali na kostumu, če pa je dovolj širok in dolg, ga vzamemo kar čez obleko.

Na zimskih sprehodih

Je vaš pasji prijatelj izpostavljen vlagi in mrazu in zato vam predlagamo zabavno in lahko ročno delo: napravite mu plašček iz povoščenega platna, ki ga podložite s flanelo. Tak plašček morate seveda izdelati v moderni živi barvi, ki se sklada z barvo njegove ovratnice. Zapnete ga na ramenih in pod trebuhom, kakor to kaže naša skica.

Zdravniška posvetovalnica

»K. K.« Mnogo sredstev anonsirajo proti temu zlu, ki podkopava temelje socialno urejene družbe. Žal ne koristi niti eno marveč služi to zlo nekaterim špekulantom le v brezvestno izkoriščanje. Edino uspešno sredstvo, ki se često obnese, vsaj za nekaj časa, je internacija do popoldne abstinence. Doma se to zaradi razmer ne da izvesti. V poštev prihajajo specijalni sanatoriji, pri nas opazovalni oddelki in bolnice za duševne bolezni.

»M. I. S. S«. 1. Večkrat dnevno se umivajte s toplo vodo in milom. Enkrat dnevno pa si mesta namažite s 5 odstot. formalinovim spiritom. Dobro bi bilo, da si pod pazduhami vložite mehke platnene čiste krpice, ki jih večkrat izmenjavajte, to pa zato, da vam popijejo pot ter tako preprečijo razkroj in slab duh in druge neprijetnosti. 2. Menjajoče kopeli v vroči in mrzli vodi z dodatkom glarma ali čreslovine. Uspeha po par dneh seveda ne smete pričakovati. Priporočamo tudi maziło »Dermotherma«. Važna je obutev. Topla, volnena obleka in prostorni čevlji. Usnje se ne sme prilegati koži, ker ista na takem mestu ozebe. Med usnjem in kožo bodi zadosten zgoščen prostor kot izolator. Zato si dajte delati čevlje po meri.

»A. S.« Lj. To nadlogo ste nalezli najbolj verjetno pri intimnejšem dotiku z osebo, ki trpi na tem. V glavo običajno ne zaidejo. Odpraviti te živalce ni težko. Prizadeta mesta si temeljito očistite s tem, da ostrižete lase in nato temeljito umijete s toplo vodo in milom. Nato si mesta dobro namažite s sivo mažo. Perilo menjajte in dobro prekuhajte. Prihodnjič pazite, s kom imate posla. Iz nič ni nič.

»Ekcem«. Objektivnih poročil o tem zdravljenju še ni, razen tega še ne moremo reči, kaj je na stvari. Vendar metoda ni nova. Sličnih poizkusov je bilo že več, vendar se, žal, doslej še niso obnesli. Tudi v tem primeru je treba, da nima nekaj časa, da nam praksa pokaže, kakšna je praktična vrednost. Teoretično je vsekakor nujno in zamisel tudi pravilna, le žal se teorija in praksa prečesto ne vjemata. Za vas veljaj nasvet, da se ravnate po dobljenih navodilih. Predvsem je treba odpraviti osnovno zlo.

»Špr. Zg. Sv. K.« To je čest pojav, ki ima svoj izvor v želodčnem mišičevju. Večinoma ta nadloga mine sama po sebi v drugi polovici prvega leta. Dokler teža pravilno napreduje, ne znači to nič. Prosimo vas, da nam sporočite višino in težo, da vam smemo svetovati.

VAŠE GESLO NAJ TOREJ BODE:
ZA VAŠO KOŽO
ZA VAŠE LASE
ZA VAŠEGA OTROKA
SEMO SILK
MILO
ŠAMPON
OTROŠKO MILO
Z DODATKOM NARAVNE SVILE

Največji evropski teleskop — na kredit

V zvezdarni v Baslu so prejeli te dni največji teleskop v Evropi. Premer mu je več nego 120 cm. Zvezdarna pa za sedaj še nima denarnih sredstev, da bi ga plačala.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

ŠAH

Ustanovni občni zbor Slovenske šahovske zveze je pokazal, da smo enotna organizacija šahistov dravske banovine na trdnih temeljih. Udeležilo se ga je po delegatih 20 klubov (torej nad polovico obstoječih), ki so prijavili skupno 736 članov. Zastopani so bili Ljubljanski, Šentpeterski, Amaterski, Železničarski š. k., Triglav, Omladina, Lovšin, Šiška, vsi Ljubljana: Mariborski š. k., SK Železničar in Udruženje jug. nac. žel., vsi Maribor; Celjski š. k. in Gaberje, oba Celje in nadalje Črna, Kranj, Medvode, Mežica, Močilnik-Vrhnika, Škofja Loka in Trbovlje. Brzojavno se je javil tudi Slovenjgradec. Za predsednika zveze je bil soglasno izvoljen g. Anton Kozina, ki si je že kot predsednik pripravljalnega odbora pridobil za zvezo velike zasluge. Poslovni in revizijski odbor zveze sta bila sestavljena v smislu pravil za sedaj po veliki večini iz Ljubljančanov; (od ostalih imajo Maribor 2, Celje, Trbovlje in Kranj po 1 zastopnika). To je bilo za začetek potrebno, ker bo moral sedaj odbor posebno intenzivno delati; za bodoče pa je bil sprejet izpreminjevalni predlog Mariborskega šahovskega kluba, po katerem bodo tudi drugi klubi lahko dobili v odboru močnejše zastope.

Zveza si je stavila za prvo poslovno leto lep program: hoče predvsem organizirati medklubsko prvenstveno tekmovanje vseh svojih klubov, eventuelno tudi turnir posameznikov za prvenstvo Slovenije. Članarina je bila sporazumno določena zelo nizko: 3 Din za vsakega člana kluba na leto. Ta znesek bodo gotovo zmogli vsi klubi, zvezi pa bo tudi s tem pomagano. Obširno je bilo na občnem zboru obravnavano razmerje zveze do Jug. šah. saveza, ki mu bo zveza pripadala kot podzveza. Po pojasnilih, ki jih je dal navzoči zastopnik saveza, njegov prvi podpredsednik univ. prof. g. dr. Kasal, je upati, da bosta mogli obe instituciji složno sodelovati in tako krepko delati za razvoj našega šaha, vsaka v svojem delokrogu. Za častnega zveznega predsednika je bil izvoljen naš prvak in velemojster g. univ. prof. g. dr. Vidmar, ki mu bo zveza poklonila tudi lep spominski album, v katerega so se vpisali vsi delegati.

Dne 19. dec. je nenadoma umrl v Beogradu prof. Miodrag Kondić, eden najboljših šahovskih organizatorjev v naši državi. Slovenskim šahistom morda manj znan, si je stekel za naš šah v nekaj letih izredne zasluge. Njegovo delo je bilo med drugim organizacija prvega nacionalnega mojstrskega turnirjav Beogradu in naše udeležbe na olimpijadi v Varšavi. Kot skromen, nadvse vesten in agilen šahovski delavec je mnogo storil tudi za beograjski šah, ki bo z njim utrpel pač težko nadomestljivo izgubo.

V Hastingsu je začel te dni vsakoletni božični turnir. Igrajo Flohr, dr. Tartakower, Keres, Fine in Menčikova kot inozemci ter Angleži Thomas, Winter, Aleksander, Michel in Tylor. Udeležba je letos slabša kakor druga leta in bi bila še slabša, da ni estonski državni predsednik omogočil s kritjem potnih stroškov udeležbo tudi mlademu Keresu.

★

Na Kautskyjevem memorialnem turnirju v Pragi je zmagal mladi Pelikan z 10 iz 14. To je letos že ponovni njegov uspeh, saj je odlično igral tudi na olimpijadi v Varšavi. Drugi šele je Opočensky z 9½, tretji dr. Skalička z 9. Slede Kubanek 8½, Zita in Hašek 7½ itd.

★

Revanžni match Euwe-Aljehin se bo po najnovejših vesteh vršil šele l. 1937. Do takrat ostanetorej Euwe vsekakor prvak.

Dunajska partija

Beli: dr. Aljehin — Črni: dr. Euwe

(27. partija matcha; Haag, 6. dec.)

1) e2—e4 — e 7—e5
2) Sb1—c3

Aljehin je moral igrati to partijo za vsako ceno na zmago in preseneti zato nasprotnika s to staro otvoritvijo, ki jo danes samo še romantik Spielmann včasih v turnirjih uporablja.

2) . . . . . — Sg8—f6
3) Lf1—c4

Vendar je Aljehin pripravil za otvoritev nekaj novega. Ne igra preostrega, običajnega 3) f4, temveč solidnejšo potezo z lovcem, ki je doslej veljala radi odgovora Se4: kot slaba za belega.

3) . . . . . — Sf6 : e4
4) Dd1—h5!

Zelo stara, toda dobra poteza. Slabo je 4) Lf7:+, Kf7:, 5) Se4:, d5 in črni pride radi močnega centra ter dveh lovcev v prednost.

4) . . . . . — Se4—d6
5) Lc4—b3 — Lf8—e7
6) Sg1—f3 — Sb8—c6
7) Sf3 : e5 — Sc6 : e5

Po tej potezi zadrži beli veliko prednost. Bolje je bilo o—o in nato Sd4.

8) Dh5 : e5 — 0—0

Beli je dobil žrtvovanega kmeta nazaj in stoji prosteje predvsem, ker skakač d6 ovira razvoj črnih figur.

9) Sc3—d5 — Tf8—e8
10) 0—0 — Le7—f8

Seveda tudi Lf6, 11) Sf6:+, Df6:, 12) Df6 : gf6 :, z obupno končnico za črnega ni bilo bolje.

11) De5—f4 — c7—c6

V poštev je prihajalo še b6, nakar bi bilo 12) Sc7:?, radi Te4! napačno.

12) Sd5—e3 — Dd8—a5
13) d2—d4

Se bolje morda 13) d3, da bi ostalo polje e4 zavarovano.

13) . . . — Da5—h5
14) c2—c3 — Sd6—e4
15) f2—f3 — Se4—g5

Ne Ld6?, 16) Df7:+! itd.

16) d4—d5!

Prepreči d7—d5 in grozi s 17) h4 ujeti skakača.

16) . . . — c6 : d5
17) Sc3 : d5 — Sg5—e6
18) Df4—g4! — Dh5—g6

Po Dg4:, 19) fg4: bi bila grožnja Sc7 ter nato Lf7:+ prehuda.

19) Lc1—e3 — b7—b6
20) Ta1—d1 — Lc8—b7
21) Dg4 : g6

S tem forsira beli po dovršenem razvoju končnico, v kateri stoji pač na zmago. Odloči poleg boljše pozicije belih figur slabi črni d- kmet ter dvojni g- kmet, med tem ko so beli kmetje kompaktni.

21) . . . — h7 : g6
22) Tf1—e1 — Ta8—c8
23) Kg1—f2 — Lf8—c5
24) Le3 : c5 — Lb7 : d5

Seveda ne takoj Sc5:, radi 25) Se7+.

25) Lb3 : d5 — Se6 : c5
26) Te1 : e8+ — Tc8 : e8
27) b2—b4!

Odločilno. Ne gre sedaj Sa4, 28) Lb3, Sc3:, 29) Td7: in beli dobi vsaj še kmeta.

27) . . . — Sc5—e6
28) Ld5 : e6

Beli pravilno zračuna, da je tudi končnica trdnjav zanj dobljena.

28) . . . — d7 : e6
29) Td1—d7 — Te8—c8

Na Ta8 bi prišel še beli kralj pravočasno na damsko krilo.

30) Td7 : a7 — Tc8 : c3
31) Ta7—a8+ — Kg8—h7
32) a2—a4 — Tc3—b3

Nekoliko bolje Td4 ali Tc2+.

33) b4—b5 — g6—g5
34) Kf2—e2

Prednost belega obstaja v tem, da beli kralj lahko hitro dospe do svojega prostega kmeta, črni kmetje na kraljevem krilu pa so nenevarni.

34) . . . — e6—e5
35) Ke2—d2 — f7—f6

Po Tb2+, 36) Kc3, Tg2:, 37) a5, ba5:, 38) b6 črni ne bi prišel s trdnjavo pravočasno nazaj.

36) Kd2—c2 — Tb3—b4
37) Kc2—c3 — Tb4—d4

Po Tb1 bi hitel beli kralj na c6.

38) Ta8—a6 — Kh7—g6
39) Ta6 : b6 — Td4 : a4
40) Tb6—a6 — Ta4—d4
41) b5—b6

To potezo je Aljehin kuvertiral. V odmoru se je Euwe brez nadaljnje igre vdal, ker se je prepričal, da mora za b- kmeta, ki mu pomagata kralj in trdnjava, dati celo trdnjavo. — Aljehin je igral vso partijo enturat izvrstno!

Vasja Pirc.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»Čudovito, kako je vaša hči pravkar zaigrala Beethovnovo sonato!«

»Kaj ne? In pri tem je bila to povsem cenena izdaja!«

★

Krvnik: »Kaj je vaša zadnja želja?«

Obsojenec: »Da bi za pet minut zavzeli moje mesto, ker bi rad pogledal, ali je vrv dovolj trdna.«

★

»Nekaj dobrega pa je bilo vendarle na tem, da smo našo Špelo poslali v tečaj za kuhanje!«

»Kako to, saj smo morali vendar vse podariti beračem?«

»Nu, zato pa ni sedaj nobenega več v bližino.«

★

Mali Peter je nekam založil svoj atlant. Stara teta hoče po svojega. »Toda, teta, ali je tudi Amerika že na njem?« meni Peter.

★

Vajenec Peter je prišel zadnjič na delo s cvetko v gumbnici. Njegov gospodar ga je nekaj časa gledal, potem je dejal: »Veš kaj, bolje bi bilo, da si jo vtakneš v ušesa. Tam bi imela dovolj zraka, svetlobe in vlage!«

Janko Kac:

MOLOH

Socialno zgodovinski roman 8

»Herrlich!« se je zasmejal Süsstrunk in se udaril po napetih bedresih. »Gospod šef, ako bomo utegnili, se bomo morali tudi mi pomladiti v Savinji«.

»Zakaj pa ne!« je pritrdil Uhlich, računajoč pri sebi. »Nepokvarjeno ljudstvo, ki še zna ceniti sram. S takim se da...«

Misel se je naglo pretrgala pri pogledu na dogodek, ki se je odigraval pred gostilno ob cesti. Pet parizarjev je stalo tam, na vsakem trije polovnjaki. Pri zadnjem vozu se je gnetla v polkrogu gruča ljudi. Sredi med njimi je zgrabil široklečen in naseden goloroki hrust zadnji sod, ga naslonil na prsi in ga postavil, spuščajoč ga po sebi, varno na tla. Da se mu niso napele mišice na rokah nakor gabrove grče in bi mu ne bile nabrekle vratne žile kakor debeli konopci, bi mislil vsakdo, da je sod prazen. Med odobravanjem gledalcev je ostal prihod poštne kočije neopažen.

»Že spet uganjaš svoje štiklce, Tepkar!« je zaklical Bantan, ko je ustavil sredi klanca uprego. Vsi so se obrnili in videli, da stopajo trije gospodje iz voza.

Tepkar si je obrisal prašne roke ob beli predpasnik in se namuznil:

»Tebe, Bantan, dvignem z eno roko s kozla in te postavim nazaj, kakor je angel Habakuka.«

»Dvakrat hvala, če me pustiš pri miru. Onihle«, je pokazal na tujce z glavo Bantan, »se primi! Z Dobravcem barantajo za mlin. Blez mislijo postaviti tam tvornico. Niso brez njega, kakor ve povedati Wolf«, je pomencal postiljon s palcem in kazalcem desnice, medtem ko je njegova levica zamahnila z bičem. Navzlic klancu so konji naglo potegnili, saj je bila kočija znatno lažja.

Že se je okrenil Tepkar, da pozdravi gosposke goste, ko mu je klical inženjer Filipitz, njegov stalni nedeljski gost:

»Bravo, gospod Tepkar! Zdaj ga pa še nazaj postavite na voz, da bosta gospoda videla«.

»Stavo sem sicer že dobil,« se je okrenil Tepkar k trebušatemu možaku za seboj, ki je v zadregi vrtel velik srebrni ključ na težki verižici in momljal:

»Seveda, no ja, seveda«. Stavil je bil namreč oštir z vinskim prekupcem, da dvigne sam polovnjak z voza. Če izgubi, plača petdeset goldinarjev, če pa sod dvigne, ga lahko zvali v svojo klet.

Ponosen je bil Tepkar na svojo moč in se ni dal dosti prositi. Zgrabil je polovnjak za froše, ga naslonil nase, se nagnil nazaj in valjal kakor po živih legnarjih sod po nogah in trebuhu, dokler ni dosegel prs in višine voza. Kakor otroka v zibelko je varno položil sod znova na voz. Vsi prisotni so zaverovani gledali igro jeklenih mišic in stiskali pesti, kakor da mu pomagajo pri napornem delu.

Nekdo pa ni gledal oštirja. Bil je Uhlich. Njegove sive oči so se pasle na gledalcih — kmečkih fantih. Kakor dober kmet voliče na sejmu je ocenjal svojo bodočo čredo. »Dobri bodo. Zdravje in moč sta v njih«.

»Andrejc,« je poklical Tepkar hlapca, »prinesi legnarje in spravi sod z voza!«

Hlapec je stopil po legnarje v klet. Tedaj pa je prijel Filipitz Tepkarja za roko in ga seznanil s tujcema.

»V čast mi je, gospoda«, se je poklonil oštir in povabil tujca v hišo. Še preden so vstopili, se je obrnil Süsstrunk k Tepkarju:

»Poznate gospoda Dobravca?«

»Dobravca — Janeza? Kdo ga ne pozna!« je veselo začuden vzkliknil oštir.

»Ponj pošljite z vozom in naročite, da ga čakata Tržačana«, je naročil Süsstrunk. Andrejc je že prislonil pod voz legnarje, ko je stopil k njemu gospodar in mu velel, naj takoj zapreže in se pelje po Dobravca in pristavil: »Pa flisaj se!«

»Se bom, se bom!« je odgovoril Andrejc in že valil sod z voza. Tepkar je stopil za gosti.

»Kaj celo v nedeljo nimate pivcev«, se je zavzel Uhlich nad praznoto v nizki, veliki pivski izbi.

»Popoldne šele pride gospoda iz Celja«, je pojasnjeval Tepkar.

»Kaj pa domačini, domačini?« je povpraševal nadalje Uhlich.

»Domačini?« se je nasmehnil oštir. »Trikrat na leto jih vidim pri sebi: na pustni večer, na velikonočni ponedeljek in na god sv. Ane, stare farne patrone. S čim bodo pa tudi pili, ko je božjak v hiši komaj vsake kvatre. Korenje in repa, repa in korenje sta vsak dan kakor v koritu tudi na kmečki mizi.«

Uhlich je stisnil oči in računal: »Bodo, bodo pravi. Malo piti, malo jesti jim damo, pa bodo naši...« Süsstrunk se je čudil:

»Ali krompirja ne poznajo?«

»Nekateri se ga z vso silo otepljejo, češ da je strupen«, je odvrnil Tepkar.

»Hahaha! Krompir — strupen. Ta je pa lepa! Trst ga poje vsak dan na stotine kvintalov, pa je kljub temu še živ«, se je smejal Süsstrunk.

»Res so se zastrupili nekateri, ki so jedli zelene semenske jagode z vrha krompirjevke«, je pojasnjeval oštir. Takrat je stopila v izbo zajetna gospodinja Helena in pozdravila goste:

»Moj poklon, gospodje! Morda želite kaj prigrizniti: postrve, rake, piščanca, prekajeno svinjino...«

»Rake imate?« je oživel Uhlich. »Že dolgo jih nisem jedel. Julius«, se je obrnil k sopotniku, »naročiva jih.« Ko je le-ta prikimal, je zaklicala gospodinja v kuhinjo:

»Urša, prinesi košaro z raki, da si jih gospoda lahko izbere.«

Oberoč je prinesla kuharica Urša kakor mernik veliko košaro, v kateri so med koprivjim zelenjem gomezeli cel čevelj dolgi raki. Gostje so se čudili lepim živalim in izbrali vsak po dva.

Ker je krop že vrel na ognjišču, je bila kmalu gotova malica, ki je šla, zalivana z lahkim paškim vinom, gostom tako v slast, da je kar niso mogli prehvaliti. Inženjer Filipitz je pojasnjeval Tržačanoma posebnosti doline, Tepkar pa je dodajal krajevne. Tržačana sta povedala, da ima podjetje tri tvornice, dve v Trstu, eno pa v Ajdovščini na Krasu. Tepkar, ki mu je bil kraj znan kot vozniku, je vprašal med živahnim pogovorom:

»Tako veliko reč mislite tudi tu postaviti?«

Süsstrunk je že odprl usta, pa je medtem pogledal Uhlicha, ki je zamižal, spustil debel oblak dima iz ust in počasi spregovoril:

»Bomo videli. Če bo lega ugodna, morda še večjo.«

»Bog daj, da bi uspelo!« je želel Tepkar. »Za marsikoga bi bil to kos kruha.«

»Še za vas morda kakšen krajček«, se je namuznil Filipitz.

»Saj bi bilo komaj sedaj, ko nam grozi železna cesta«, je odvrnil oštir.

»Ki bo vse na glavo postavila, kakor je že drugod«, je pristavil Uhlich. »Nemara bo tovorjenje na njej dražje, toda hitrejše bo vsekako. Čas je pa čedalje dražji.«

Tepkar ni bil neumen in je že mnogo sveta izkusil do svojih štiridesetih let, toda zanj niso bile te besede umljive. Bil je pač tudi kmet, ki ni gospodar, temveč suženj časa in vremena.

Pet dni na dnu morja

Učenjak v družbi fosforescirajočih pošasti — Živci izdali raziskovalca

Uspehi ameriškega raziskovalca morskih globin Williama Beeba, ki je 900 m pod morsko gladino filmal živalstvo, zoologom in raziskovalcem podmorskega življenja niso dali spati, vsaj ne v Ameriki. Dr. Rouxy, o čigar doživljajih na dnu morja poročajo sedaj obširno ameriški listi, je bil med njimi in lahko se ponaša, da je odnesel zmago — vsaj kar se tiče trajanja in stroškov za takšno ekspedicijo. Saj je kot prvi človek prebil pet dni na dnu morja in to bivanje ga je veljalo nič manj nego 15 milijonov v našem denarju.

Dr. Rouxy si je dal zgraditi najprvo stekleno hišo, v kateri je hotel udobno prebiti nekoliko dni na morskem dnu. Hiša je merila v dolžino in širino 8 krat osem metrov, ni bila toraj majhna, a stene so ji bile iz težko drobljivega, 100 mm debelega stekla. Opremil jo je po vseh pravilih, s posteljo in instrumenti, lučno napeljavo, pisalnim strojem, zdravili in živežem. Najvažnejši pa je bil velik žaromet s svetilnostjo 40.000 sveč, s katerim je hotel opazovati vse, kar se bo dogajalo v okolici njegove podmorske postaje. Za svoje delo si je izbral dr. Rouxy 1300 čevljev globoko mesto nekoliko milj od Honoluluja. S telefonskim vodom bi bil zvezan s parnikom »Oaklandom«, ki naj bi se zasidral nad njegovo stekleno opazovalnico.

Stekleno hišo so previdno spuščali v globino. Po nekoliko metrih je izginilo sonce, na njegovo mesto je stopila raztresena modra svetloba, podobna barvi neba v poletnih dneh. V globini 40 m pa je ugasnila tudi ta luč. Nastala je neka nedoločna, potem čedalje bolj črna tema. Počasi se je privadilo oko, prej nego občutek, na to kaotično temo, ki je postajala potem čedalje bolj živa. V luči žarometa so se začele pojavljati nenavadne ribe in ogromni polipi. Svetloba iz žarometa jih večinoma ni motila, menda so smatrali vso hišo za neko višjo ali večjo vrsto sebe samih, kajti te živali so same oddajale svetlobo in celo dobesedno izstreljevale fosforescirajoče ognjene snope. Neke živali pa je žaromet seveda tudi slepil in jih omrtvičil. Neki orjaki so besneli proti steklenim stenam, kakor da jih hočejo raztreščiti in vsiljivca izriniti iz vodene puščave. Pet dni in noči je potem dr. Rouxy prebil v družbi takšnih živali. Osamljenost in nenavadnost tega okolja sta končno pokazali svoj vpliv. Živci so začeli trpeti, toda dr. Rouxy je hotel zdržati do skrajnega, dokler bi šlo, saj je imel kisika za štiri tedne. Če odračunamo čas spanja in jedi, ni ves čas prekinil svojega dela. Neprestano je beležil, risal, fotografiral, filmal. Toda groza pred nenavadnimi okoliščinami je rasla od ure do ure, ob koncu petega dne je zmagala narava in prisilila znanstvenika, da je dal znamenje, naj ga potegnejo gor, čim hitreje, tem bolje. Na vprašanje ladijskega telefonista, kaj se je zgodilo, ni bilo nobenega odgovora. Mislili so si lahko, da se je kaj hudega zgodilo in so začeli stekleno hišo vleči kvišku. Vendar je preteklo tri ure, preden so dvignili hišo na krov. V največji razburjenosti so razbili hermetično zaprta vrata. Na tleh je ležal raziskovalec nezavesten, živci so mu bili odpovedali. Na mizi in po tleh so bili raztreseni listi z beležkami.

Odtlej leži dr. Rouxy še vedno v nekem sanatoriju in se mu pamet še ni popolnoma vrnila, tako da prav za prav ne vedo, kaj je bil vzrok, da se je onesvestil. Zdravniki menijo, da bo trajalo še mesece, preden bo popolnoma zdrav. Kaj bo lahko vse povedal! Med tem so začeli njegovi tovariši proučevati njegove beležke in razvijati njegov fotografski material. Rezultati petdnevnega opazovanja in dela na dnu morja obetajo biti edinstveni. Že sedaj se založniki trgajo za knjigo, ki ji bo naslov »Pet dni na dnu morja«.

Pri nas ne govore fraze temveč dejstva!

Radenska
prirodna mineralna voda

JE NAJJAČJA V CELI JUGOSLAVIJI
1. po vsebini litija, (proti sečni kislini)
2. po množini prirodne ogljikove kisline (panhormon)
3. po množini in raznolikosti sestavin
i n
e d i n a v celi Jugoslaviji
4. s težkimi metali (za čiščenje in okrepitev krvi in življenskih sokov v organizmu).

Zato je tako zdrava in dobra!

Tako pitajo kolibrije

Kolibrij je najmanjša žival v ptičjem svetu, zato zahteva način njegovega prehranjevanja v ujetništvu največje potrpežljivosti

Prestopno leto 1936

Dva sončna in dva lunina mrka — Prazniki in nedelje

Bližajoče se leto šteje 366 dni, je torej prestopno leto. Poleg te posebnosti bi bilo omeniti tudi to, da bo imelo po dva sončna in dva lunina mrka, po enega bomo videli pri nas. Popolni lunin mrk 8. januarja traja od 18.58 do 19.21. Ob 17.29 stopi luna v zemeljsko senco, ob 20.51 jo zapusti. Sončni mrk 19. junija bo pri nas samo delno viden. Popolni mrk bo viden le v kakšnih 100 km širokem pasu, ki bo pa meril v dolžino 14.000 km. Ta pas bo segal od Malte preko Grške, Črnega morja, Kavkaza, Omska, Tomska, Habarovska in Japonske v Tihi ocean. Samo Rusija pripravlja 14 odprav, ki bodo opazovale ta nebesni pojav. Tem odpravam se priključijo tudi številne odprave iz drugih kulturnih držav. Velike vsote denarja bodo žrtvovali za pojav, ki bo trajal 2 in pol minute — toliko časa bo namreč na vsaki točki omenjenega pasa mrk popoln.

Kolikšen pomen imajo ti mrki za znanost, je razvidno iz tega, da je neki astronom prepotoval v svojem življenju že 200.000 km, da je lahko opazoval 9 sončnih mrkov, ki so trajali skupno 16 minut. Delni mrk se prične v naših krajih ob 4.18 in se konča ob 6.2. Treba bo tedaj zgodaj vstati, če bomo hoteli kaj videti — to pa je odvisno seveda tudi od vremena. Še eno prijetnost prinaša bodoče leto za tiste, ki radi počivajo: božičnima dnevoma bo sledila nedelja. Naklonjeni jim bodo še drugi prazniki. Marijino vnebovzetje bo 15. avgusta v soboto, Sveti trije kralji 6. januarja v ponedeljek. Novoletni dan bo v sredo. Velikonočna praznika bosta 12. in 13. aprila, binkoštna pa 31. maja in 1. junija. Dan 1. maja bo v petek, Vnebohod 21. maja v četrtek, prav tako Telovo 11. junija.

Šola za žensko lepoto

Lepotni salon v japonskem Tokiju, kjer se mlade Japonke uče umetnosti pomlajevanja ženskih obrazov

Boj z aligatorjem

Najprej borba za psa, potem še za človeka

V jezeru Okechobee na Floridi mrgoli aligatorjev. Pred nekoliko dnevi so v njegovi bližini delali neki drvarji. Hipoma je ena izmed plazilskih zverin zagrabila psa delovodje Maddena. Da bi rešil svojega ljubljenca, je Madden skočil s sekiro v roki za aligatorjem. Sedaj je zver izpustila žival in se obrnila proti človeku, ki ga je zgrabila za nogo. Vsi delavci so planili s sekirami na aligatorja, ki mu pa udarci po vsem videzu niso škodovali. Videti je že bilo, da je Madden izgubljen. Tedaj je črnec Bob splezal na drevo, ki je viselo nad vodo in skočil z njega na aligatorjev hrbet, splezal do njegove glave in mu potisnil palca globoko v oči.

Uspeh je bil trenuten. Žival je Maddena izpustila, ki so ga nato delavci takoj spravili na kopno, aligator pa je plaval nekaj časa oslepljen proti bregu, tako da je utegnil Bob skočiti z njega in se rešiti na suho. Potem je zver še nekaj časa plavala naokrog in se končno izgubila v obalne''' blatu. Pogumni Bob pa je zavrnil vsako hvalo za svoje junaško dejanje. Dejal je preprosto, da mora vedeti vsak otrok, da so oči edina ranljiva točka krokodilov.

Živa okamenina

Rodovitna Sahara — Ko je raslo na tleh današnje puščave še bujno rastlinje . . .

V Brnu je predaval te dni prof. dr. Absalon, sloviti raziskovalec Mačohe, o uspehih svojega študijskega potovanja po Sahari. Tam je iskal najstarejših sledov človeškega življenja. Prvotno je iskal prav za prav nekega raka, ki je najstarejša vrsta živali, kar se jih je iz pradavnine ohranilo do današnjega dne. Ta vrsta rakov živi, kolikor je znano, v eni sami zelenici sredi puščave, in sicer v nekem vročem vrelcu, toda v tisočih primerkov. Rak je prava »živa fosilija«, ker se je ohranil sto tisoče let v nespremenjeni obliki.

Vprašanje je, kako je prišla ta žival na to mesto. Odgovor je v zvezi z najstarejšo obliko današnje Sahare. Prof. Absalon je navajal dokaze, ki jih je našel sam in ki pravijo, da je bilo vse ogromno ozemlje, ki je danes zavoljo svoje vročine in peska neprimerno za človeka, v predzgodovinski dobi polno vode. Sahara je imela bujno rastlinstvo, mnogolično živalstvo in mnogo je bilo v njej človeških naselij, ki so ostavila za seboj več sledov nego kjerkoli drugje na svetu, kjer danes izkopavajo takšne sledove predzgodovinskega življenja.

Prav verjetno je, da ležijo pod puščavskim peskom obsežne človeške naselbine, ki jih danes pač baš zavoljo debele vrhnje plasti peska ne iščejo in izkopavajo. Učenjak je prišel na podlagi svojih najdb do prepričanja, da je bilo človeštvo nekoč razširjeno preko vse Afrike, a posebno preko Sahare, česar bi brez vode in rodovitnosti pač ne bilo mogoče. Za pot, ki jo je šlo človeštvo po svojem izvoru iz Azije, so ta dejstva odločilnega pomena.

SMUŠKE DRESE

KOMPLETNE IZ NAJBOLJŠIH LODNOV RAZNIH BARV, SUKNJE, SUKNJIČE, SPORTNE OBLEKE KUPITE NAJCENEJŠE PRI

DRAGO-SCHWAB

NA ALEKSANDROVI CESTI

NEKAJ ZA VSE

Najnižji zvoki, ki jih še čuje človeško uho, sestoje iz 16 zračnih nihajev, najvišji pa iz 16.384.

Če vzamemo, da izžareva golo telo pri sobni temperaturi 15 stopinj neko količino svoje toplote, ki jo označimo s številom 100, tedaj znaša izžarevanje, če se odenemo z volneno srajco, 73, če se oblečemo v volneno spodnjo in platneno zgornjo srajco, 60, če oblečemo obe srajci, hlače, telovnik in suknjo, pa samo 33.

Zimska oblačila naj bodo temna. Temno blago vsrkava namreč toplotne žarke bolje nego svetlo blago. Če vzamemo, da vsrkava belo blago 100 delov toplote, tedaj jih vsrka črno blago v istem času 208, modro pa 204.

Injekcije morfija za ublažitev bolečin in odpravo nespečnosti je uvedel 1857 Anglež dr. Aleksander Wooth.

Obrobljene oči

Temni obroči pod očim nas zavajajo v bolj ali manj upravičena sklepanja o življenju njihovih »nosilcev«. Znanost sama se s tem pojavom doslej ni dosti bavila. Prof. Husler navaja sedaj v neki nemški medicinski reviji nekaj podrobnosti o tem vprašanju.

Opozarja na to, da so hudi telesni napori in resna obolenja najčešči vzrok obrobljenih oči. Tudi izguba telesne teže ima pri tem važno ulogo. Neposredni vzrok pa je napolnitev očesnega žilja s krvjo, ki je odvisna spet od delovanja živčnega sistema. Obrobljene oči so torej nazadnje posledica spremenjene razdelitve krvi. Še en vzrok odloča pri tem: v utrujenosti in po naporih se očesno jabolko malo poglobi in s tem se podčrtajo robovi. Posebno pri otrocih ta pojav nikakor ni redek. Živčevje, ki preskrbuje žilje s krvjo in uravnava njegovo delovanje, potrebuje počitka in spanja. Utrujenost vede posebno pri otrocih do prebavnih motenj. Prebavne motnje zmanjšujejo trdnost spanja in pomanjkljivo spanje povzroča spet nastanek črnih robov.

MNOGI NE VEDO....

da uporabljajo v Evropi ponekod posušene in zmlete jagode grozdov kot nadomestilo za kavo,

da je največje nahajališče soli v Zedinjenih državah in se razprostira pod velikim delom Teksasa, Nove Mehike, Kansasa in Oklahome,

da se Tuaregi v Sahari sicer ne umivajo, da jim pa pesek, ki ga prinaša puščavski veter, stalno čisti lahko oblečena telesa.

Točno plačuj »Jutru« naročnino
Varuj svojcem zavarovalnino

Škorpijoni napadli odpravo

Črna puščava, pekel Azije — 75 stopinj vročine

Po dveletni odsotnosti se je vrnila domov ekspedicija, ki jo je poslala moskovska Akademija znanosti pod vodstvom prof. Vasiljevskega v Turkmenjstan iin puščavo Kakum, Črno puščtvo, kakor se imenuje ta (pekel) Azije).

dprava je dobro opravila svoje delo, ki je obtrgalo pred vsem v tem, da izvede s svojimi letali topografske posnetke 40.000 štirjaških kilometrov obsegajočega doslej popolnoma neznanega ozemlja. Ugotovila je, da ne živi v južnovzhodnem delu Karakuma niti en človek. Prehoditi so morali na stotine kilometrov, da so na kakšnega naleteli. To ni čudno, saj ni tam nikjer niti enega grmiča, niti ene bilke, vsepovsod je bil sam žareč pesek. Temperatura je znašala često do 75 stopin. V tej vročini je bilo jedra mogoče dihati.

Silne gore peska, iz katerih sestoji Karakum, se neprestano premikajo. Potujejo sedaj v drugo smer. Često se je zgodilo, da so jim ušla tla spor šotorov. V nekih krajih je mrgolelo strupenih kač, a nekega dne je taborišče napadla cela vojska veliikih škorpionov, pred katero so morali na vse pretege bežati, ker bi biil vsak odpor nesmiseln in nevarem

Odlično so se držali letalci, ki so v najtežjih okoliščinah vršili svoje polete in delali me dnjimi fotografske posnetke za izdelavo kart. Na teh poletih letalci niiso imeli samo hudega sovražnika v strašni vročini in v silovitih peščenih viharjih, ki se je v njih dan nenadoma spreminjal v noč, temveč jim je biilo nemara še težje tedaj, ko se je sonce z neba brez oblača upiralo v bleščeče peščeno morje pod njimi. Odsev sončne svetlobe je bil tedaj tako močan, da so oči vnemale in so jih bolele. Pilot Drišjakov je zavoljo takšnih odsevov začasno celo oslepel. Šele po nekoliko tednih se mu je vid deloma vrnil, a v Moskvi ga bodo morali sedaj na očeh operirati.

I V E R I

Če na umetnini opaziš, da je dobro narejena, tedaj ni dobro narejena.

Večina bolezni je bolj znosna nego postopek, ki ga uporabljajo za njih diagnozo.

Dobra vzgoja se ne očituje v tem, da si vljuden, temveč v tem, da vljuden ostaneš.

Dragim ljudem, ki se poslavljajo od tebe, ne pripoveduj, kaj boš delal nocoj in kaj boš delal jutri. Ni treba, da bi spoznali, da gre tvoje življenje tudi brez njih dalje.

Če je kdo izvršil samomor, se ljudje sprašujejo po vzrokih. Zakaj se nikoli ne zanimajo za vprašanje: kaj je neki vzrok, da smo se drugi odločili ostati na tej bedni zemlji?

Trdo žensko delo v Eritreji

Tako prenašajo Eritrejke abesinskega rodu bremena na svojih plečih skozi Asmaro

MILO — MILO?
O NE! DOBRO MILO JE ONO, KI UŽIVA SLOVES KVALITETNEGA MILA. IN TO JE MILO
HUBERTUS
NAŠ DOMAČ SLOVENSKI IZDELEK.

ANEKDOTA

V Stamfordu je govoril Masaryk med svetovno vojno češkim legionarjem iz Amerike. Dejal je med drugim: »Revolucijo delam tako, kakor diham. Moram jo delati, in če bi prav v boju izgubil ženo, otroke in svoje življenje, mi je vse eno. Samo da bi ljudstvo dalje živelo!«.

VSAK DAN ENA

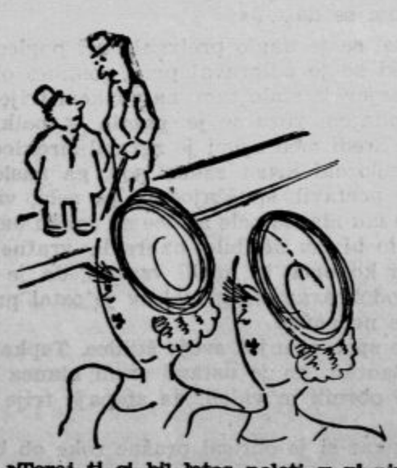

»Torej ti si bil letos poleti v planinah. Kaj pa si videl?«

»Nič, rečem ti, prav nič. Vse razgledne so zakrivali vršaci«.

(»Göndagunkse Strix«)

Sokolstvo

Poročilo o zboru župnih načelnic ČOS

V nedeljo 24. novembra so se sestale v Pragi k jesenskim posvetovanjem vse načelnice češkoslovaških sokolskih žup. Že dan poprej so bile načelnice zbrane popoldne ter so pod vodstvom zvezne načelnice s. Mare Provaznikove pretresale poročila o letošnjih raznih izletih in odpravah za zvanice ter ocenile njihovo vrednost in pomembnost ter uspehe. Dalje se je posvetilo mnogo časa delovnemu načrtu za bodoče leto. Namerava se pomnožiti število raznih tečajev in posvetiti vsa pozornost posebno izletom in taborovanju, poglobitvi zanimanja za tekme. Tudi je potrebno, da se zviša propaganda in posveti več časa nadziranju dela v župah. Zanimivo je, da se je žensko načelništvo soglasno izreklo proti nastopu večjega števila Sokolic v Berlinu, dočim je moško načelništvo bilo nasprotnega mišljenja. Nedeljski zbor je predvsem obsegal poročilo o pomenu članic pri brambnih pripravah naroda, dalje se je delj časa zadržal pri razpravljanju o pripravah za X. vsesokolski zlet leta 1938. v Pragi. Potem je bil del zborovanja posvečen raznim praktičnim preizkušnjam vaj v telovadnici, potem pa je pričela razprava o uvedbi novega svečanega kroja za članice, ki naj bi nadomestil sedanjega, ki članicam ne ugaja. Končno je po dolgi debati bilo zaključeno, da se bo uvedel siv kroj v obliki kostima, krojnemu odseku pa je bila dana naloga, naj do spomladanske seje predloži definitiven načrt, vpoštevaje pri tem vse predloge in misli, ki so jih poedine govornice izrekle. Šele pomladanski zbor bo potem končno odločil o tem vprašanju.

Češkoslovaški glas o poljskem Sokolstvu

V sokolskih predelkih brnskega dnevnika »Lidove Novini« čitamo pod šifro »is« o polskem Sokolstvu:

Poljsko Sokolstvo preživlja sedaj zelo burno dobo. Sodimo to deloma iz njegovih organizačnih skrbi, ki se nabirajo okrog predelave novih organizacijskih pravil ter trajajoče, četudi neodobrene resignacije staroste poljske sokolske zveze, brata A. Zamojskega in celokupnega zveznega predsedništva. Na ves položaj v zvezi pa vplivajo tudi notranjepolitične stvari. Vemo, da javni činitelji in tudi poljska vlada sokolstvu nikakor ni bila posebno naklonjena. Vemo pa tudi nasprotne primere, zato smo mišljenja, da se v tem oziru še ni prav nič izmenjalo.

Toda ničesar ni večnega. Iz nekaterih okolnosti lahko sodimo, da si bo poljsko Sokolstvo vendarle pridobilo ono spoštovanje, ki mu pripada. Žal nam je bilo, ko smo čitali, da so se poljski Sokoli udeležili znanih protičeškoslovaških manifestacij na Tješinskem ter nismo mogli te spremembe takoj zapopasti. Toda stvar postaja razumljivejša, ako je res, da so bila nekatera sokolska društva k temu koraku naravnost prisiljena. Govori se celo o podpisovanju reverzov, ki so bili poslani društvom na navodila uradov in občinskih načelnikov. Razumemo prav dobro, da pri takih razmerah tudi sokolsko osrednje vodstvo ni moglo ničesar storiti proti temu pojavu. Te obvezne okolnosti so za nas tudi gotovo zadoščenje, saj bi bilo nerazumljivo, da bi del organizacije, v katere središču je pred 10 letimi vznikla Zveza Slovanskega Sokolstva, kar naenkrat se dal zapeljati k hujskanju proti bratskemu narodu. Vemo, da se bodo okolnosti, izvirajoče iz poznane politične situacije zmenjale tudi v tem pravcu in da bo *poljsko Sokolstvo s češkoslovaškim postalo živelj, ki si bo trajno zaupal* ter zbliževal obe državi. Je že skrajni čas, da se bo to zgodilo

Iz našega Sokolstva

Sokolsko društvo Ljubljana II! sporoča svojemu članstvu, da se vrši v nedeljo 12. januarja ob 9. dopoldne v društveni telovadnici ob Tyrševi cesti redna glavna skupščina z običajnim dnevnim redom. Morebitne samostojne predloge je predložiti društveni upravi osem dni pred glavno skupščino. Pravico do glasovanja ima samo ono članstvo, ki je zadostilo društvenim obveznostim. Nadalje sporoča društvo, da se bo vršil v sredo, 8. januarja širši članski sestanek, na katerem se bo razgovarjalo o bodoči društveni upravi. Udeležba pri obeh sestankih obvezna. Uprava.

Drobiž iz slovanskega Sokolstva

ČOS in Berlin. Kakor smo že poročali v našem izvestju o seji Vybora ČOS, je bilo sklenjeno, da pojde Sokolstvo v Berlin tudi v večjem številu. Torej, poleg obeh predstavniških tekmovalnih vrst, moške in ženske, bodo nastopili tamkaj člani, okrog 500 po številu z izredno uspelimi Pehačkovimi prostimi vajami, ki jim je godbeno spremljavo zložil br. Sehak. Članice v Berlinu ne bodo nastopile v večjem številu, saj se je proti temu izreklo žensko načelništvo. Poleg Čehoslovakov bodo nastopili tudi Nemci in Švedi ter mogoče tudi Jugosloveni na velikem telovadišču za posebne nastope, ki meri 140x70 m.

Zadnja seja Vybora ČOS je med drugim sklenila, da Češkoslovaška Obec kot telesnovzgojno združenje ne more biti član nobenega sportnega saveza. Ta sklep je bil potreben zato, da se enkrat za vselej napravi konec poskusom in zahtevam, da bi moralo biti Sokolstvo za vsako posamezno panogo, ki jo goji, včlanjeno v dotičnem sportnem savezu. Sklep je pravilen, saj je Sokolstvo samo tako silna in močna, ter kompaktna organizacija, da ne potrebuje nad seboj nobenega varstva kakega sportnega saveza.

Iz ruskega Sokolstva na Češkoslovaškem poročajo, da nameravajo za leto 1936 sklicati VII veliki zbor vsega zamejnega ruskega Sokolstva, ki naj bi končno dokončal sedanje spore glede sedišča zveze ruskih Sokolov za mejami. Kakor znano, obstoje zaradi različnosti nazorov glede organizacije dva ruska saveza, beograjski in praški. Je pa beograjska zveza precej močnejša, zato dvomimo, da se bodo društva, ki pripadajo beograjski zvezi, sploh udeležila zbora, ki ga je sklical praški savez. Vsekakor je naša želja, da se to vprašanje reši pozitivno za rusko Sokolstvo.

Šport

Uboga Koubkova...

Dolgo se je šušljalo, slednjič pa je prišlo vsej javnosti na uho, da znana češkoslovaška in svetovna rekorderka Zdenka Koubkova prav za prav ni ženska, temveč bolj moški in »jo« odnosno »ga« bodo zdravniki »popravili« v popolnega fanta. Listi so se očividno dolgo obotavljali, da bi o stvari pisali na dolgo in široko, ker je treba takšno žrtev muhaste narave samo obžalovati, pri vsem tem pa tudi ni prav, da bi se o teh kočljivih zadevah brez potrebe razpravljalo do zadnjih podrobnosti.

Zdaj je situacija že popolnoma drugačna. Ves domači in svetovni tisk je pograbil ta primer, vse korespondence spremljajo zdaj življenje Koubkove v podrobnosti, veliki ilustrovani listi pa prinašajo sliko nesrečnega poldekleta, ki je do včeraj slovelo po svojih fenomenalnih uspehih v lahki atletiki, danes pa trpi pod pezo senzacije željnega mednarodnega tiska. Znanstveniki in sportniki so se na široko razpisali o tem pojavu in našli naenkrat še celo vrsto sličnih primerov (Poljakinjo Walasiewiez in druge), ki bodo zdaj slej ali prej tudi prišli pod drobnogled neizprosnega »posebnega poročevalca«.

Primer Koubkove pa je medtem »napredoval« že do naslednje stopnje. Predsednica mednarodne zveze za ženske sporte Angležinja Milliart, je glede na vse ugotovljeno dala izjavo, da je po njenem Koubkova dosegla svetovni rekord na 800 m v času, ko še ni bila »moški« in mora zato njeno ime ostati na svetovni rekordni listi. Pristavila je še, da je to njeno osebno prepričanje, ne pa stališče mednarodne zveze za ženske sporte, kjer pa se bo z vsemi silami zavzela, da bo prodrlo njeno. Do tu bi bilo še vse v redu!

Zdaj pa so se oglasili Nemci, ki jim je Koubkova odresla svetovni rekord na 800 metrov! Pravijo, da more svetovne rekorde za ženske dosegati samo ženska, ne pa četrtženska, ki bo po operaciji postala popolen moški. Sport da je borba enakega z enakim in da so moški močnejši, vztrajnejši in hitrejši ko ženske, je stara stvar. Koubkova je dvignila v teku na 800 m s prestola Nemko Lino Radtke-Batchauer (2 : 18,8 in 2 : 12.4). Po gornji utemeljitvi zahtevajo Nemci zopetno ustoličenje Batschauerjeve s pristavkom, da bi bila neodpustljiva krivica, če bi za vselej, ali vsaj za dolgo dobo let branil ženski rekord moški in bi se sportnice zaman trudile, da bi ga že vsaj izravnale. . .

Zdaj se pa spomaj, visoka mednarodna zveza za ženske sporte!

Smučarske tekme Ilirije

SK Ilirija priredi 5. januarja tekmo v smuškem teku za mladino in seniorje.

Proga za seniorje in juniorje stare nad 18 let, je dolga 12 km.

Juniorji, stari pod 18 let, startajo v treh kategorijah. Prva kategorija, v katero spadajo v letu 1923 rojeni ali mlajši, starta na progi 1 km, druga kategorija, v katero spadajo v letu 1922 in 1921 rojeni, na progi 3 km, tretja kategorija, v katero spadajo v letu 1920 in 1919 rojeni, pa starta na progi 6 km.

Start in cilj je za vse proge pod Rožnikom na Večni poti, cca. 250 m dalje od strelišča, ob 14. uri.

Pravico starta imajo v kategoriji juniorjev in seniorjev (proga 12 km) verificirani smučarji člani klubov JZSS. V kategoriji juniorjev (proge 1, 3, in 6 km) pa morejo startati tudi neverificirani tekmovalci in tekmovalci klubov, ki niso včlanjeni v JZSS.

V ponedeljek 6. januarja priredi SK Ilirija na svoji skakalnici v Mostecu medklubsko skakalno tekmo za verificirane tekmovalce ter za neverificirane, odnosno neorganizirane tekmovalce in začetnike.

Tekmovanje se izvede v dveh kategorijah. V prvi kategoriji imajo pravico starta do 18 let stari neverificirani in začetniki, v drugi kategoriji pa vsi verificirani tekmovalci, člani klubov JZSS.

Start je ob 14.30.

Prijave za vse tekme se sprejemajo na naslov sekcije v kavarni Evropa do 4. januarja ob 18. odnosno v sportnih trgovinah Gorec, Kmet in Kolb-Predalič. Prijavnine ni.

Prvo in drugo plasirani v vsaki kategoriji prejme primerno lično nagrado.

Žrebanje startnih številk je v nedeljo 5. januarja v kavarni Evropa.

Tekmuje se po pravilih JZSS.

Naša udeležba na zimski olimpiadi je dolžnost — Smučarski dinar bo 12. januarja.

Table—tenis turnir v Poljčanah. SK Boč priredi danes II. propagandni table—tenis turnir za prvenstvo Dravinjske doline, ki se prične ob pol 9. v tukajšnji sokolski dvorani. Turnir se vrši po pravilih JTTS, in sicer po cup sistemu s »Temax« žodami. Tekmuje se v naslednjih disciplinah: I. klubska moštva (3 igralci), II. single gospodov in III. double gospodov. Nagrade za posamezne discipline so: prehodni pokal SK Boča, prehodni pokal g. Pristonika, ki ga brani g. Čoh iz Celja, in plakete. Vodja turnirja je g. Senekovič iz Maribora. Prijavljena so še moštva Ilirije, Hermesa in Korotana iz Ljubljane ter igralci iz Zagreba, Maribora, Celja, Slovenskih Konjic itd. Prvi turnir za prvenstvo se je vršil 30. decembra, to je ravno pred letom dni. Takrat je zmagal v singlu g. Čoh, v doublu pa dvojica Čoh—Regner (Jugoslavija, Celje).

LZSP (službeno). Na XI. redni seji upravnega odbora dne 27. decembra 1935 sta bila predverificirana za Sm. K. Ljubljano Papler Alojzij in Florjančič Peter, verificirani pa za isti klub Ferjan Ivan, Podkrajšek Dinko in Zajc Albin.

Vse klube opozarjamo, da je SK Ilirija zaprla skakalnico za vse one klube, ki ne bodo sklenili z gori imenovanim klubom posebne pogodbe glede uporabe. — Prihodnja seja bo 3. januarja 1936. v damski sobi kavarne Emone ob 20., pol ure prej pa seja mladinskega odseka LZSP.

Upravni odbor želi vsem klubom srečno Novo leto.

ASK Primorje (lahkoatletska sekcija). S 1. januarjem 1936. nastopi službo kot sportni učitelj v lahki atletiki za dravsko banovino g. Otto Klein. Zaradi dogovora glede rednih lahkoatletskih treningov (gimnastičnih v dvorani in cross-country, na terenu) sklicuje sekcijski odbor sestanek aktivnih lahkoatletov, kateremu mora obvezno prisostvovati celokupno članstvo. Sestanek se vrši v četrtek 2. januarja ob 20.30 v kleti restavracije Metropol, Masarykova c. Istočasno razgovor o klubovem občnem zboru.

Prošnja članstvu in prijateljem Ilirije. Smučarska sekcija Ilirije prosi člane in prijatelje Ilirije, da podarijo sekciji smučarsko opremo, smuči, palice, vezave, drese, čevlje i. dr., katere sami ne uporabljajo več, pa je še uporabna, odnosno se da še primerno popraviti. Sekcija bo s pridom uporabila tako opremo za začetnike, ki si sami ne morejo nabaviti teh predmetov. S tem bodo darovalci podprli stremljenje sekcije pritegniti v smučarske vrste čim več novih moči, mnogim mladim talentom pa bodo s tem utrli pot v resno sportno udejstvovanje. Smučarska sekcija se vsem plemenitim darovalcem že v naprej toplo zahvaljuje.

SK Ilirija (Smučarska sekcija). Redne gimnastične vaje jutri radi božičnih šolskih počitnic odpadejo. Jutri ob 18. je v posebni sobi kavarne Evropa redna seja sekcijskega načelstva. Navzočnost vseh odbornikov je nujno potrebna.

Ljubljanski sportni klub sporoča svojim članom, da se vrši redni občni zbor v petek 17. januarja ob 20. v posebni sobi gostilne Činkole.

Motoklub Ilirija. Redna seja upravnega odbora bo v ponedeljek ob 19. v pisarni Miklošičeva 15. Zaradi važnih zadev obvezno za vse odbornike in člane sportne komisije.

ŽSK Hermes želi vsemu svojemu članstvu in prijateljem kluba srečno in veselo novo leto.

Vremenska poročila

Pokljuka 27. dec.: 2 C, oblačno, mirno, 110 cm južnega snega. Smuka dobra. Skakalnica uporabna.

Bistrica—Boh. jezero po stanje 28. t. m. 2 C, zelo oblačno, 10 cm južnega snega, megleno. Smuka neugodna.

Bled—Jezero po stanju 28. t. m.: 1 C, popoldne se je oblačilo, mirno, 15 cm južnega snega. Smuka slaba.

Kranjska gora po stanju 28. t. m.: —1 C, barometer se dviga, visoka megla, 40 cm osrenjenega snega. Smuka povoljna.

Rateče—Planica po stanju 28. t. m.: —1 C, barometer se dviga, visoka megla, 40 cm srenja. Smuka povoljna.

Vršič, Krnica in Tamar po stanju 28. t. m.: 150 cm srenja.

Sodražica dne 27. decembra: 3 C, oblačno, južni veter, 10 cm srenja. Smuka slaba. Smuka na Travni gori ugodna.

Sv. Lovrenc na Pohorju po stanju z dne 27. decembra: 5 C, oblačno, snega 15 cm. Smuka dobra. Skakalnica uporabna.

Vremensko poročilo SPD z dne 28. decembra

Erjavčeva koča na Vršiču: 70 cm južnega snega.

Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru: južno, oblačno.

Zlatorog: za Komno — južno.

Velika Planina: južno, moker sneg.

Krvavec: južno.

Kamniška Bistrica: megleno, južno.

Staničeva koča in Koča pri sedmerih jezerih niso odprte in oskrbovane radi neugodnih snežnih razmer.

Za napredek reje malih živali

Pri ministrstvu za kmetijstvo v Beogradu se je vršila na pobudo ministrstva in rejcev samih 17. in 18. decembra velika konferenca o reji malih živali, katere so se udeležili zastopniki vseh banskih uprav in odlični strokovnjaki. Namen konference je bil, da se uvede sistematično delo na področju pospeševanja reje malih živali, zlasti perutninarstva. Konferenco je vodil g. Cvijanović, načelnik živinorejskega oddelka. Dravsko bansko upravo je zastopal inšpektor g. inž. Zidanšek, Zvezo društev rejcev malih živali v Ljubljani pa urednik »Rejca malih živali« g. Inkret iz Šenkovega turna.

Uvodno je bilo poročilo referenta za perutninarstvo g. Drecyna o stanju perutninarstva v naši državi, ki šteje okoli 20 milijonov kljunov. Izvoz perutnine in jajc stalno nazaduje v korist sosednih držav. Države, kamor izvažamo, so Švica, Italija, Avstrija in Nemčija. Izvoz v Švico je skoro docela ponehal, v ostale države pa se je zmanjšal za polovico. Naslednji referent, inšpektor g. inž. Grujić, zastopnik Glavne zveze rejcev perutnine, kuncev in golobov v Beogradu, je navajal, da pride v naši državi na eno gospodarstvo povprečno 6 kljunov in da se je število živali od časa svetovne vojne povečalo za 25%, med tem ko se je v ostalih državah v istem času povečalo stanje perutnine za 50 do 70%. Povsod se uvajata selekcija in kontrola nesnosti. V naši državi proizvajamo zdaj letno nad eno milijardo jajc. Zaostalost v napredovanju perutninarstva povzročajo pri nas razne kužne bolezni, čemur je v veliki meri kriva nepoučenost naših ljudi o pravilni vzreji in negi perutnine. Nujno je potreben izbor pasem za posamezne pokrajine. Dalje je navajal razne predloge v prid izboljšanju našega perutninarstva.

O delu zasebnih rejcev na področju perutninarstva je poročal dr. Mato Pavlović iz Bjeline. Zavzemal se je za to, da se o pravilnem perutninarstvu poučujejo kmečke deklice že v šolah in izven nje v posebnih tečajih. Od naših žen je odvisen napredek kmečkega perutninarstva. Obrazložil je za primerjavo stanje bolgarskega perutninarstva, ki je naša največja konkurenca na svetovnem trgu. Narod je treba poučevati o pravilnem perutninarstvu s tečaji, filmi, knjigami, letaki, društvi. Privatna in državna pobuda za pospeševanje perutninarstva naj združeni delujeta.

Sledila so poročila zastopnikov posameznih banskih uprav. Inšpektor g. inž. Zidanšek je kot zastopnik dravske banske uprave orisal delo na selekciji domače štajerske kokoši, ki je zdaj že določena za kmečka gospodarstva. V dravski banovini je 30 selekcijskih privatnih postaj pod kontrolo banske uprave. Letno se razdeli 18.000 valilnih jajc po znižani ceni 1 Din za kos in približno 800 kljunov plemenske perutnine. Predlagal je, da se ta način organizacije uvede v vsej državi in da se v vsej državi uvede štajerska kot izvrstno domača kokoš.

Sledila so poročila ostalih zastopnikov posameznih banovin, izvoznikov in veterinarjev, nato pa splošna debata o stavljenih predlogih. Na osnovi teh razgovorov so bili naposled storjeni sklepi, ki naj dado smer sistematičnemu delu za povzdigo perutninarstva v naši državi.

V drugem delu konference so se obravnavale smernice za povzdigo umne kuncereje v naši državi. Daljši referat o tem je imel priznani strokovnjak na tem področju g. Stepanek iz Sarajeva, ki je tudi predlagal, naj se podpira v državi gojenje dveh vrst kuncev, in sicer nemškega ovnača in angorskega kunca. Nemški (tudi francoski) ovnač ima izredno gost kožuh, primeren za krznarsko stroko, a tudi obilo mesa za domačo kuhinjo, od angorskega kunca pa pridobivamo izredno fino angorsko volno. Tvornice za predelavo krzna že imamo v Jugoslaviji, za predenje angorske volne naj se pa s pomočjo države ustanovi, ko bo dovolj domačega produkta na razpolago.

G. Pavšič Ivan, predsednik Zveze kunčerejskih društev kraljevine Jugoslavije v Zagrebu, je podal kopico predlogov za povzdigo kuncereje pri nas. G. Inkret Alfonz, strokovni tajnik Zveze društev rejcev malih živali v Ljubljani, je v daljšem referatu opozarjal, da nam je v prvi vrsti potrebno organiziranje samostojnih društev rejcev malih živali po vseh večjih krajih. Ta društva naj posredujejo zvezo med rejci in oblastvi. K sodelovanju naj se pritegnejo vsi sreski ekonomi, veterinarji in šole. Dalje je podal kratko sliko posameznih panog reje malih živali v dravski banovini in očrtal razvoj rejskega gibanja v zadnjih desetletjih. Ponovno je poudarjal potrebo sistematičnega organiziranja samostojnih rejskih društev, kakor se to že vrši v dravski banovini.

Sledile so debate, nato pa je imel zastopnik vojske poročilo o golobarstvu, zlasti o reji golobov pismonoš. Podal je razne predloge in navedel, da morajo biti vsi golobarji včlanjeni v Golobarski zvezi. Po vsej državi naj se ustanavljajo golobarska društva, ki naj bodo včlanjena v zvezi in pod kontrolo države. Zveza bo izdajala tudi glasilo »Golob pismonoša«.

Izmed velikega števila sklepov te konference naj navedemo v prvi vrsti one, ki določajo, katere vrste perutnine naj se goje v posameznih banovinah. V splošnem se je konferenca izrekla za gojitev domače štajerke, poleg tega pa še rodajlandke in plimetke. V dravski banovini naj se goji po vseh kmetijah edinole štajerka, v savski v enem delu štajerka, v drugem plimetka, v vrbaski domača štajerka in plimetka, v primorski domača štajerka, izjemno tudi leghornka, kakor tudi rodajlandka in plimetka, v zetski domača štajerka in rodajlandka, v drinski domača štajerka in rodajlandka, v dunavski domača štajerka in rodajlandka, izjemno tudi leghornka, v moravski domača štajerka, plimetka in izjemno jerebičasta italijanka, v vardarski domača, rodajlandka in plimetka.

Od ostalih vrst perutnine naj se goje v vsej državi nastopne vrste: domače in emdenske gosi, domače, pekinške in orpingtonske race, domače in bronaste pure, v planinskih krajih pegatke.

Glede kuncereje se je sklenilo, naj se zlasti podpira gojenje nemških ovnačev kot kuncev za meso in krzno in angorskih kuncev za pridobivanje volne.

Pri reji golobov se bo podpirala v prvi vrsti reja golobov pismonoš z vojaško-obrambnega stališča.

Storjenih je bilo še mnogo sklepov, kakor glede ustanavljanja vzrejnih državnih postaj za perutninarstvo, kuncerejo in golobarstvo. Odslej se bo taka konferenca sestala vsako leto. Inkret Alfonz

PRI ZAPRTJU IN MOTNJAH V PREBAVI
vzeti zjutraj na prazen želodec čašo
prirodne **Franz Josefove** grenčice
Registrirano od ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

RUDOLF KRESAL.

Ambrož se kuja in modruje

Znamenitih krčem v Ljubljani ni več. Jih ni. Prvič jih zato ni, ker niso ne ljudje ne čas nobeni znamenitosti več naklonjeni — drugič pa, ker so se z lastno znamenitostjo sprle. In kako se ne bi! Dandanes je že vsak za sebe tako znamenit, da znamenitosti okoli sebe sploh ne more trpeti. V svoji nejevolji se požvižga prav na vse in viha nos, le da je sit. Če je pa še kje kaka stara krčma — recimo znamenita krčma — sedé v njej prav gotovo stare cunje, ki srkajoč kako kislico vsevedno kinkajo in grajajo na vse kriplje mladi in sedanji svet, katerega očetje so. Tako ju grajajo, kakor da sta njihova nezakonska otroka. In — glej ga spaka — nekam čudno sram jih je teh dveh negodnikov. Kdo jih pa sili, da ju priznajo? Saj se prav v tem ta negodnika ločita od njih, da jima prav nič ni, ali sta zakonska ali nezakonska. Tu sta! Lepo kašo so jima skuhali. Saj na vse zadnje bosta itak morala svoji glavi položiti — kamor si že bodi.

Pa ta negodnika sta ne malo živa. Da le vtakneta glavo v tako znamenito krčmo, takoj so njiju očetje tako hudo prizadeti, kakor če bi taco medved vtaknil v panj. Nu, saj prav to je! Da se jim ta njihova karsižebodi le prikažeta, se ju zboje, kakor pravcatega medveda. O sebi namreč mislijo, da so sama najboljša strd, ki ne gre, da bi jo prav takale zelena medvedka požrla pa naj si bosta še tako inteligentna in vljudna. Zakaj pa ne bi malo pokoketirali s staro devico Helo!

Toda vsak človek je usekan nekam po svoje. In Ambrož ni bil pri rojstvu prav nobena izjema. Ko se je streznil nesrečnega kategoričnega imperativa, po katerem naj bi veljala za vse enaka volilna pravica in enake posledice, namreč, da bi vsi ljudje morali hoditi v opankah, je kmalu našel — ali iznašel — nov vzrok, da se je znova pošteno napil. Hi, kako se pa ne bi! Saj se je bil prav ob tisti smoli spametoval, ko je spet ostal na cesti — pa še celo brez opank. Treba mu je pa le priznati, da je na Kanta — in na vse podobne ali manj podobne ukrojevalce človeške pameti — ki s svojimi bolj namišljenimi zakoni napravijo svetu toliko zgage, zelo pobožno mislil. Zato mu zdaj, ko gre za nekaj stotisoč — ali pa nemara za sto milijonov glav — Abesinije niti malo mar ni. Saj ti takle filozof, ki ga praktično skoraj živ krst nikoli ne zna prav razumeti, napravi v svetu več zmede, kakor vsi diplomati in zakonodavci skupaj. In kdo ima rajši filozofe, kakor prav ti diplomati, ti zakonodavci, ki z debelimi bukvami o bogu, o svobodni volji in o srednjem veku hlače merijo narodu. Kakor da je že kdajkoli kakšen narod delal za včeraj! Saj narod ne pozna zgodovine. Ne pozna sovraštva ne maščevanja. Narod prav za prav pozna le malo stvari. Narod zmeraj in v vseh časih le nekaj ve — prav to, kar ve vsak filozof ali diplomat — ali pa, če hočete: čuti, da mora živeti. Pa ne zaradi včerajšnjega dne, ker je bila nemara nedelja, ali je imel veselico, ali mu je pa nemara umrl kak velik mož. O ne. Prav nič zaradi tega. To pride zanj vse samo od sebe. Njemu se povsem preprosto hoče živeti, ker po nekakšni božji volji živeti mora — prav iz skrbi zaradi jutrišnjega dneva. Kakor vsak, tudi on rad živi. Koliko je že bilo nedelj, vsenarodnih veselic, velikih mož, pa naroda ni vrag pobral, ker o njih nič vedel ni in če mu je šlo le za tisti prepotrebni jutri. Na vse zadnje jih je pa vendar on dal, vse te nedelje, vse te vsenarodne veselice in vse te velike može. Potemtakem je povsem prav, če so mu s kakim majčkenim delom poplačali vse tiste muke, s katerimi jih je rodil. Kaj ni narod v tem na las p[illegible] materi?

Upha!

Ambrož se je bil tako zamodroval, da ni prav nič pazil, ne kje in ne kako hodi. Pa da je bila mera njegovega žolča polna, se mu je še rignilo. Ob misli na mater. Ne iz sramu, ampak iz zadrege je zardel. Zakaj pred materjo ga ni bilo nikoli sram. Ona je vse tako človeško razumela, ker je zmeraj mislila le na jutri. Odpustila mu je greh, se ga v navalu nejevolje malo krepko doteknila — ali ga je pa pobožala, časih lepo, kakor zna le najboljša mati. Najhujše, kar je sploh zmogla, je bilo to, če ga že ni mogla dovolj pokarati, da mu je lahno, s prikritim, dobrim smehljajem, a z narejeno ostrim pogledom zagrozila z očetom. Oče je bil diplomat. Res, pravi, ne vem če od naroda potrjen, ampak bil je res — saj je vseeno — pravi diplomat. Veste, takle majhen diplomat — kakršnih je po vseh znamenitih krčmah na pretek — ki se rad drži velikega stola — kakor kiklje nepridiprav.

Jajca zoper nespečnost

Dr. Singh navaja v neki angleški medicinski reviji nov pripomoček zoper nespečnost. Po njegovih izkušnjah so se sirova jajca zelo dobro obnesla zoper nervozo in nespečnost, posebno tudi zoper nespečnost mladih oseb. Dve jajci učinkujeta baje prav tako dobro kakor 2.5 g broma, 2 do 6 jajc zadostuje za najtežje primere nespečnosti. Treba jih je pa použiti brezpogojno zjutraj pri zajtrku. Zdravilni učinek se pokaže že po nekoliko dneh. Že podnevi postanejo pacienti po jajcih zaspani. Včasih se pojavi nekaj driske. Čim so jajca nekaj pomagala, zadostujeta za nadalje dve jajci in to dva do trikrat na teden.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.- v znamkah**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana.

Kam pa, kam?

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Danes vsi k Lasanu

v Šiško v gostilno »Dalmacija«. Zabava s plesom. Preskrbljeno za dobro dalmatinsko kapljico, kakor tudi topla jedila. 27720-68

Je bilo — in bo

pri »Panju« tako, da najboljši cviček se toči in pristna štajerska vina na mizo se nosi. Na razpolago ob vsakem času razna gorka in mrzla jedila. — Vsak večer igranje klavirja, petje in druge prijetne zabave. Zato vsi in vse samo v Vegovo ul. 10 k — »Panju«. 307 18

Dopisi (ženitve)

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pekovskega vajenca

poštenega sprejmem takoj v učenje z vso skrbo. Pretnar Martin, Ljubljana, Černetova 12 27762-44

Natakarskega vajenca

prikupne zunanjosti, šolska izobrazba, meščanska šola in nekaj znanja nemščine, sprejmemo. Ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod šifro »Natakar«. 27650-44

Fotografskega vajenca

sprejme boljši atelje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Oskrbo v hiši«. 27695-44

Ključavničarski vajenec

se želi izučiti obrti. Naslov v vseh posl. Jutra. 27689-44

Natakarskega vajenca

sprejmem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27706-44

Učenca

za pekovsko stroko sprejmem takoj z vso oskrbo v hiši. Reflektiram samo na dobrega poštenega fanta. Naslov: Vrečko Pišece pri Brežicah. 27577-44

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zastopnike

za obročno prodajo naših posnemalnikov, brzoparilnikov itd. iščemo. Ponudbe nasloviti na »Persons«, Ljubljana, poštni predal 307 276-1

Prikrojevalko

dobro izvežbano za svileno in bombaževo triko perilo, ki razume dober kroj in okus, se sprejme pod ugodnimi pogoji. Naslov v vseh posl. Jutra v Mariboru in Ljubljani. 27468-1

Gospodično

zanesljivo za pekarno, sez. 5000 iščem. Plačilo po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Parna pekarna«. 27754-1

Kontoristinja

zmožna samostojnega knjigovodstva, slovenske in nemške korespondence, z večletno prakso se išče na deželo. Navesti je zadnjo službo in zahtevo plače pri celi oskrbi. Nastop s 15. januarjem. Ponudbe pod šifro »Zanesljiva kontoristinja« na ogl. odd. Jutra. 27652-1

Dekle

za lahko in lepo delo ter pisarniško začetnico sprejmem. Predstaviti pri Horvat, Poljanska 69. 27666-1

Dekle

ki zna kuhati, je snažno, pošteno in mirno, dobi stalno službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ponižna« 27343-1

Mlajše dekle

boljše ter perfektno sobarico, ki se razume v krojaštvu sprejme odlična rodbina brez otrok javiti se je s fotografijo; Beograd, Bitoljska 20 Deretič. 27707-1

Dekle

17 letno, za vse delo, ki bi imela veselje do trgovine. Vprašati Šimenc, Šelenburgova 1. cvetličarna. 27798-1

Inkasanta

sposobnega sprejmemo takoj na provizijo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »3006«. 27800-1

Strojnega inženerja

sprejme tehnična pisarna. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Usnje« 27658-1

Hišnico

poročeno za pospravljanje stanovanja iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27794-1

Prodajalko(ca)

samostojno z Din 5.000 —8.000 kavcije v gotovini sprejmem takoj. Dopise pod »Plača 1000 Din« na ogl. odd. Jutra 27791 1

Mlajši trgovec

s sinčkom išče služkinjo, za kuho in opravljanje vseh hišnih del. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Skromna in poštena«. 27004-1

Brusač (polirer)

prvovrsten dobi pri večjem podjetju stalno službo. Pred nastopom en dan izpit! Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Brusač« 27696-1

Pletiljo

za Flech — in Raschelmaschine, ki zna obenem dobro krojiti in opravljati druga postranska dela sprejmemo. Potrebno je, da zna tudi podučevati delavke. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sigurno nameščenje«. 27647-1

Službo gospodinje

dobi zmožna oseba, s kavcijo v knjižici Ljudske ali Mestne hranilnice ljubljanske. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sreča«. 27691-1

Natakarja

neoženjenega, z dobrimi spričevali, ki bi obenem prevzel točilnico (Schank), sprejmem takoj. Potrebna kavcija. Ponudbe na restaurant »Maksimir«, Zagreb. 27675-1

Prešivalke

iščem za stalno delo. K. Soss. Mestni trg. 27719-1

Perfektno kuharico

30—40 let staro, iščem. — Plača Din 400. Pisati: Dr. Nedeljkovič, Beograd. Milutina Bojića ul. 4. 27736-1

Natakarico

sprejmem za na račun, s kavcijo 700 Din, za Kranj. Predstaviti se v Ljubljani, Celovška cesta št. 84. pri Mravle, dne 31. dec. 1935, od 9.—12. 27728-1

Služkinjo za vse

ki zna tudi perfektno kuhati, sprejme takoj dr. Drnovšek, advokat, Brežice. 27769-1

Železninar

spreten prodajalec, aranžer, vešč prodaje barv, dobi mesto. Ponudbe s prepisi spričeval in zahtevo plače na ogl. odd. Jutra pod »Železninar«. 27728-1

Urarskega pomočnika

dobrega, zanesljivega, z lastnim orodjem, ne pod 26 let starega, sprejmem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27729-1

Pekovski pomočnik

samski, z obrtnim listom, dobi mesto. Pismene ponudbe in natančne informacije na ogl. odd. Jutra pod »Pek«. 27636-1

Dobra kuharica

samostojna, ki bi opravljala tudi druga dela, dobi mesto s 15./I. 1936. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27627-1

Prodajalca in prodajalko

kuharico in mehanika, dobre moči, sprejmem. Maribor, Aleksandrova cesta št. 26. 27679-1

Posredovalnica Ogrinc

Aleksandrova c. 7-II rabi več kuharic, služkinj, natakaric in začetnic. Za odgovor znamka Din 2. Telefon 31—09 27615-1

Službe išče

Vsak. beseda 50 par; davek Din 3, za dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din

Kmetsko dekle

ki zna kuhati in opravlja vsa dela, išče zaposlitve najraje kot kuharica v veččlanski družini. Ponudbe: Karolina Bojc, Nemška vas pri Ribnici. 27757-2

Natakarica

mlada, prikupljive zunanjosti stara 23 let želi spremeniti službo s 16. januarjem. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Blondinka 1912« 27649-2

Boljša natakarica

z zelo dobrimi izpričevali išče službo v gostilni ali restavraciji v januarjem. Ponudbe na Podružnico Jutra v Trbovljah pod »Dobra moč« 27653-2

Trgovska pomočnica

dobro izurjena v špeceriji, manufakturi in galanteriji, stara 21 let, zmožna slovenskega in nemškega jezika želi dobro stalno službo. Naslov se izve v vseh posl. Jutra. 25878-2

Brivski pomočnik

mlajši, prvovrsten delavec, bubistucer, zmožen vodne in trajne ondulacije z znanjem nemščine išče službo. Nastop takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 27667-2

Mlajši trgovec

bi z gotovino Din 20-30000 financiral ali sodeloval v delu za kakšen res dober artikel. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zavarovana gotovina«. 27700-2

Mesar

in prekajevalski pomočnik z večletno prakso išče službe najraje kje na Gorenjskem, vešč tudi za nakup živine. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožen in zanesljiv« 27604-2

17 let star fant

pošten in zanesljiv, prosi usmiljeno srce za kakršnokoli zaposlitev. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Rešitev« 27663-2

Iuris doktor

s sodnim in advokatskim izpitom, išče službo kot koncipient, korespondent v industrijskem ali trgovskem podjetju. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Jurist«. 27716-2

Okusna šivilja

za novo in staro na dom. Ponudbe pod »Poceni 1936« na ogl. odd. Jutra. 27714-2

Služkinja

vajena hišnih del, išče službe. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27633-2

Trgovski pomočnik

mlad, začetnik, išče primerne zaposlitve kjerkoli. Drago Siherl, Zalog pri Ljubljani. 27733-2

Prodajalka

vajena tudi gostilne in kuhe, išče primernega mesta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poštena«. 27734-2

Trgovski pomočnik

mlad, zmožen tudi kavcije, želi službo v trgovini z mešanim blagom. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Takoj«. 27776-2

Kuharica

srednjih let, vajena vsega domačega dela, z dolgoletnimi spričevali, želi premeniti službo. Zagar, Oražnova ul. 3, Ljubljana. 27770-2

Prodajalka

mešane stroke, vešča deloma nemščine, prosi mesta takoj ali s 15. januarjem. Pomagala bi tudi pri gospodinjstvu. Ponudbe prosi pod »Izkažem se hvaležna« na ogl. od. Jutra. 27592-2

Pouk

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Višješolec

instruira vse predmete nižje šole po zelo ugodnih cenah in s sigurnim uspehom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27754-4

Akademik

instruira vse predmete nižje gimnazije za hrano ali stanovanje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Rešen«. 27642-4

Gospodične

sprejme šivilja v pouk šivanja lastne garderobe. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra 27768-4

Potniki

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zastopnika vinske stroke

ki je dobro uveden v Sloveniji, išče dobro renomirana veletrgovina vina. — Reflektanti naj pošljejo obširne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »št. 263«. 27758-5

Provizijskega potnika

za Slovenijo za dobave zmožno celuloidno tovarno za ovratnike sprejmem. Adolf Hay, Subotica. 27631-5

Prodam

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Poceni!

	Din
5 kg kljukane gosi	70.
5 kg la gosje masti	100.
5 kg la svinjske masti	70.
5 kg domače salame	75.
5 kg domačih klobas	80.
5 kg domače slanine	75.
5 kg pitanega purmana	75.
5 kg pitane pure	75.

Razpošilja po pošti franko v vsak kraj **A. Majerovič, Conoplja** 27139-6

Parni kotel

Cornwall 8 atm. 30 m², Francis spiral-turbina 15 HP. 6—8 m padca generator za sesalni plin za kurjavo in pogon. Vse v najboljšem stanju prodamo vsled povečanja obrata. Vprašanja na Remec Co., Duplica-Kamnik. 27259-6

Halo!

Na prodaj je po ugodni ceni cela transmisija in sicer osi razne železne jermenice konzole z ležišči (Ringschmierlager) 3 mostke in 3 predležaji (Vorgelege). Na upogled je pri Levu. Gosposvetska cesta. 27772-6

Voziček

bel, športni in lesene stopnice po nizki ceni prodam. Kodeljevo. Povšetova 35a. 27654-6

Železna blagajna

150×190 izpod cene naprodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 27667-6

2 veliki stiskalnici (preši)

za zlato, skoro novi, tovarne Josef Anger & Söhne Wien, zelo po ceni naprodaj: Adolf Hay, Subotica. 27632-6

Zvočno kinoaparaturo

kompletno, razni gostilniški in trgovski inventar, pohištvo prodam. Ponudbe pod »Kino« na ogl. odd. Jutra. 27602-6

Radio

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Radio - aparat

»Hornyphon«, tri plus encevni Super v brezhibnem stanju prodam za Din 3000. Stražišar, Stožice 174. 27668-9

Tricevni radio

»Telefunken« na baterijo, ceno naprodaj. Ogled od pol 1. do pol 2., Stari trg 9/II. 27739-9

Ingelen radio

4 cevni, 220 volt, direkten priključek, proda Kristan Franc, Apihova 24. 27716-9

Knjige

Veliki roman ljubezni

prinaša novoletni »Družinski tednik« pod naslovom »Njena velika ljubezen«. Začetek (popolnoma brezplačno) zahtevajte od uprave »Družinskega tednika«, Ljubljana, Tyrševa cesta 29/II. 27865-8

Avto, moto

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Avto

manjši, dobro ohranjen, za potnika, kupi tovarna Vidmar, Ljubljana, Pred Škofijo 19. 27726-10

Pohištvo

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pohištvo

kupite najceneje in po najugodnejših pogojih pri **Gospodarski zadrugi mizarskih mojstrov, Ljubljana, Vegova 6.** 27412-13

Krasno spalnico

iz orehove korenine ugodno prodam. Mizarstvo Rozman, Drevlje Celovška 98 27672-12

Več spalnic

vezanega lesa, orehovo furniranih, nizke cene. — D. Lancoš, Wolfova 12. Telefon 28-10.- 27665-12

Rabljeno spalnico

in kuhinjsko kredenco poceni prodam. Kaus, Novi trg 4/III. 27708-12

Stroji

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Revolver stružnico

rabljeno, ekscenterprešo in vrtalni stroj in razne štance kupimo. Ponudbe poslati na Brata Fišer tovarna železnega in kovinskega blaga, Bačka Topola. 27706 29

Šivalni stroj

rabljen, star kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj plačam« 27698-19

Šivalni stroj

dobro ohranjen rabljen prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 27699-29

Živali

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Visok brak

bel s svetlorjavimi krpami se je zatekel. Kdor ve zanj, naj javi za nagrado 1 vskemu čuvaju Viktorju Beravsu v Trzinu. 27607-27

Psiček

majhen, temnosiv, dolgodlak, se je izgubil. Ima znamko »Soka« na modrem traku. Oddati ga je proti nagradi. Ljubljana VII., Kosova 4/I ali javiti naslov na ogl. odd. Jutra. 27735-27

Obrt

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prva strokovna delavnica

za popravilo snežk. Brajkovič, Igriška ul. 10. 27740-30

Foto atelje

z zgradbo in prvovrstnim inventarjem, v prometnem mestu Primorja, zelo poceni naprodaj za gotov denar. Informacije D. Simončič, Maribor, Glavni trg 24/IV. 27784-30

Prehrana

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dijetično hrano

želim v centru mesta. Cenj. ponudbe pod »Dijeta« na ogl. odd. Jutra. 27727-14

Glasbila

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pianino

skoro nov, svetovne znamke, s krasnim glasom, prodam. Dobrajc, Maribor, Tattenbachova ul. 21. 27635-26

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Železno peč

majhno, dobro podloženo, v najboljšem stanju, kupim. Ponudbe pod »Železna peč« na ogl. odd. Jutra. 27580-7

Zlato

tomljeno in staro, zlate predmete kupujem po zvišanih cenah. F. Čuden, Prešernova 1. 311-7

Inventar

za modno trgovino kupim. Cenjene ponudbe pod »Rabim takoj« na ogl. odd. Jutra. 27755-7

Otroški voziček

(globok) dobro ohranjen kupim. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27756-7

Orodje

ključavničarsko, kot nakovalo, vrtalni stroj in drugo kupi Cirman Ljubljana 7, Aleševčeva cesta. 27804-7

Blagajno

pisalni stroj, pisarniško mizo omaro z rolojem, ročni voziček na štiri kolesa se kupi. Maribor Aleksandrova c. 25 27608-7

Les

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Orehove noge

za mize in stole parjene, prvovrstne tudi sveže izdelane kupimo. Ponudbe na Interreklam d. d. Zagreb, Masarykova 28 pod šifro EXPORT P-7049« 26737 15

Dragocenosti

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah

Černe - juvelir

Ljubljana Wolfova ulica 3

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Ureditev dolgov

potom sodnih in izven sodnih poravnav

Nasveti v konkurznih zadevah in vseh drugih trgovsko obrtnih poslih. Strokovne knjigovodske revizije, sestava in aprobacija bilanc. Preskrba kreditov, nasveti glede hranilnih vlog in plasiranje istih. Vsi posli kmečke zaščite. Edina koncesionirana komercialna pisarna:

LOJZE ZAJC,
Ljubljana, Gledališka ul. 7 Telefon 38-18 250-16

Za knjižice

Kmetske posojilnice Ljub. dobavi fino pohištvo znano mizarsko podjetje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Fino pohištvo« 310-16

Hranilne knjižice

prodaste ali kupite najbolje

potom moje pisarne. Solidno poslovanje. Priložite znamke

Rudolf Zore

Ljubljana, Gledališka ul. 12. Telefon 38-16.

Družabnika

agilnega, ce možno sodelujočega, išče staro vpeljano podjetje radi reorganizacije in razširitve podjetja katero ima odlično bodočnost razvoja. Ponudbe pod »Kapital 200.000« na ogl. odd. Jutra. 27760-16

Davčne pritožbe

informacije, kontrola vplačil: Davčna poslovalnica, Ljubljana, Šelenburgova 7-I. nad. (nasproti pošte). 27763-16

Din 100.000 posojila

iščem proti popolni varnostni garanciji in primernim obrestim. Cenjene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sigurno 100«. 27257-16

Hranilno knjižico

Kmetske posojilnice ljubljanske za Din 35.000 vložnice, prodam najvišjemu ponudniku. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »35.000«. 27801-16

Knjižico

za 30.000 Din Ljudske ali Mestne hranilnice ljubljanske, kupim proti mesečnemu odplačevanju Din 600. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »%dogovor«. 27692-16

Din 300.000 posojila

na vknjižbo na prvem mestu za krajšo dobo, iščem. Cenjene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Hipoteka 300«. 27256-16

Hranilne knjižice

Ljubljanske kreditne in Zadružne gospodarske banke kupimo. — Ponudbe: Bančno kom. zavod. Maribor. 27778-16

Knjižice

banovinske hranilnice kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Banovinske do 250.000 Din. 27662-16

Hranilne knjižice

Hranilnice in posojilnice Stražišče pri Kranju takoj kupim. Ponudbe »Malčkova« poštni predal 150. 27796-16

Vlogo Din 9.000.-

Mestne hranilnice ljubljanske prodam. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra pod »Gotovina 222« 27694-16

Poravnave plačanja dolgov

posredovanja kreditov in gotovine

na hranilne knjižice, **naložbe kapitala** (tudi hranil. vlog), **zaščitne uredltve, davčne** napovedi, **knjigovodstvene revizije, bilance** in vse druge trgovsko gospodarske posle izvede in **izvedeniška mnenja** oddaja koncesijonirana **Trgovsko-gospodarska poslovalnica v Ljubljani.** Cesta 29. oktobra (Rimska c.) št. 7. (Za pismena pojasnila znamke). 27661-16

Posojilo

Din 10.000—15.000 v gotovini ali hranilnih knjižicah, proti vknjižbi na varno mesto, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sigurno«. 27750-16

Hranilne knjižice

Prve hrvatske. Jugoslovenske banke, Srbske banke Zagreb, Jadranske podunavske banke, kupuje in prodaja **Merkur banka, Pančevo.** 27587-16

Hranilne knjižice

vseh denarnih zavodov kupite ali prodaste najugodneje edino potom Bančno kom. zavoda Maribor. Za odgovor Din 3.- znamk. 27779-16

Trgovci, obrtniki!

Gospodarske razmere uredi, posojila posreduje Gospodarsko-pravna pisarna Ljubljana, Selenburgova 7, I. nad. (nasproti pošte). 27767-16

V najem

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje nasl. va 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gostilno

eventuelno tudi trgovino z mešanim blagom, na periferiji mesta, oddam v najem. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Primerno«. 27600-17

Trgovino

dam v najem, na deželi, z vso opremo na dobroidočem kraju. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Najemnina nizka«. 26808-17

Gostilno in mesarijo

ali samo mesarijo vzamem v najem, eventuelno tudi kupim. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod značko »Dober promet«. 27629-17

Trgovino

vzamem v najem ali kupim najraje v Ljubljani. Ponudbe pod »Plačam« na ogl. odd. Jutra. 27601-17

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lokal

v Pegleznu na Poljanski cesti, oddam. 27548-19

Pritlične prostore

za pisarno ali fino obrt oddam na Tyrševi c. 36 27802-19

Delikatesa

prvovrstna, takoj naprodaj. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod »Slučajno«. 27783-19

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Posojila

vseh vrst preskrbujemo.— Vse informacije brezplačne. — Za pismen odgovor priložite znamko Din 3. 26551-20

Hišo ali vilo

v ceni do 200.000 Din s hipoteko vred kupim. Ponudbe pošljite na ogl. odd. Jutra pod šifro »V mestu«. 27764-20

Vogalna parcela

v bližini trnovske cerkve naprodaj. Poizve se Cankarjevo nabrežje 3./II. Gerkman. 27656-20

Hišo v Ljubljani

tudi večjo, bi kupil. Del kupnine plačam po željí prodajalca z vlogo Mestne ali Kmetske pos. Ljubljana. Ostanek v gotovini. Ponudbe z opisom in ceno na ogl. odd. Jutra pod »Rad prodam«. 27797-20

Gostilniške prostore

s prostorom za trgovino, prodam tudi na bran. knjižice. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27701-20

Tristanovanjsko hišo

s sadnim vrtom, prodam. Sp. Radvanjska c. 3a, Nova vas pri Mariboru. 27636-20

Tristanovanjska hiša

naprodaj v Studencih. Več se izve v Motherjevi ul. 15/II. Maribor-Melje. 27638-20

Veliko vilo

konfortno, z gospodarskim poslopjem, velikim lepo urejenim vrtom, prodam pod ugodnimi pogoji. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27605-20

Novo hišo

Nalašč za peka na prometni točki ob kol dvoru ugodno prodam. Naslov: Vrečko Pišece pri Brežicah. 27578-20

5 stanovanjska hiša

naprodaj pod zelo ugodnimi pogoji. Potreben kapital 150.000 Din. Tezno pri Mariboru, Prešernova 9. 27777-20

Stanovanje odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sončno stanovanje

treh sob, kuhinje, 1 velike predsobe, pritiklin, vodovod elektrika, oddam takoj ali februarja. Cena Din 500.— F. Aleš, Glince IX-26. 27678 21

Enosob. stanovanje

oddam takoj. Cena Din 200.— Ribniška ul. 27. Udmat. 27759-21

Trisobno stanovanje

s kopalnico, poselsko in veliko predsobo, elektrika, plin oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27765-21

Stanovanje

z dvema sobama in kuhinjo takoj oddam. Naslov v vseh posl. Jutra. 27655-21

Trisobno stanovanje

s kopalnico in vrtom za zelenjavo oddam. Rožna dolina cesta 9 št. 7. Istotam oddam enosobno stanovanje. 27803-21

Dvosob. stanovanje

lepo z kopalnico, oddam takoj ali 1 februarja. Staničeva 17. 27630-21

Stanovanje

s 3 sobami, lepo, sveže preslikano v Majstrovi ulici poceni takoj oddam. V svrho ogleda se je oglasiti pri A. Hlebš Maribor, Koroščeva 8, med 2. in 4. uro popoldan. 27576-21

Enosob. stanovanje

takoj oddam za nizko ceno. Zvezna 3. Moste Zelena jama. 27677-21

Dvosob. stanovanje

s kabinetom, kopalnico itd. oddam. Podmilščakova 14. Bežigrad. 27681-21

Štirisob. stanovanje

oddam v vili. Naslov v vseh posl. Jutra. 27685-21

Stanovanje

iz male sobe in kuhinje oddam takoj po ugodni ceni. Vodmat, Šušteršičeva ul. 4. za šolo. 27603-21

Enosob. stanovanje

suho, oddam takoj. Poizve se: Kavškova 5/I. 2. vrata, levo. 27747-21

Stanovanje

v mansardi obstoječe iz 2 sob, kuhinje in pritiklin oddam za 400 Din s 1. februarjem. Rožna dolina cesta IX/43. 27688-21

Stanovanji

dvosobno in enosobno, oddam za nizko najemnino. Jurčkova pot 55 ob Ižanski cesti. 27709-21

2 sobi s kuhinjo

z vsemi pritiklinami, oddam, Tovarniška 27. 27599-21

Moderno stanovanje

dvosobno s kabinetom, kopalnico, plinsko in centralno kurjavo, oddam takoj ali s februarjem. Ljubljana, Vrtača 4/I. 27738-21

Sončno stanovanje

treh sob, kuhinje, velike predsobe, pritiklin, vodovod, elektrika, oddam takoj ali s februarjem. Cena Din 500. F. Aleš, Glince, IX/26. 27678-21

Trisobno stanovanje

in dvosobno stanovanje s kopalnico, visoko pritličje in vrt na razpolago, oddam takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum«. 27742-21

Trisobna stanovanja

v II. in III. nadstropju takoj oddam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj«. 27741-21

Stanovanje

dveh sob, kuhinje in pritiklin, oddam solidni stranki. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27737-21

Trisobno stanovanje

komfortno, s kopalnico in pritiklinami v Mariborski 22, takoj oddam. Poizvedbe pri stranki Sokliè istotam. 27594-21

Enosob. stanovanje

s kuhinjo, takoj oddam. Glince c. XIII št. 9. 27582-21

Dvosob. stanovanje

nasproti glavne pošte, pripravno posebno za pisarne, modistinje itd. oddam. Informacije daje Uprava hiše, Selenburgova 7. 27731-21

Dve stanovanji

dvosobno in trisobno konfortni sončni se oddasta v najem s 1. februarjem. Cesta v Rožno dolino 26-I. 27610-21

Stanovanja išče

Stanovanje

eno ali dvosobno išče stranka brez otrok. Ponudbe pod »Plača tudi za eno leto vnaprej«. na ogl. odd. Jutra. 27792-21a

Dvosob. stanovanje

iščem Mirje Tabor Dunajska, plačam tri ali šestmesečno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Za marc april«. 27697-21a

Dijaške sobe

Dijakinja

dobra učenka šestošolka ali sedmošolka poštenih staršev se sprejme na stanovanje in dobro hrano brezplačno. Kot odškodnino bi pomagala pri učenju prvošolki. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dijakinja«. 27651-22

Opremljeno sobo

sončno oddam. Kastelic Ana, Karlovška 15. pritličje, levo. 27771-22

Dijakinjo

sprejmem v dobro oskrbo v sredini mesta, za Din 460 mesečno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27721-22

Sobo odda

Lepo sobo

v sredini mesta s posebnim vhodom oddam tudi malo sobico istotam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27758-23

Prazno sobo

separirano v centru oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27761-23

Sobo

komfortno, čisto, mirno, separirano, parket, oddam 1 ali 2 gospodoma. Naslov v vseh posl. Jutra. 27670-23

Sobo

separirano opremljeno ali prazno takoj oddam na Resljevi cesti 26/ II. desno 27674-23

Opremljeno sobo

z vhodom s stopnjišča, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 27799-23

Lepo sobo

s posebnim vhodom in elekt. v sredini mesta, takoj oddam. Mestni trg 17-II. vrata 8.

Gospoda ali dijaka

sprejmem v čisto zračno sobo kot sostanovalca. Aleksandrova c. 7-II. levo. 27614-23

Opremljeno sobo

čisto oddam 1 ali dvema gospodoma ali gospodičnama z vso oskrbo ali brez. Poseben vhod. Janševa ul. 15. Šiška. 27793-23

Opremljeno sobo

lepo, poceni oddam gospodični ali gospej. Pokopališka ul. 8. Moste. 27687-23

Gospoda

sprejmem na stanovanje in na dobro domačo hrano. Sv. Petra nasip 17/II. nad. 27686-23

Sobo

separirano oddam. Naslov v vseh posl. Jutra. 27678-23

Sobo

lepo, solnčno, elektrika, strogo separiran vhod oddam v Bolgarski ul. 19.- 27703-23

Sobo

lepo, z dvema posteljama oddam stalnima osebama. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27702-23

Sobo

z 2 posteljama oddam poceni v sredini mesta. Naslov v vseh posl. Jutra. 27701-23

Sobo

oddam boljšemu gospodu v bližini Tabora takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 27690-23

Opremljeno sobo

lepo, s pos. vhod., za 1 ali 2 gospoda, oddam. Lahko tudi s fino hrano, po ugodni ceni. Gosposvetska 12/II. 27745-23

Sončno sobo

opremljeno in toplo, oddam, z vso oskrbo. Sprejmem tudi abonente na dobro hrano. Stari trg 28, III. nad., levo, Sturm. 27740-23

Opremljeno sobo

z balkonom, oddam na Mirju. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27746-23

Opremljeno sobo

z dvema posteljama, oddam s hrano gospodu ali gospodični 1. januarja. Zidovska ulica 6/I. 27749-23

Opremljeno sobo

oddam takoj. Lončarska steza 2/I. (nad Ljudskim domom.) 27671-23

Sobo

oddam v bližini gl. kolodvora. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27717-23

Mirno sobo

(pri sv. Jožefu), 2 postelji, oddam, najraje 2 gospodičnama, Event. z oskrbo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27704-23

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom, oddam. Kolodvorska ul. 18. 27718-23

Opremljene sobe

s separiranim vhodom iz veže in eno s kopalnico, oddam takoj. Masarykova 23. 27748-23

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom, oddam mirni, solidni osebi s 1. januarjem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27725-23

Sobo

čedno opremljeno, oddam 1. januarja mirni, solidni osebi. A. Stari trg 32/I (vrata s šipami). 27730-23

Opremljeno sobo

oddam na Sv. Petra cesti 38/I. 27786-23

Opremljeno sobo

v centru mesta, oddam dvema osebama. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27788-23

Opremljeno sobo

lepo, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27789-23

Sobo

udobno opremljeno, v centru, oddam boljšemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27866-23

Sončno sobo

veliko, souporaba kopalnice, poseben vhod, center, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27774-23

Razno

PIŠITE ŠE DANES!

Ostanki mariborskih tekstilnih tovarn

brez napak, pristnobarvni, »Paket serija A« za moško, žensko, namizno, posteljno perilo in rjuhe, »Paket serija B« izključno zimski topli flaneli in barhenti najboljše kakovosti vsak Paket 10 do 20 m samo Din 107. Dalje novi »Original Kosmos Z paket«, vsebujoč 2.80 m sukna za eno dolgo zimsko suknjo, oziroma za ženski plašč, lepe temne barve, ali pa 1.80 m za kratko zimsko suknjo in 1.20 m posebno močnega štruksa ali sukna za ene hlače. Tudi ta paket samo D 107. Vsi paketi poštnine prosto. — Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Pišite takoj na

»KOSMOS«

razpošiljalnico ostankov marib. tekst. tovarn, Maribor, Dvořakova cesta 1.

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozostrelec gre v Ameriko

29

»Troblja« je počasi dobila obliko naslanjača! Nato je profesor zavezal ustnik, in naslanjač je bil narejen. Tako je napravil še drugi naslanjač, mizo in stolček. »Kaj pa je to takega!« je rekel profesor, ko so vsi zložno sedeli okoli mize. »Današnji svet napihuje že vse: žoge, prašičke, race — zakaj ne bi tudi pohištva?«

Sobe išče

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Iščem stanovanje

za 3letnega dečka pri družini, ki ima tudi enako starega sinčka. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Skrbno nadzorstvo«. 27616-23a

Stanovanje

Iščem pri kaki družini. Popoldan sem odsotna. Zato bi šivala in delala druga dela. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Šivilja« 27659-23a

Gospa

išče skromno opremljeno sobico, ali gre kot sostanovalka k mirni stranki, najraje v okolici Bežigrada Ježice. Ponudbe pod »600 Din« na ogl. odd. Jutra. 27682-23a

Sobico

s posebnim vhodom, v centrumu, iščem. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra pod »Stalen 1936«. 27731-23a

Opremljeno sobo

iščem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Separiran vhod«. 27722-23a

Sobico

opremljeno, strogo separirano, v okolici Sv. Jakoba, iščem. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Opremljena«. 27618-23a

Sobo

neopremljeno, ne izpod 12 kv. m površine, poseben vhod, lahko tudi izven Ljubljane, išče gospod. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trajno«. 27732-23a

Prazno sobico

s hrano ali brez, išče gospoščina za takoj. Ponudbe na ogl. odd Jutra pod »Za takoj« 27787-23a

Informacije

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Grafolog in hirosof N. Sadlucki v Celju

Sprejema vsak dan od 9-12 in 2-7. Ostane še v Celju do 9. januarja: Naslov: Celje, Hotel »Evropa« soba 19. 27569-31

Trgovski biro »Šumadija«,

Kragujevac, s poslovalnico Beograd, Pašičeva br. 6/II, telefon 29-997 posreduje v vseh poslih nakupa in prodaje, specijalizirana je v državnih dobavah. Za vsa dela v gornjih poslih je tvrdka protokolirana, daje na željo vse potrebne informacije in reference. 27775-31

Dražbe

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Sodna dražba

v izvršilni stvari M ca T. 3 pisalnih strojev, Everest v nočnem kovčegu, 1 Woodstock in 1 računski stroj Direct L, vsi popolnoma novi, bo dne 30. t. m. ob 14. uri v odvetniški pisarni dr. Benkoviča, Ljubljana, Aleksandrova 6. 27680-32

Razno

Svetli premog

5600 kalorij; 1 tona koksovec 385 Din, 50 kg v vrečah 22 Din; bukova drva, žagana 85 Din kub. meter, cepljena 95 Din; bukovo oglje 0.75 Din kg — dostavljeno na dom nudi

A. PUTRICH, Dolenjska cesta št. 6.

PREMOG, DRVA

SLOVŠA
Kolezijska ulica 19.
Telefon 39-34

Ženitve

Vsaka beseda 2 Din; davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 20 Din.

29 letni

gostilničar, večji posestnik, priden, dober in pošten poročiti dekle do 29. let pridno, pošteno, čiste preteklosti z nekaj gotovine. Resne šiše ponudbe s sliko poslati na ogl. odd. Jutra po šifro »Zadovoljevo«. Na željo se slika vrne. Tajnost zajamčena. 27645-25

Dober trgovec

večji posestnik, star 30 let, pošten, poroči gospodično staro do 30. let, čiste preteklosti, s primernim zneskom gotovine. Resne ponudbe z obširnim opisom in s sliko poslati na ogl. odd. Jutra pod značko »Samski«. Tajnost zajamčena. Slika se tudi vrne. 27636-25

Gospodična-Slovenka

neomadeževana, želi poročiti fanta-Slovenca 30-35 let starega, državnega uslužbenca ali obrtnika z dobrim srcem. Resne ponudbe s sliko na naslov: Jevšenak Marina, Požeška 23. Čukarica-Beograd. 27782-25

Premožna dama

izobražena se želi poročiti samo z istotakim dobrostitnanim po možnosti nad 55 letnim dobrosrčnim gospodom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Srečo 1936«. 27676-25

Samec

dobro situiran, s sigurno eksistenco, želi spoznati istotako gospodično ali vdovo brez otrok, radi ženitve. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Samo starejša«. 27669-25

Stric oskrbnik

želi, da bi se nečakinja poročila, je brez staršev, pridna, čedna izurjena gospodinja s stalno rento 600.— Din mesečno in 50.000.— Din gotovine ter vso stanov. opremo. Ločenci izključeni. Samo res ni akad. naobraženi ali dobro situirani gospodje. Ponudbe pod »Strogo tajno« na ogl. odd. Jutra. 27603-25

Drž. uradnica

30letna, izolirana, dobra, čedna, želi znanja z boljšim, dostojnim gospodom. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Tajnost časti zadeva«. 27790-25

Ugleden

in zelo simpatičen gospod z velikim premoženjem, ločen ne po lastni krivdi, želi poročiti takoj damo istih lastnosti do 36 let. Dopise s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Lepo božično darilo«. 27646-25

Dopisi

Vsaka beseda 2 Din; d. vek 3 Din za šifro dajanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 20 Din.

Mlado punčko

diskretno hočem spoznati. Sem 37 let star. Samo neanonimni dopisi pod »1000« na ogl. odd. Jutra. 27766-24

»1000«, Celje

dajte pravi naslov na ogl. odd. Jutra pod šifro »Mirjanska« 27679-24

S. M.

Ponedeljek pred Križankami ob 5. 27713-24

»Oleandra«

Prosim ime in naslov ali vsaj poštno ležeče. 27712-24

Novosti Šentjakobske knjižnice v Ljubljani

(Nadaljevanje)

Haluška Helena — E. Berlec, Lamotski župnik. Roman. 5836.
Gončarov I. A. — Jos. Vidmar, Oblomov Roman. 5837/39.
Vidmar Milan, Moj pogled na svet. 5840 r.
Hofbauer Jos. — M. Selan, Pohod v zmedo. Roman. 5841.
London Jack, Joe med pirati. Roman dečka. 5842.
Björnson Bj. — A. Fr. Brvar, Veseli fant. 5843.
Leblanc M., Arsene Lupin se ženi. 5843.
Horabin J. F., Temelji gospodarske geografije. 5844 r.
Galsworthy John, Djevojka čeka. Roman. 1919 h.
Gončarov I. A., Oblomov. Roman. 1925 h.
Turgenjev I. I., Proljetne vode. 1926 h.
Gorki M., Djelo Artamanovih. Roman. 1927 h.
Mauriac Fr., Le désert de l'amour. 1007 f.
Chevallier G., Clarisse Vernon. 1008 f.
Nabonne B., La goutte d'or. 1009 f.
Aveline Cl., Madame Maillart. 1010 f. La fin de madame Maillart. 1011 f.
Faulkner W., Pylon. A novel. 522 g.
Burckhardt Jac., Die Kultur der Renaissance in Italien. 14544 z.
Weber Fritz, Alpenkrieg. 14546 .
Bloch Iwan, Die Prostitution I—II. 14572-73 z.
Maschin Boris, Russische Erde Roman. 14630 n.
Bunin Iwan, Die Gramatik der Liebe. 14649 n.
Scholtis Aug., Baba und ihre Kinder. 14682 n.
Prawdin Mich., Tschingiss-Chan. Der Sturm aus Asien. 14684 n.
Ludwig Emil, Gespräche mit Masaryk. Denker und Staatsmann. 14692 z.
Micklinghoff-Malten B., Salzlose Diät und doch schmackhaft! 14705 z.
Zweig St., Triumph und Tragik des Erasmus von Rotterdam. 14712 z.
Wattenwyl R., Ein Land. Menschen in Marokko. 14745 z.
Kaus Gina, Katharina die Grosse. 14746 z.
Zweig St., Maria Stuart. 14753 z.
Corti E. C., Elisabeth. »Die seltsame Frau.« 14754 z.
Vančura Vlad., Das Ende der alten Zeiten. Roman. 14778 n.
Trenker Louis, Helden und Berge. 14789 n.
Mann Th., Leiden und Grösse der Meister. Neue Aufsätze. 14790 z.
Gabriel Alf., Durch Persiens Wüsten. Neue Wanderungen in den Trockenräumen Innerirans. 14809 z.
Jovan Ammers-Küller, Bedeutende Frauen der Gegenwart. 14813 z.
Wirsing Giselter, Köpfe der Weltpolitik. 14818 z.
Lichnowsky Mechtilde, Delaïde. Roman. 14819 n.
Roellinghoff W. K., Das ist Moskau. 14826 z.
Lockhart R. H. Bruce, Als Diplomat, Bankmann und Journalist im Nachkriegseuropa. 14827 z.
Die Frau in heutigen Russland. Novellen. 14852 n.
Döblin Alfred, Pardon wird nicht gegeben. Roman. 14854 n.
Asch Schalom, Kinder in der Fremde. 14861 n.
Coudenhove-Kalergi R. N., Europa erwacht! 14883 z.
Burckhardt C. J., Richelieu. Der Aufstieg zur Macht. 14908 z.
Popoff G., Sowjetherrschaft in Europa. 14909 z.
Kisch E. E., Soldat im Prager Korps. 14910 n.
Mereschkowskij D. S., Tod und Auferstehung. 14911 z.
Strasser Otto, Die deutsche Bartolomäusnacht. 14912 z.
Zweig Arnold, Erziehung vor Verdun. Roman. 14935 n.
Mann H., Die Jugend des Königs Henri Quatre. Roman. 14936 n.
Knittel John, Therese Etienne. Roman. 14944 n. — Der blaue Basalt. Roman. 14945 n. — Abd-el-Kader. Roman. 14972 n. — Die Reisen des Aaron West. Roman. 14973 n. —Der Weg durch die Nacht. Roman. 14974 n.
Galsworthy John, Die Cherell Chronik. 14946 n.
Knickerbocker H. R. Rote Wirtschaft und weisser Wohlstand. 14950 z.
Huyn L.-Kalmar Jos., Abessinien. Afrikas Unruhe-Herd. 14977 z.
Gesemann G. ges., Helden, Hirten und Hajduken. 14994 n.
Priestley J. B., Englische Reise. 14996 z.
Buck P. S., Das geteilte Haus. Roman. 15016 n.
Maeterlinck M., Vor dem Grossen Schweigen. 15039 n.
Saager Ad., Giuseppe Mazzini. Die Tragödie eines Idealisten. 15040 z.
Mann Klaus, Symphonie pathetique. Ein Tschajkowsky. Roman. 15041 n.
Schwarz W., Die Heilige Allianz. Tragik eines europäischen Friedensbundes. 15042 z.
Ludwig E., Hindenburg und die Sage von der deutschen Republik. 15043 z.
Marcuse Lud., Ignatius von Loyola. 15044 z.
Liepmann H., ..wird mit dem Tode bestraft. 15045 n.
Wassermann Jak., Melusine. Roman. 15049 n.
Glaeser E., Der letzte Zivilist. Roman. 15054 n.
Rachmanowa Alja, Die Fabrik des neuen Menschen. Roman. 15059 n.
Lieberenz P., Das Rätsel Abessinien. 14902 z.

Šentjakobska knjižnica v Ljubljani, Kongresni trg 7, izposoja vsak delavnik od pol 4 popoldne do pol 8. zvečer, ob sobotah od 3. do pol 8., ob nedeljah in praznikih pa od pol 10. do pol 12. dopoldne najlepše knjige v desetih jezikih ter modne liste vsakomur, kdor se zadostno izkaže. Knjige se pošiljajo tudi po pošti po celi državi. Na razpolago tiskani imeniki knjig. Knjižnica kupuje zlasti predvojno slovensko beletristično literaturo antikvarično.

Radio

Nedelja, 29. decembra.

Ljubljana 8: Čas, poročila, spored. — 8.15: Telovadba (g. Ciril Šoukal). — 8.45: Mary Udović in Josipina Lovše pojeta vesele narodne pesmi (plošče). — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. — 9.45: Versko predavanje (p. dr. Gvido Rant). - 10: Koncert radio orkestra, vmes sodeluje gorenjski trio. — 11.40: Mladinska ura: gdč. Manca Komanova kramlja z otroki. — 12: Čas, spored, obvestila. — 12.15: Plošče po željah. — 15: Fagot solo s spremljevanjem klavirja (igra g. Soparnik, pri klavirju prof. Marjan Lipovšek). — 16: Gospodinjska ura: O prehrani (gdč Anica Lazarjeva). — 16.15: Razvoj slovenske drame: V. ura. — 17.30: Polke na ploščah. — 19.30: Nac. predavanje. — 20: Čas, poročila, spored. — 20.15: Prenos cerkvenega koncerta iz šentpeterske cerkve. — 21.30: Koncert radio orkestra. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Plesna glasba radio—jazza, refrene poje g. M. Premelč.

Ponedeljek 30. decembra.

Ljubljana, 12: Koračnice (na ploščah). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Odlomki iz operet na ploščah. — 14: Vreme, borza. — 18: Zdravniška ura: O alkoholičnih motnjah (dr. Bogomir Magajna). — 18.20: Saint—Saens: Živalski karneval (plošče). — 18.40: Kulturna kronika: O letošnji prevodni literaturi (g. Ljudevit Mrzel). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 20: Koncertne suite igra Radio orkester. — 21: Koncert komornega tria. Sodelujejo: gg. Gregorc Janko (klarinet), Šušteršič Vinko (viola) in Svetel Heri (klavir). 22.10: Prenos plesne glasbe iz kavarne »Nebotičnik«.

Beograd 16: Narodne pesmi.—16.30: Koncert orkestra.—19.50: Arije.—20.20: Simfoničen koncert na ploščah.—21.30: Narodne pesmi.—22.20: Lahka in plesna muzika.— — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — **Zagreb 12.15:** Operna in baletna glasba na ploščah.—17.15: Orkestralen koncert.— 20: Komorni koncert.—21: Orkestralen in pevski koncert.—22.15: Plesna muzika.—**Praga** 19.30: Pester program iz Bratislave.—20.45: Koncert Češke filharmonije.-**Varšava** 20.30: Pesmi na ploščah.—20.45: Poljski plesi.— 22: Simfonične skladbe.—23.05: Plesna muzika.—**Dunaj:** 11.30: Lahka glasba. — 12: Orkester.— 16.05: Koncertna akademija. — 17.20: Plesna muzika.—19.40: Program po napovedi.—20: Avstrijska narodna glasba.- 21: Nabožna glasba.—23.20: Tirolske pesmi.— 24: Plesna muzika. —**Berlin** 19.50: Chopinove klavirske skladbe.—20.10: Koroški narodni plesi.—20.45: Brucknerjeva V. simfonija.—22.30: Zabavna bilanca minulega leta.—23.30: Lirični koncert za brač in komorni orkester.—**München** 19: Pevski koncert.— 20.10: Mešan program.— 22.20: Pesmi, slike in glasba iz tridesetletne vojne.— 23: Plesni orkester.— **Stuttgart** 19: Vedra glasba štirih letnih časov.—20.10: Operni večer.—22.20: Bachov koncert.—24: Bachov »Božični oratorij«.—**Rim** 17.15: Vokalen in instrumentalen koncert. — 20.30: Simfoničen koncert.—22: Lahka in plesna muzika.

Torek 31. decembra.

Ljubljana 12: Za smeh in kratek čas (plošče).—12.45: Vreme, poročila.—13: Čas, spored, obvestila.—13.15: Za smeh in kratek čas (plošče).—14: Vreme, borza.—18: Prenos iz mariborske stolnice.— 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila.—19.30: Nac. ura.—20: Valček za valčkom (plošče).- 20.20: Zvočna šala.—20.45: Jesse Crawford igra na vurliških orglah (plošče).—21: Velik pester večer: Staremu letu v spomin (Javna prireditev v dvorani Trgovskega doma).—24: Novoletni pozdrav vodstva postaje. — 0.15: Prenos plesne godbe iz dvorane Trgovskega doma—igrata izmenoma Radio orkester in Ronny—jazz.

Beograd 16.20: Koncert orkestra.— 18: Jazz.—20: Prenos iz Zagreba.—23: Koncerti po restavracijah.—0.10: Narodna in plesna glasba na ploščah.—**Zagreb** 12.15: Plošče.—17.15: Orkestralen koncert.—19: Prenos iz Markove cerkve.—20: Prenos operete iz gledališča.—22: Zabaven silvestrski program.—**Praga** 19.15: Lahka in plesna muzika 19.55: Orkester in solisti.—21: Silvestrovanje.—22.30: »V novo leto«.—24.10: Plošče.—**Varšava** 20.10: Večer operne glasbe.— 21.15: Orkestralen koncert.—23.05: Zabaven program.—0.30: Plesna muzika.—**Dunaj** 12: Plošče.— 16.05: Filmski zvezdniki pojo.— 17.25: Koncertna ura.—18.55: Prenos operete »Netopir«.—22.10: Silvestrski kabaret.- 24: Z godbo v novo leto. —**Berlin** 19.10: Zvočna igra »Silvestrski zvonovi«.— 20.30: Skupno silvestrovanje Stuttgarta in Berlina.—**München** 20: Horoskop 1936.—21: Orkestralen in pevski koncert.—24: Veselo slovo od starega leta.—**Stuttgart** 19: Večni stihi in zvoki.—20: Program kakor v Berlinu.—**Rim** 17.15: Vokalen in instrumentalen koncert.—20.30: Koncert godbe na pihala.—21.45: Komorna glasba.—22.45: Ples.

Pet knjig za 20 Din vam da edino Vodnikova družba

NOVA LJUDSKA KUHINJA
LJUBLJANA — VOŠNJAKOVA UL. 4.
Vam nudi:
kosilo: zak. juho. gov. meso, pečenko ali močnato, dve razni prikuhi in kruh za . . Din 4.—, 6.—, 8.— Večerjo za Din 4.—, 5.—. Palačinke kom Din 1.—. Abonenti dnevno 8—10 Din. — Ob vsakem dnevnem času: toplo mleko vel. Din 1.—, kava Din 1.50—, čaj, kakav, čokolada Din 2.—. — Po naročilu vsakovrstna mlečna jedila! Kosilo od 11. do 15., večerja od 18—21 ure.

OGLEJTE SI
veliko izbero dvokoles, otroških in igračnih vozičkov, invalidskih vozil, prevoznih tricikljev, motorjev, šivalnih strojev, pneumatike in raznih delov.
CENE ZNIŽANE! CENIKI FRANKO!
»TRIBUNA« F. BATJEL, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovška cesta 4.

POZOR!

ZA SILVESTROV VEČER IN NOVO LETO VELIKA IZBERA V SVEŽEM SVINJSKEM MESU, PREŠIČKIH, SLANINI IN PITANIH SVINJAH V POLOVIČNIH IN CELIH KOSIH PO

NAJNIŽJI DNEVNI CENI

RAZNOVRSTNE MESNINE IN KLOBASE, KAKOR TUDI MESNE KONZERVE

PO ZELO ZNIŽANIH CENAH

ANTON TAVČAR
MARIBOR, JURČIČEVA UL. 3, TEL. 2147

ZAHVALA

Za vse ustne in pismene izraze sožalja, ki smo jih prejeli ob bridki izgubi naše ljubljene mame

Frančiške Bricelj

kakor tudi za poklonjeno cvetje in številno spremstvo na njeni zadnji poti, se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo.

V Ljubljani, 29. decembra 1935.

ŽALUJOČI OSTALI.

†

Dotrpela je po dolgotrajni, mučni bolezni, večkrat previdena s tolažili svetih zakramentov, ljubljena žena, dobra mamica in stara mamica, sestra, teta, svakinja, gospa

Marija Dražil, roj. Barič

soproga magistratnega pis. ravnatelja v p.

Pogreb se bo vršil v ponedeljek dne 30. decembra 1935. ob 4. uri popoldne izpred hiše Čopova cesta št. 1 (Delavska zbornica) na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 29. decembra 1935.

IVAN DRAŽIL, soprog; SLAVA, DRAGI, SREČKO, ZDENKO, BRANKO, otroci — in ostalo sorodstvo.

†

Naznanjamo žalostno vest, da je naš ljubljeni oče, stari oče in stric, gospod

VINKO BALON

ugledni posestnik in vinogradnik na Bizeljskem,

dne 28. decembra po daljši bolezni, previden s tolažili sv. vere, v 72. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb blagega pokojnika bo v ponedeljek na župno pokopališče na Bizeljskem.

Bizeljsko, 28. decembra 1935.

ŽALUJOČI: Katarina Balon roj. Asel, soproga; Josip, Fran, Anton, Ivan, Andrej, sinovi; Pepca, Mici, hčerki — in ostalo sorodstvo.

Zane Grey: 31

Teksaški iezdec

Duane, ki v tem kraju ni poznal potov, je bil zašel prav mednje, ko se jih je hotel ogniti. Strel s puške skozi okno neke hiše, premišljen poizkus, ubiti ga, ker je bil v teh krajih neznan potnik, je poučil Bucka o njegovi zmoti. Na vso sapo je moral dirjati, da je ušel nevarnosti. To ga je prepričalo, da se mora vrniti k staremu načinu in se podnevi skrivati, potovati pa ponoči.

Dospel je v kraje brez potov in jahal tri dolge dni, ne da bi bil prišel Bog si ga vedi kako daleč; vendar je mislil, da je zdaj na varnem. Dvakrat je prijezdil na široko, zeleno globoko ravnino z vrbami in topoli, po kateri je tekla reka. Sodil je, da utegne biti ob spodnjem toku Nuećesa.

Ko se je nekega večera splazil iz hoste, v kateri je taboril, je zagledal luči, ki so pomenile vas. Poizkusil se je ogniti na levo. Toda ni se mu posrečilo, zakaj nižavska hosta je segala skoraj prav do vasi. Moral se je obrniti in objahati vas z desne strani. Žični plotovi in konji na paši so mu obteževali to nalogo, tako da je bila polnoč zdavnaj minila, ko je objezdil vas. Nato je pri belem dnevu prejezdil dobršnih deset milj in previdno nadaljeval pot po cesti, ki je bila zelo izvožena. Nekajkrat je prišel mimo host, v katerih bi se bil rad pomudil in skril do noči. A vse so bile brez vode. Šele čez dolgo časa je našel vodo; tu pa spet ni bilo hoste ali meskitovja, da bi se bil mogel skriti. In tako je jezdil dalje.

Pokrajina pred njim je bila valovita. V nižinah so rasli topoli, po gričih pa jukovci in meskitovci. Ko je prišel na neki vrhunec, je videl, da je delala cesta oster ovinek, ki je zakrival nadaljnjo pot. Počasi je zajahal dalje, v deber med dvema visokima ilovnatima stenama. Tedajci je njegov vročekrvni konj nekaj začul in se splašil. Tistih nekaj skokov, ki jih je napravil, preden ga je ukrotila Duanova železna roka je zadostovalo, da je prišel na ono stran ovinka. Duanov nagli pogled je zajel majhno dolinico, plitek, skalnat potok, topolov gozdič in nekaj mož, ki so se mračno ozirali na Duana. Na vejah enega izmed dreves sta viseli dve čudni postavi. Taki prizori niso bili v južnovzhodnem Teksasu nič redkega, a Duane ni bil še nikoli v toli neprijetni bližini.

Hripav glas je zarjovel:

»Prekleto! Tamle je še eden!«

»Le semkaj, tujec, in izkaži se!« je zavpil drugi.

»Kvišku roke!«

»Prav imaš, Jack! Ne izpusti ga! Dobro zadeni«

Ti kriki so se razlegli hitro drug za drugim. Duane je obrnil konja. V tem je počil strel. Svinčenka iz puške je zadela Duana v levi komolec, in vajeti so mu ušli iz roke. Prestrašeni konj je zdrevil čez drn in strn. Še ena svinčenka je prižvižgala mimo Duana. Nato ga je ovinek skril gotove smrti. Zbegani konj je kakor vihra zletel po hribu nizdol.

Ne da bi se mu bilo treba ozirati, je Duane vedel, kaj ga čaka. Najbolj ga je skrbela rana na komolcu. Kost je bila ostala cela, a rana je bila od mehke svinčenke in zelo grda na pogled. Kri mu je curkoma tekla iz nje. Duane je popustil konju vajete, si obvezal komolec z ovratno ruto in jo zadrgnil z roko in zobmi. Nato se je ozrl preko rame.

Po poti se je prašilo jezdecem izpod kopit. Čedalje več jih je prihajalo izza ovinka. Prvi je utegnil biti četrt milje za njim. Duane je na prvi pogled spoznal, da so bili sami cowboyi, hitri in spretni jahači. V tej deželi so vsi moški dobro jahali, in vsi so imeli močne, urne konje. Mimo tega je bil to kraj, kjer so živinorejci neznansko trpeli od pohlepa in sirovosti razbojnikov. Duane je imel smolo, da jih je bil zmotil pri nagli sodbi in to ob času, ko je bil vsak tujec v nevarnosti in se je moral vsak izobčenec prebito truditi, da si je rešil golo življenje.

Duane se ni več oziral, dokler ni imel valovitega dela poti za seboj in ni bil spet v dolini. Razdalja med njim in med zasledovalci se je bila precej povečala. Ko je to spoznal, je poizkusil privoščiti konju oddiha in jahati počasneje, da mu žival ne bi opešala. Konj je bil krasen vranec, visok, močan in hiter, a njegova vztrajnost še ni bila doživela toli naporne preizkušnje.

Duanov načrt je bil edini, ki ga je mogel imeti v teh okolnostih: hotel je priti do reke. Tam je mogel upati, da v vrbju uide preganjalcem. Do reke je bilo kakih petnajst milj, torej ne predaleč za dobrega konja. Če ga ne bi kar prehudo preganjal. Duane je kmalu spoznal, da ostajajo cowboyi za njim, ker ne jašejo z vso hitrostjo. Za take jezdece je bilo pač nenavadno, da so prizanašali svojim živalim. To ga je vznemirjalo. A morda so se hoteli preganjalci zadovoljiti s tem, da tujca samo preženejo s svojega ozemlja, Duane je jel spet upati in se ozirati po kaki poti, ki bi zavijala na desno ali na levo. Nikjer ni bilo nobene! Obakraj ceste se je širilo kamenito ozemlje z meskovitovci in jukovci. Duane je spet izpodbodel konja. Jasno mu je bilo, da mora objahati vas. Reka je tekla za robom vasi. Samo da pride v vrbje, pa bo rešen!

Oblak prahu dokaj daleč pred njim je povečal njegov nemir. Mar so bili tam tovorni vozovi ali razkropljena živina? Ne, ne! Kmalu je razločil nekaj jezdecev. Streli in kriki izza hrbta so mu bili dokaz, da tudi preganjalci vidijo nove došlece. Obe skupini sta bili več ko angleško miljo vsaksebi, a ta razdalja jima ni branila, da se ne bi bili sporazumeli. Duane je besno zaklel skozi zobe in pognal konja s ceste v grmovje. Izbral si je desno stran, ker je moral tu priti do reke. Lise odprtega, peščenega ozemlja so se širile med figovim osatom in meskitovim grmovjem. Čeprav je šla pot križemkražem, je vendar videl, da zdaj bolje napreduje. Preganjalcev zdaj ni več videl. Sodil je, da se bodo združili in skupaj sledili za njim.

Toda kolikšno je bilo njegovo presenečenje in njegova nejevolja, ko je prišel iz grmovja naravnost na nizek, a raztrgan skalni rob, kjer konj ni imel kam postaviti kopita. Obrnil ga je in jahal na levo vzdolž roba. Peščena tla so tu prehajala v trda, ki za konja niso bila tako naporna. Rastlinje je bilo tod bolj skopo. To je olajševalo napredovanje, a kritja je dajalo manj. Duane se je bistro oziral, in kakor je pričakoval, je kmalu zagledal premikajoče se oblake prahu in temne postave konj. Bili so kake pol milje daleč in so jahali kar po polju. To je dokazovalo, da so dobro poznali ozemlje in težave, ki se je moral begunec boriti z njimi.

KLJUČ SVETA - ZA VAS JE PHILIPS RADIO APARAT

Typa 510 A

Din 270'— mesečno.

Typa 510 A 5+1 cevni oktodni superpozicijski prejemnik z vdelanim dinamičnim zvočnikom, automatična regulacija fadinga, skala z izpisanimi imeni postaj.

Cena . . . . . Din 3825.—
na obroke naplačilo Din 278.—
in 15 obrokov po . Din 270.—

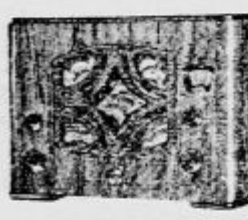

Typa 944 A

Din 120'— mesečno.

Prvovrstna izdelava
Nizke cene
Dolgoročno odplačevanje

Typa 944 A 2+1 cevni radio prejemnik z vdelanim dinamičnim zvočnikom, skala z izpisanimi imeni postaj.

Cena . . . . . Din 1995.—
na obroke naplačilo Din 159.—
in 18 obrokov po . Din 120.—

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO PREDVAJANJE PRI ZASTOPSTVU

H. SUTTNER Ljubljana, Aleksandrova 6
Celje, Aleksandrova 9

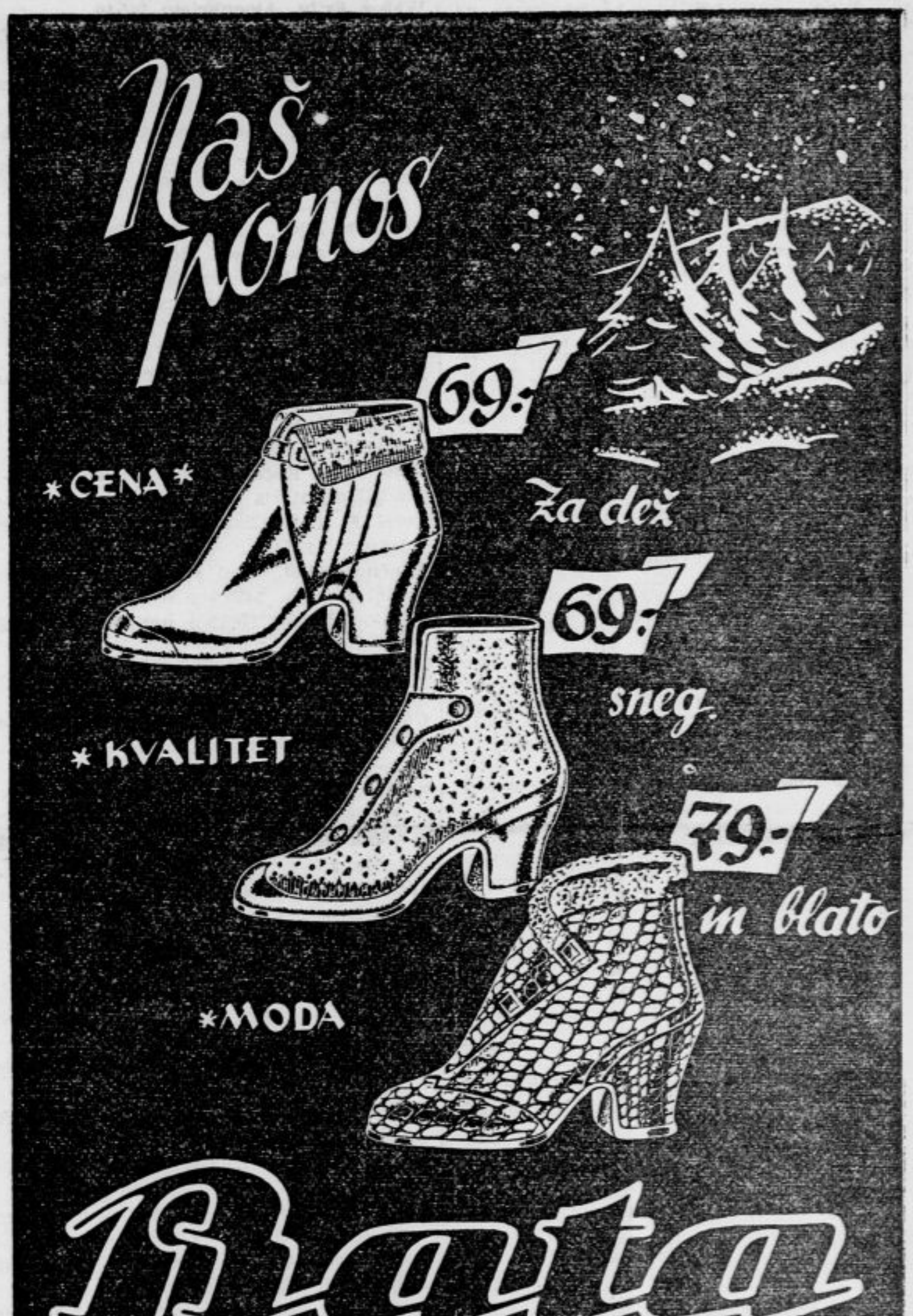

OPOZORILO!

Načelstvo združenja usnjarjev za Drav. ban. sporoča: Letošnja borza za (po usnarsko) konservirane svinjske kaje se vrši dne 8. januarja 1936 ob 10. v dvovani restavracije »Štrukelj« v Ljubljani.

Vabijo se kupci interesenti. — Članstvo se pa opozarja, da pri nakupu sedaj ne prekorači prvotnih cen, da ne bo razočaranja, ker je za to blago letos prav malo zanimanja.

Ker so se pojavili kakor vsako leto tudi letos šušmarski prekupci po deželi, katerim oblasti po gotovih srezih posvečajo premalo paznosti, bi bilo želeti, da takim prekupcem, navijalcem cen ne nasedate in ne kupujete od njih, pač pa raje kmetu, ki Vam prinese kajo na dom, isto boljše plačate.

Svilo, bombaž, tkanine in
VOLNO ZA PREPROGE
gobeline, kelim-dela in strojno pletenje — Veletrgovina volne —
ZDRAVKO SCHÖN ZAGREB Masarykova 5

GOTOVOST UŽITEK
„OLLA"
Gum..?
ZANESLJIVOST VESELJE

Kako se žene pomladijo

četrt ure pred odhodom?

Prečitajte pazljivo naslednji uvod, pa boste doznali, kako silno enostavno je ravnanje pri olepšanju in pri negi lepote. Ta način lahko tudi vi koristno uporabite že pri prvi priložnosti. Popolnoma gotovo je, da boste navdušeni zaradi doseženega uspeha.

10 minut nege lepote

1. Otrite lice, vrat in hrbet vanjem Creme Mouson tako pušča izrez na obleki, s CREMO MOUSON.

Opazili boste, kako hitro prodira CREME MOUSON v kožo.

2. Potem nadaljujte z vribavanje CREME MOUSON tako dolgo, dokler ni koža nasičena, ostanek, ki ne more več prodreti pod kožo, pa bo ostal kot bel oblog na licu, vratu in hrbtu.

3. To naravno masko za olepšanje pustite 5 do 10 minut primerno lastnostim vaše kože, da mirno deluje.

Prijetno boste občutili zdravo gibanje prebujene in osvežene kože, lahko pa bosta ta čas tudi opazovali, kako CREME MOUSON gladi in mladostno napenja površino kože.

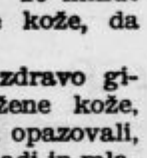

4. Ko ste med tem očistili roke ter jih tudi negovali s CREMO MOUSON, otrite prej navedena že namazana mesta na lahko z nežno in čisto brisačo. Smer te zdrave masaže vam kažejo naznačene puščice.

Iznenadeni in nepopisno osrečeni vidite potem, kako se obnovljena nežna koža v divni gladini brez sijaja pokaže pod odstranjeno masko.

Ne zamudite priložnosti, temveč izrežite in dobro shranite to navodilo za nego lepote ter si nabavite CREME MOUSON, če je slučajno že nimate doma.

V vsaki strokovni trgovini se dobi CREME MOUSON.

CREME MOUSON

Z GLOBOKIM UČINKOM

Kdor oglašuje ta napreduje!

Najslajša in najboljša

krepilna pijača je

B E R M E T — V I N O,

črnina iz Fruške gore,

Sremski Karlovci — Gostilničarji nudite to specijaliteto svojim gostom. V sodčkih od 50 l naprej ga razpošilja: B. Marinkov, Sremski Karlovci, Fruška gora.

Vsak naročnik je zavarovan za 10.000 Din

ZAHVALA

Vam vsem, ki ste sočustvovali z nami, obsuli s cvetjem krsto in spremili na zadnji poti našega nepozabnega pokojnika med. univ. prof.

DR. EDO ŠLAJMER-JA

iskrena hvala!

Predvsem izrekamo najtoplejšo zahvalo zastopstvu jugoslovenske vojske, mestne občine ljubljanske, stanovskim tovarišem in zdravniškim korporacijam, deputacijam raznih Sokolskih društev ter ostalih narodnih društev, upravam in ravnateljstvom Ljubljanske kreditne banke in tovarne Saturnus d. d. v Ljubljani.

Dalje se zahvaljujemo najiskreneje gospodu divizijskemu generalu Nedeljkoviću, brigadnemu generalu Jovanoviću in gospe častni dvorni dami Franji dr. Tavčarjevi za poslednjo izkazano čast.

Zlasti se zahvaljujemo najprisrčneje gospodu dr. Juru Adlešiču, predsedniku mestne občine ljubljanske in gospodu dr. Valentinu Meršolu, predsedniku društva zdravnikov za ganljive poslovilne besede.

Prisrčno hvalo izrekamo tudi čč. duhovščini in čč. sestram usmiljenkam, v prvi vrsti pokojnikovim bivšim sodelavkam iz sanatorija Leonišče, posebno č. sestri prednici Leopoldini, ki mu je zatisnila blage oči.

Prav posebno zahvalo smo dolžni gospodu dr. Josipu Arku, ki je z brezmejno požrtvovalnostjo pokojniku lajšal trpljenje, nam pa stal v najtežjih urah kot prijatelj ob strani, kakor tudi pokojnikovemu dolgoletnemu zvestemu prijatelju g. primariju dr. Ivanu Jenku za tolažilne obiske.

Nepozabni nam ostanejo prisrčni dokazi iskrenega prijateljstva vseh prijateljev, znancev in sosedov. Posebno se še zahvaljujemo g. Renčelju za požrtvovalno pomoč.

Sv. maša zadušnica se bo darovala dne 2. januarja 1936. ob 9. uri v župni cerkvi v Št. Vidu nad Ljubljano.

NA POLJANAH pri Št. Vidu nad Ljubljano, dne 28. decembra 1935.

RODBINA PROF. DR. EDO ŠLAJMERJEVA

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani